

1988

1988 yılında, Barış, Demokrasi ve
Gençliğe daha iyi bir gelecek
mücadelesinde başarılar,
sağlık ve mutluluklar dileriz...

Wir wünschen Ihnen im Jahr 1988
bei Ihren Bemühungen für Frieden, Demokratie
und eine bessere Zukunft der Jugend
viel Erfolg, gesundheit und alles gute...

FEBAG

Yönetim Kurulu - Bundesvorstand

BU HAKSIZLIK SON BULMALI – BEDEL 5 BİN OLMALI!

B A S I N B Ü L T E N İ

"NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ" KURULDU.

- Kamuoyunu nükleer savaşın yıkıcı sonuçları konusunda aydınlatmak amacıyla oluşturulan Derneğin Başkanlığı'na Prof.Dr. Leziz Onaran getirildi.
- Derneğin, merkezi ABD'nin Boston kentinde bulunan "Nükleer Savaşın Önlemek İçin Uluslararası Hekimler Birliği'nin amaçlarını benimsediği açıklandı.
- Kısa adı IPPNW olan birlik, 1985 yılında "Nobel Barış Ödülü" kazanmıştı.

ANKARA(Ozel)- Nükleer savaş tehlikesi konusunda kamuoyunu aydınlatmak amacıyla Ankara'da "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" adıyla yeni bir dernek kuruldu. Türkiye genelinde çeşitli illerde çalışan hekim, diş hekimi, veteriner hekim, eczacı ve diğer sağlık mensuplarından oluşturulan Derneğin Geçici Yönetim Kurulu Başkanlığı'na, Prof.Dr. Leziz Onaran getirildi.

Dernek yöneticileri, konu ile ilgili olarak yaptıkları açıklamada, ABD'nin Boston kentinde 1980 yılında kurulan "Nükleer Savaşın Önlemek İçin Uluslararası Hekimler Birliği" nin amaçlarını benimsediklerini ve aynı amaçlar doğrultusunda ülkemizde bağımsız olarak etkinlik göstereceklerini belirttiler. İngilizce kısaltmasıyla IPPNW olarak bilinen bu Uluslararası Birlik, Amerikalı ve Sovyet doktorlarınca oluşturulmuş; barış yolundaki önemli girişimleri dolayısıyla, 1985 yılında "Nobel Barış Ödülü" ne değer bulunmuştur.

Nukleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği Başkanlığı'na getirilen Prof.Dr. Leziz Onaran, Derneğin kuruluşuyla ilgili olarak basına şu açıklamayı yaptı:

"İnsanın ve toplumun sağlığını korumak, geliştirmek ve iyileştirmek dolayısıyla ortalama ömrünü uzatmakla görevli olan biz tıp mensupları, bugün dünyanın gündemindeki birinci madde olan nükleer silahsızlanma ve giderek gezegenimizin tüm silahlardan arındırılması konusuna ilgisiz kalmazdık. Şu anda dünyada 150 binden fazla tıp mensubu, bu kutsal görev için örgütlenmiş bulunmaktadır. IPPNW, nükleer silahların tümüyle yok edilmesinin ancak dünya çapında, milyonlarca iyi niyetli insanın yaratacağı bir barış hareketi ile sağlanacağı görüşündedir. Biz, "Nukleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" olarak, bu amaçları paylaşıyor ve IPPNW'yi destekliyoruz.

Derneğimiz, amacına uygun olarak, bilimsel incileme ve araştırma yapmak, bu alandaki gelişmeleri izlemek, elde edilen bilgileri seminer, panel, açık oturum, sempozyum, konferans, sergi ve her türlü yayınla kamuoyuna duyurmak için çaba gösterecektir.

Bir nükleer savaşın "ertesi gün"ü yoktur. Sağ kalabilen hekimler, acı çeken insanlara yardım edemeyeceklerdir. Yaşayanlar, ölenlere gipta edeceklerdir. İşte bunun içindir ki, nükleer savaş konusunda önerilecek tek reçete, bu çalgınlığı önlemektir.

Çağımız demokrasilerinde, örgütlenmemiş bireylerin, ne denli iyi niyetli olurlarsa olsunlar, tek başlarına seslerini duyurabilmeleri olanaklı değildir. Bu nedenle, tüm tıp mensuplarını, Derneğimiz'e katılmaya çağırıyoruz.

Derneğin Geçici Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşuyor:

- Prof.Dr. Leziz Onaran (Başkan)
- Dr. Ali Babaoğlu (Başkan Yardımcısı)
- Dr. Ferruh Yavuz (Genel Sekreter)
- Dt. Nurettin Özşuca (Genel Sekreter Yardımcısı)
- Hemşire Fatma Bayraktar
- Doç.Dr. Selçuk Alsan
- Dr. Yavuz Erkoçak
- Dr. İldeniz Kurtulan
- Dr. Uğur Cilasun
- Prof.Dr. Gencay Gürsoy
- Dr.Ecz. Akin Çubukçu (Ankara Eczacılar Odası Başkanı)

50 kurucu üyesi bulunan derneğin kurucuları arasında:

- Doç.Dr. Tahir Hatipoğlu (Veteriner Hekimleri Öğretim Üyeleri
Derneği Genel Sekreteri)
- Prof.Dr. Nusret Fişek (Türk Tabipleri Birliği Başkanı)
- Prof.Dr. Veli Lök
- Prof.Dr. Cumhur Ertekin
- Prof.Dr. Gencay Gürsoy
- Prof.Dr. Metin Özek
- Dr. Erdal Atsбек
- Dr. İldeniz Kurtulan
- Dr. Çağlar Karçak
- Doç.Dr. Ataman Tangör gibi isimler bulunuyor.

Presseerklärung der Vereinigung "Ärzte gegen den Atomkrieg":
(Januar 1987)

- Prof. Dr. Leziz Onaran ist Vorsitzender
- Hauptsitz der internationalen Vereinigung "Ärzte gegen den Atomkrieg" - IPPNW - ist in Boston, USA
- IPPNW erhielt 1985 den Friedens-Nobelpreis

Ankara- Um über die Gefahren eines möglichen Atomkrieges aufzuklären, haben Ärzte aus verschiedenen Orten der Türkei und der unterschiedlichen medizinischen Disziplinen, Humanmediziner, Veterinäre, Zahnärzte, Apotheker und andere, in Ankara die Vereinigung "Ärzte gegen den Atomkrieg" gegründet. Als vorläufiger Vorsitzender wurde Prof. Dr. Leziz Onaran ernannt.

Die Gründungsmitglieder der Vereinigung haben sich der Erklärung der 1980 in Boston, USA, gegründeten intern. Vereinigung "Ärzte gegen den Atomkrieg" (IPPNW) angeschlossen, deren Ziele bereits intern. Anerkennung gefunden haben. In der IPPNW haben amerikanische und sowjetische Mediziner durch ihre gemeinsamen Warnungen vor den verheerenden Folgen eines Atomkrieges beachtliches für die Sicherung des Friedens geleistet und dafür 1985 den Nobelpreis erhalten.

Bei der Gründung der Vereinigung in Ankara gab Prof. Dr. Leziz Onaran folgende Erklärung ab:

"Als Ärzte tragen wir Verantwortung dafür, den Menschen und der Gemeinschaft die Gesundheit zu erhalten und zu festigen, zu heilen, zur Verlängerung des Lebens der Menschen beizutragen.

In der heutigen Zeit, da immer mehr nukleare Waffen produziert und bereitgehalten werden, können wir Ärzte nicht so tun, als ginge uns das nichts an. So gibt es bereits mehr als 150.000 Ärzte auf der Welt, die vor den Folgen der atomaren Rüstung warnen und sich für die Vernichtung der Atomwaffen einsetzen."

Die IPPNW ruft die Menschen in aller Welt auf, sich für die Abschaffung der Atomwaffen einzusetzen. Die türkische Ärztevereinigung unterstützt vollinhaltlich diesen Aufruf.

Die Vereinigung betrachtet es als ihre Aufgabe, die vielfältigen nuklearen Gefahren mit Seminaren, offenen Gesprächsrunden, Podiumsdiskussionen

Taslak: TÜRKİYE'İN DOSTLARI BİLDİRİSİ

İnsanlığın olumlu-olumsuz ortak mirasını, tüm ayrılıklarımızla, hepimiz paylaşıyoruz. Ve içinde bulunduğumuz ikinci bin yılın sonunda, kazanımlarımızdan en önemlisi, kısacası, her insanın hangi kökenden olursa olsun, ulvalar topluluğundaki eşitliğidir. Her sagduyulu insan tarafından evrensellliği kabul edilen bu kazanım sözde kalmamalıdır. Bu Türkiye halkı için de elbette geçerlidir.

Anadolu insanlığın gelişmesine önemli katkılarıyla bilidir. O binlerce yıl çok sayıda uygarlığın barınlandığı bir yerdir. Doğuyu batıya, batıyı doğuya bağlayan doğal bir iletişim köprüsü işlevini görmüştür. Ne ki bazı çevreler, bu olağanüstü uygarlık beşiğinin doğal mirasçısı Türkiye halkının günümüzde vargeçilmez bazı kazanımlarından yoksun olabileceğini iddia etme cüretini gösteriyorlar. Bizler buna kabul edemeyiz.

İşte bu karşı çıkışımıza vurgulamak, bugün Türkiye halkının insana insan yapan tüm evrensel değerleri elde etmesine, yarın ise bunları kalıcılaşmasına yardım edebilmek için birleşmeye karar verdik.

DECLARATION DES AMIS DE LA TURQUIE

Nous partageons tous, dans nos différences, l'héritage de l'humanité entière, avec aussi bien ses avancées que ses lacunes. Et en cette fin du second millénaire, le plus important de nos acquis est, sans aucun doute, l'égalité de tous les hommes, quelles que soient leurs origines, au sein de la communauté des nations. Cet acquis, universellement reconnu par quiconque a du bon sens, ne doit pas rester un vain mot. Ceci est vrai, aussi, pour le peuple de Turquie.

L'Anatolie a apporté beaucoup au progrès de l'humanité. Elle a été pendant des millénaires le lieu où nombre de civilisations se sont brassées. Reliant l'Orient à l'Occident, et inversement, elle a joué le rôle d'un pont naturel de communication. Or, nous constatons que certains milieux osent prétendre que le peuple de Turquie, héritier de droit de ce formidable creuset de civilisation, pourrait ne pas jouir de certains acquis irréversibles à notre époque. Nous ne pouvons l'accepter.

Aussi, pour marquer notre refus, avons-nous décidé de nous unir, aujourd'hui pour aider le peuple de Turquie à conquérir toutes les valeurs universelles qui font la dignité de l'homme, demain pour l'aider à les institutionnaliser pour toujours.

"TÜRKİYE'NİN DOSTLARI"nın
BİLDİRİSİ

Aramızdaki farklılıklara rağmen biz hepimiz, tüm insanlığın mirasını, çok gelişkin yanlarıyla olsun az gelişmiş yanlarıyla olsun, tümüyle paylaşıyoruz. İçinde bulunduğumuz ikinci bin yılın şu sonlarında, kazanımlarımızın en önemlisi de, hiç kuşkusuz, hangi kökenden olurlarsa olsunlar tüm insanların uluslararası topluluğu içindeki eşitliğidir. Sağduyu sahibi herkes tarafından dünya ölçeğinde kabul gören bu kazanım boş bir sözcük olarak kalmamalıdır. Bu elbette Türkiye halkı için de geçerlidir.

Anadolu, insanlığın ilerlemesine pek çok katkıda bulunmuştur. Binlerce yıl boyunca çok sayıda uygarlığın birbirine karıştığı bir yer olmuştur. Doğuyu Batıya, Batıyı da Doğuya bağlayarak, doğal bir iletişim köprüsü rolü oynamıştır. Oysa, bu olağanüstü uygarlık harmanının hukuksal mirasçısı olan Türkiye halkının, çağımızda artık yadsınamaz olmuş kazanımların bazılarından yararlanmasa da olabileceğini iddiaya cüret edebilen bazı çevreler bulunduğuna tanık oluyoruz. Bizler bunu kabul edemeyiz.

İşte bu karşı çıkışımızı vurgulayarak dile getirmek üzere, Türkiye halkının bugün, insan onurunu oluşturan dünya çapındaki tüm değerlere sahip çıkmasına ve yarın, bu değerleri kalıcı olarak kurumsallaştırmasına yardımcı olmak için biraraya gelmeye karar vermiş bulunuyoruz.

Erklärung der Freunde der Türkei

Über unsere Differenzen hinaus teilen wir alle das Erbe der gesamten Menschheit sowohl in ihren Stärken als auch in ihren Schwächen. Am Ende dieses Jahrtausends ist zweifellos die Gleichstellung aller Menschen innerhalb der Völkergemeinschaft, welcher Herkunft sie auch sein mögen, unsere wichtigste Errungenschaft. Diese Errungenschaft wird weltweit von einsichtigen Leuten anerkannt und darf kein leeres Wort bleiben. Dies gilt auch für das türkische Volk.

Anatolien hat viel zum Fortschritt der Menschheit beigetragen. Jahrtausendlang sind dort zahlreiche Kulturen verschmolzen. Anatolien verband das Morgenland mit dem Abendland und umgekehrt, und spielte die Rolle einer natürlichen Brücke der Kommunikation. Wir müssen aber feststellen, daß manche Kreise zu behaupten wagen, daß das türkische Volk als berechtigter Erbe dieses einzigartigen Schmelztiegels manche unwiderruflich erworbenen Rechte nicht besitzen dürfe. Das können wir nicht hinnehmen.

Um unsere Ablehnung kundzutun, haben wir deshalb beschlossen, uns zu vereinigen, dem türkischen Volk heute dabei zu helfen, alle allgemeinen Werte, die die Würde des Menschen ausmachen, zu erlangen, und diesem Volk morgen zu helfen, diese Werte für immer zu verankern.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

FLUGBLATT ZUR ACHTUNG DER MENSCHENRECHTE
IN DER TÜRKEI

Trotz aller unserer Unterschiedlichkeiten teilen wir alle das negative und positive Erbe der Menschheit. Am Ende des 2. Jahrtausends ist unsere wichtigste Errungenschaft ohne Zweifel die Gleichheit des Menschen in der Nationangemeinschaft ohne Rücksicht auf seine Herkunft. Diese universelle Errungenschaft darf nicht beim Wort bleiben. Das ist sicherlich auch für das Volk der Türkei gleichermaßen gültig. Aber einige Kreise zeigen die Unverschämtheit zu behaupten, daß das Volk der Türkei heutzutage auch ohne diese einige unantastbare demokratische Errungenschaften leben könne. Das können wir nicht akzeptieren. Deshalb haben wir uns entschlossen, zusammenzukommen, um unseren Widerstand zu betonen und dem Volk der Türkei zu helfen, heute alle universellen Werte zu erringen und diese morgen unrückgängig festzuhalten.

Die Lage in der Türkei nach dem Militärputsch vom 12. September 1980 bis heute hat sich sicherlich verändert. Aber eine Demokratie, wie wir sie in unseren Ländern verstehen, ist nicht einmal am Horizont zu sehen. Deshalb haben wir uns entschlossen, im Rahmen der folgenden Deklaration, die Unterschriften der Persönlichkeiten entgegenzunehmen, die sich die Grundsätze der Grundrechte der Menschen zum Führer gewählt haben und das Demokratieverständnis zweiter Klasse, das diesem Land zugemutet wird, ablehnen, jederzeit auf der Seite des Volkes der Türkei, ihrer Demokraten sind, heute und morgen ihrem Kampf zur Erringung einer unserer Zeit entsprechenden Demokratie ihre Unterstützung geben.

Neben dem allgemeinen Inhalt der Deklaration, die den Namen "Für die Achtung der Menschenrechte in der Türkei" trägt, wird sie heute schon eine Grundlage für uns sein, Tätigkeiten wie zum Beispiel dieser Art zu verwirklichen:

- die restlose Aufhebung des Kriegsrechts und des Ausnahmezustands,
- Einstellung der Prozesse wegen Meinungsvergehen,
- Generalamnestie,
- Achtung der Meinungs-, Glaubens- und Organisationsfreiheiten

Deklaration "Für die Achtung der Menschenrechte in der Türkei"

FLUGBLATT ZUR ACHTUNG DER MENSCHENRECHTE
IN DER TÜRKEI

Trotz aller unserer Unterschiedlichkeiten teilen wir alle das negative und positive Erbe der Menschheit. Am Ende des 2. Jahrtausends ist unsere wichtigste Errungenschaft ohne Zweifel die Gleichheit des Menschen in der Nationengemeinschaft ohne Rücksicht auf seine Herkunft. Diese universelle Errungenschaft darf nicht beim Wort bleiben. Das ist sicherlich auch für das Volk der Türkei gleichermaßen gültig.

Aber einige Kreise zeigen die Unverschämtheit zu behaupten, daß das Volk der Türkei heutzutage auch ohne diese einige unantastbare demokratische Errungenschaften leben könne.

Das können wir nicht akzeptieren.

Deshalb haben wir uns entschlossen zusammenzukommen, um unseren Widerstand zu betonen und dem Volk der Türkei zu helfen, heute alle universellen Werte zu erringen und diese morgen unrückgängig festzuhalten.

Koordinationskomitee

Hans HESELE	Mitglied des Europarates	Österreich
	Abgeordneter Österreichs	
Jef ULBURGHS	Mitglied des Europaparlaments	Belgien
John BOWDEN	Jurist	England
Prof. Erik SIESBY	Vorsitzender der Föderation für Menschenrechte in Helsinki	Dänemark
Jean-Pierre FOURRE	Mitglied des Europarates	Frankreich
	Abgeordneter Sozialistische Partei	
Karl-Axel ELMQUIST	Vorsitzender der Kirchen- vereinigung Schwedens	Schweden
Prof. Georges PETERS	Abgeordneter der Sozialistischen Partei der Schweiz	Schweiz
Andreas Van ES	Vorsitzender der Pazifistischen Sozialistischen Partei	Niederlande
Theo KORITZINSKY	Vorsitzender der Linksozialistischen Partei und Abgeordneter	Norwegen
Prof. Marios NIKOLINAKOS	Professor	Griechenland

Themen des Kongresses November 1987 der Freunde der Türkei

Protokolle der Versammlung vom 14. März 1987 , Paragraph 37

- a) Das Recht des 12. September aus der Sicht der Internationalen Menschenrechtserklärung, Europäischen Menschenrechtskonvention und dem 3.Korb der Schlußakte von Helsinki
- b) Meinungs- und Organisationsfreiheit in der Türkei
 - aus der Sicht der politischen Parteien
 - aus gewerkschaftlicher Sicht
 - aus der Sicht der Vereine
 - aus der Sicht der Presse
 - aus der Sicht der Ausgebürgerten und politischen Immigranten
- c) Das Kulturleben in der Türkei
 - Kino- Theater
 - Kunst
 - Schrift
 - Wissenschaft- Forschung
- d) Die Bedingungen der Gefängnisse und die Frage der Folter

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI NEVZAT HELVACI'NIN BASIN TOPLANTISI
METNİ:.....

85ak8
Baskı ,İşkence ve Cezaevi Komisyonumuz ,ışkence ile öldürülenler, ölüm nedenleri intihar olarak açıklanan kişiler,ışkence sonrası cezaevlerinde gerekli önlemler alınmadığı için ölen kişiler,çatışmada ölü olarak ele geçirildiği iddia edilen kişiler,cezaevlerinde ölüm orucu sonucu ölen kişilerle ilgili bir rapor hazırlayarak Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Yönetim Kurulu'muz bu raporun kamuoyuna açıklanmasına ve ilgili yerlere gönderilmesine karar vermiştir.

Resmi Makamlarca gözaltına alındıktan sonra ölüm nedenleri intihar olarak açıklanan 24 kişi,

Emniyet Müdürlüklerinde,Karakollarda ve Cezaevlerinde ışkence sonucu ölen 97 kişi,

İşkence sonrası gerekli tedavilerin yapılmaması yada tedaviye geç başlanması sonucu ölen 14 kişi,

Resmi açıklamada çatışmada ölü olarak ele geçirildiği iddia edilen 4 kişi,

Cezaevlerindeki kötü koşulları ve insan onuruna yakışmayan uygulamaları protesto amacıyla başlattıkları ölüm orucu sonucu ölen 10 kişi,

olmak üzere toplam 149 kişi çeşitli biçimlerde yaşamını yitirmiştir.

Bunlar bizim Komisyonumuzun belirliyebildiği isimlerdir.Bu liste yaşamını yukarıda açıkladığımız biçimde yitirenlerin tamamı olmadığı ,eksiklikler taşıdığı kanısındayız.Bu liste dışında elinde belge ve bilgi bulunanların Derneğimize başvurmalarını istiyoruz.

Bu olayların bazıları hakkında ~~hakkında~~ soruşturma açılıpsorumlularının mahkum olduğunu biliyoruz.Ancak bazıları hakkında soruşturma açılıp açılmadığını bilmiyoruz.Soruşturması yapılmamış olanlar hakkında ivedilikle soruşturma açılmasını ve sorumlularının yargı organı önüne çıkarılmasını istiyoruz.

İşkencenin önlenmesi için daha etkin ve ciddi önlemler alınması gereğine inanıyoruz.Yargıtay işkenceden devletin de sorumlu olduğu yolunda yeni bir karar vermiştir.Böylece işkence suçunun bireysel bir suç olmadığı ortaya çıkmış bulunmaktadır.İşkencenin bir sorgulama yöntemi olarak uygulanmasına son verilmesini istiyoruz.

Kamuoyunun bilgisine sunuyoruz.

İnsan Hakları Derneği Başkanı
Av. Nevzat Helvacı

**I- RESMİ MAKAMLARCA GÖZ ALTINA ALINDIKTAN SONRA ÖLÜM NEDENLERİ
İNTİHAR OLARAK AÇIKLANAN KİŞİLER:**

1. BEKİR DAL : 28 Ekim 1980.
Mamak Askeri ve Ceza Tutukevi.
2. CELAL KIPIRDAMAZ : Mart 1981.
Uşak Emniyet Müdürlüğü'nce intihar ettiği
söylendi. Cesedi ailesine teslim edilmedi.
Celal Kıpırdamaz'ın öldüğü savlanıyor.
3. CUMAALİ AY : 12.4.1981 günü yer göstermeye götürüldüğü
yerin penceresinden atlayarak intihar giri-
şiminde bulundu, diye açıklama yapıldı. 14.4.1981
günü de aldığı yaralar sonucu öldüğü bildirildi.
Oysa ölümünden bir gün sonra, yani 15.4.1981
günü polis tarafından Cumaali'nin ifadesi
alınmış!
4. AHMET KARLANGAÇ : 2.10.1980.
İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube yetkilile-
rince gözaltına alındı. 6-7 Ekim 1980 günü
Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne kaldırıldı.
12.10.1980'de öldü.
İlk resmi açıklama, "Emniyetteki hücrelerinde
kafasını duvarlara vurarak intihar girişiminde
bulundu" şeklinde idi.
İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1. Nolu Askeri
Mahkemesi'nin 16.5.1985 tarih, 1985/16 Esas,
1985/193 karar sayılı kararı ile Ahmet Karlan-
gaç'a işkence ederek öldürdükleri gerekçesi ile:
1) Selahattin Tür'e (3 yıl 4 ay),
2) Ahmet Gök'e (1 yıl),
3) Satılmış Köroğlu'na (1 yıl),
4) Halis Yelmen'e (1 yıl),
(Halis Yelmen, Ekim 1985'te sol görüşlü iki
işçiyi kahvede tabanca ile vurarak öldürdü.
Olayın görevle bir ilgisi yok. Halen bu suç-
tan da yargılanıyor.)
5) Aydın Yıldırım'a (6 yıl 8 ay) hapis
cezaları verilmiştir.

5. AHMET HİLMİ FEVZİOĞLU : "2.10.1980 günü Bursa Emniyet Müdürlüğü'nün 5. katından atlayarak intihar etti." diye açıklandı.
6. ABDURRAHMAN AKSOY : 9.2.1982'de gözaltına alındı. 50 gün sonra işkence sonucu öldüğü iddia ediliyor. Resmi açıklama: İntihar!
7. İRFAN ÇELİK : 26.6.1980 tarihinde gözaltına alındı. 14 Eylül 1980'de intihar ettiği açıklandı. Davutpaşa Cezaevinde boş bir koğuşa konulduğu günün ertesi sabahında kalorifer borusuna asılı bulundu. İşkencenin verdiği bunalım sonucu intihar ederek yaşamına son verdi.
8. SATILMIŞ ŞAHİN DOKUYUCU : 15.3.1981'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındı. 18.3.1981'de 6. kattan atlayarak intihar ettiği açıklandı. Takipsizlik kararı verildi.
9. VEDAT ALDOĞAN : 17.1.1985'te Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde 7. kattan atlayarak intihar ettiği açıklandı.
10. VEYSEL YILLIZ : 1.4.1981. Malatya'da gözaltına iken intihar ettiği açıklandı.
11. ABDULLAH PAKSOYLU : Diş Hekimi. Adıyaman-Besni'den 16.2.1982 de öldü. Resmi açıklama: İntihar.
12. AHMET ERDOĞDU : Jandarma Teğmen. 1982 yılında Mamak Askeri Ceza ve Tutukevi'nde intihar ettiği açıklandı. (Mezarının açılmasına komutanlıkça izin verilmedi.)
13. SÜLEYMAN CİHAN : 29.2.1981. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce gözaltına alındı. Resmi açıklamada "30.7.1981 günü yer göstermeye gidildiğinde, evin penceresinden atlayarak intihar etti" denildi. İşkenceden öldürüldüğüne dair tanıklar:
- 1) Halil Gündoğan,
 - 2) Binali Şahin,
 - 3) M. Ali Korkutan,
 - 4) Sezai Ekinci,
 - 5) Mustafa Yıldırım Türk,
 - 6) Tahsin Alpşar,

14. RAFET DEMİR : 25-30.10.1980.
Bursa Emniyet Müdürlüğü'nün 5. katından atlayarak
intihar ettiği açıklandı.
15. RECEP ESTİK : 10.4.1980, Küçükköy-İstanbul Karakolu'na götürüldü.
13.4.1980 günü babasına intihar ettiği söylendi.
16. HASAN HÜSEYİN DUMAN: Kayser-Yahyalı'da hapsedildiği hücrede ölü bu-
lunduğu açıklandı.
17. MEHMET CEREN : Resmi Açıklamada intihar ettiği açıklandı.
İşkenceci polis memuru Sedat Caner'in işkence
aletinden indirilirken boyun kemiğinin kırılması
sonucu öldüğü açıklaması var.
18. MAZLUM DOĞAN : 21.3.1982 tarihinde Diyarbakır cezaevi'ndeki
uygulamaları protesto amacıyla yaşamına son
verdi.
19. FERHAT KURTAY,
20. NECMİ ÖNER,
21. EŞREF ANYIK,
22. MAHMUT ZENGİN : 17.5.1982 tarihinde, Diyarbakır Cezaevi'ndeki
işkenceleri ve kötü muameleleri protesto etmek
üzere kendilerini yakarak yaşamlarına son ver-
diler.
23. SUPHİ ÇEVİRİCİ : 29.6.1986 günü, Diyarbakır Cezaevi'nde "Halkıma
yaptığım ihanetten sonra, halkımın karşısına
çıkamam" diye, bir not bırakarak yaşamına son
verdi.
24. HAKKI KOCAOĞLU : Ağustos 1982'de Metris Cezaevi'nde açlık grevi
sonrası geçirdiği bunalımla kendini asarak in-
tiyar etti.

**II- EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİNDE, KARAKOLLARDA VE CEZAEVLERİNDE İŞKENCE
SONUCU ÖLDÜRÜLENLER:**

A) CESEDİ KAYBEDİLENLER :

1. HAYRETTİN EREN : 21.11.1980'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube
memurları tarafından, Ahmet Öztürk ile birlikte
gözaltına alındı. Babasına ait olan, ama gözaltına
alındığı gün, Hayrettin Eren'in kullandığı
34F 6798 plakalı Murat 124 marka otomobil, annesi
Elmas Eren, emniyet Müdürlüğü önünde gördü.
Resmi Açıklama'da, "Bu isimli bir şahsın yaka-
lanmadığı" açıklandı.
Gözaltına alındığına tanık: Ahmet Öztürk.

2. NURETTİN YEDİGÖL

: 9.4.1981-12.4.1981 tarihleri arasında İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce gözaltına alındı Resmi Açıklama'da, "Nurettin Yedigöl diye birisi gözaltına alınmadı. Kayıtlarda yok." denildi.

Emniyette gördüğü yoğun işkenceler sonucu öldürüldü. Kafasına çivi çakılarak öldürüldüğüne dair iddialar var.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde, Nurettin Yedigöl'ün gözaltında bulunduğunu gören ve burada işkence ile öldürüldüğüne dair tanıklar:

- 1) Nalan Görates,
- 2) Muharrem Karaağıl,
- 3) Şemsi Aydemir,
- 4) Battal Uğur,
- 5) Buket Öktülmüş,
- 6) İffet Sema Oğuz,
- 7) Bedri Yağan,
- 8) Neşe İnceoğlu,
- 9) Bülent Küçükunal,
- 10) Haydar Yıldız,
- 11) Ümit Efe Kurtuğ,
- 12) Harun Kartal,
- 13) Aslan Şener Yıldırım. Emniyette Nurettin Yedigöl'ün elbisesi ve gömleği "Nurettin'in ihtiyacı kalmadı" gerekçesiyle Aslan Şener Yıldırım'a verildi.

3. MAKSUT TEPELİ

: 1984'ün Mayıs ayı başlarında yaralı olarak İstanbul'da gözaltına alındı. Emniyette öldürüldüğü iddiası var.

Hakkı Gerçek isimli şahıs İstanbul 1. Nolu Askeri Mahkemesi'ne verdiği 22.2.1985 tarihli dilekçede suç duyurusunda bulundu.

Aynı istek, Hakkı Gerçek'in avukatı Mehmet Kadioğlu tarafından yinelandı. İlgili mahkeme isteği reddetti.

Maksut Tepeli'nin herhangi bir akrabası olup olmadığı bilinmiyor.

Emniyette, Maksut Tepeli'nin ölüsünün çekilmiş resmini görenler:

- 1) Hakkı Gerçek,
- 2) Niyazi Armutlu.

4. GAZAL ?.....

: Mardin veya Diyarbakır'da gözaltına alındığı iddia ediliyor. Bir daha kendisinden haber alınamadı.

B) CESEDİ AİLESİNE TESLİM EDİLENLER YA DA GİZLİCE GÖMÜLDÜĞÜ ORTAYA ÇIKARILANLAR:

1. ALİ KILIÇ

: Diyarbakır Askeri Cezaevinde öldürüldü. 1. Nolu Askeri Mahkeme'de görülen 14 sanıklı PKK-Hilvan-Siverek davasının 7.2.1986 tarihli duruşmasında suç duyurusunda bulunuldu.

2. AYHAN ALAN

: 8.1.1981'de Tarsus'da gözaltında iken işkence ile öldürüldüğü iddiası var.

3. ALİ UYGUR

: 1980 yılı, 12 Eylül öncesinde Mersin Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürülüp, kimsesizler mezarlığında, 19 dda 193232 nolu mezara gömüldü. İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın sorusuna, ~~verdiği~~ verdiği yanıtta (13 Ocak 1987, Cumhuriyet Gz.) Ali Uygur'un yer göstermeye götürüldüğü sırada kaçtığını söylemişti. Halen Cezaevinde olan HAŞİM ASLAN isimli şahıs, Ali Uygur'un işkencede öldürüldüğüne tanık olduğunu ve bu konuda dilekçe ile Cumhuriyet Savcılığına birkaç kez başvurmasına karşın, herhangi bir sonuç alamadığını söylemektedir.

4. AHMET UZUN

: 14.1.1981'de Rize iline bağlı Çamlıhemşin'de gözaltına alındı. 16.1.1981'de Rize Garnizon Komutanlığında öldü.

5. ALİ ADİL YILMAZ

: Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde, 20.1.1981'de öldürüldü.

Tanıklar: 1) Tayfun Mater,
2) Hasan Dönmez,
3) İsmail Bayram

6. ALİ KÜÇÜK : 1981 yılı Mart ayında Ordu'nun Perşembe kazasında işkence ile öldürüldüğü söylendi.
7. AHMET ATLAN : Kahraman Maraş'ın Musonlar köyünden 1981 yılının Ocak-Şubat aylarında sorguya alındı, ve sorguda öldü.
8. ALİ ÇİÇEK : 4 Kasım 1982'de Diyarbakır Cezaevinde öldü.
9. ALİ ÇAKMAK : 24 Eylül 1980'de Adana'da ölü bulundu.
10. ALİ ÖZBEY : 27.8.1982'de Diyarbakır'da ölü olarak bulundu.
11. BEDİİ TAN : 14.8.1982'de Diyarbakır'da Cezaevinde dövülerek öldürüldü.
12. BAHAR YILDIZ : İstanbul polisi tarafından öldürüldüğü iddiası var.
13. BOZAN ÇİMEN : Gaziantep Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından, 10.2.1981 günü kardeşleri Ömer ve Bekir ile birlikte gözaltına alındı. 2.4.1981 günü kardeşinin kolunda kelepçeli iken yapılan sorgu sırasında, polis tarafından kafasına tabanca ile ateş edilerek öldürüldü. Ailesince, ilgili makamlara birçok kere yazılı olarak başvurulmasına karşın herhangi bir soruşturma açılmadı.
14. BAYRAM KOCABAŞ : 21.8.1981'de işkence ile öldürüldü.
15. CAFER DAĞDOĞAN : Adana Emniyet Müdürlüğü ekiplerince, 12.11.1980'de öldürüldü. Cesedi, Akkapı kimsesizler mezarlığına gizlice gömüldü. Ailesi, 19.12. 1980 günü mezarını buldu. Olaydan sorumlu olarak yargılanan,
- 1) Sadık Törün,
 - 2) Ahmet Ünal Ortunç,
 - 3) Süleyman Ateş,
 - 4) Osman Özaslan,
 - 5) Ünal Büyüker,
 - 6) Mustafa Cengiz,
 - 7) Ömer Kurt,
 - 8) Mehmet Aydın
- isimli polisler Askeri Yargıtay Daireler Kurulu kararı ile beraat ettiler.
16. BEHÇET DİNLERER : 23.11.1980'de, Ankara Emniyet Müdürlüğü DAL grubunca gözaltına alındı. 30.11.1980'de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisine kaldırıldı.
15. 12. 1980'de travma sonucu böbrek harabiyetinden öldü.
- 16.6.1986 tarihinde Yenimahalle Cumhuriyet Savcılığına; Polis memurları,

- 1) Mustafa Yıldırım,
- 2) İbrahim Dedeoğlu,
- 3) Tacettin Orhan,
- 4) Alaattin Turan,
- 5) Nuri Birinci;

haklarında işkence sonucu ölüme sebebiyet verme suçlarından dava açılmıştır. Bu dava halen Yenimalle Ağır Ceza Mahkemesi'nin 1986/108 esas kayıtlı dosya üzerinden sürmektedir.

17- BEDRİ SINAK

: Adana Emniyet Müdürlüğü'nde Şubat 1981'de öldü. Cesedi gizlice gömüldü.

18- HULUSİ DALAK

: 14.1.1981'de Gaziantep'de çalıştığı fabrikadan polislerce gözaltına alındı. 13.2.1981'de öldü. Ölüm nedeni olarak iki farklı rapor var. Raporun birinde, "astım" hastalığından öldüğü ileri sürülürken, diğer raporda kalp yetmezliğinden öldüğü, 20.4.1981 tarihli Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün yazısında ise, Hulusi Dalak'a kötü muamelede bulunan görevliler hakkında soruşturma açıldığı ve dosyanın Adana Sıkıyönetim Komutanlığına gönderildiği ileri sürülüyor.

19- HASAN GAZİOĞLU

: İstanbul, Bakırköy, Karakolun'da 30.3.1981'de işkence ile öldürüldü.

20- ERCAN KOCA

: 13.12.1980 günü, polis tarafından, Ankara-Demetevler'de kovalanırken düştüğü ve beyin kanamasından öldüğü söylendi.

Takipsizlik kararı verildi.

21- ZEYNEL ABİDİN

CEYLAN

: 26.9.1980 günü, işkence ile Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde öldürüldü.

Sanık:

Mustafa Haskırış, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkeme'since toplam 14 sene 2 ay 8 gün ağır hapis cezasına çarptırıldı. Karardan bir celse önce tahliye edildi. Daha sonra, İstanbul'da bir kuyumcu soymaktan yakalandı. Bu suçtan ötürü çıkarıldığı mahkemede, polis ifadesinin işkence altında alındığını söyleyerek kabul etmedi. Gasp suçundan mahkum oldu.

22- İBRAHİM ESKİ

: 7.10.1980'de Ankar Emniyetince gözaltına alındı.

9.11.1980'de Ankara Numune Hastanesi'ne beyin kanaması geçirdiği için kaldırıldı. 11.11.1980'de öldü. Haklarında dava açılan polis memurları;

- 1) Mustafa Öner,
- 2) Hamdi Akti,
- 3) Hasan Alataş,
- 4) Harun Bozukluoğlu,
- 5) Muzaffer Altınbaş,
- 6) Erol Aytekin,
- 7) Bilal Say,
- 8) Mustafa Sağdağ ,
- 9) Kenan Avcı,
- 10) Cafer Çamlı,
- 11) Kemal Göker,
- 12) Halil Kartal

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu kararı ile berat ettiriler.

23- HASAN ASKER

ÖZMEN

:2.10.1981'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındı. 6.10.1981'de işkence sonucu öldürüldü. Haklarında dava açılan polis memurları;

- 1) Enver Göktürk (öldürüldü),
- 2) Niyazi Borç,
- 3) Serdar Kerem

Ankara Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince birer yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

24- CABBAR DEMİROK: 8.3.1982'de Lice'de işkence ile öldürüldüğü söylendi.

25- CUMA ÖZASLAN :Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında iken 25.11.1980'de öldü.

26- CENNET DEĞİR-

MENCİ

: 22.5.1982'de Gaziantep'teki evinden alındı. Daha sonra işkence edilerek öldürüldü. Polis memuru Sedat Caner ve iki arkadaşı, bu suçtan hapis cezasına çarptırıldı.

27- EKREM EKŞİ

: 12 Eylül 1980'de gözaltına alındı. 16 Ekim 1980'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1.şubede öldü.

28. NECMETTİN BÜYÜKKAYA : Diyarbakır Askeri Cezaevinde dövülerek öldürüldü. Genelkurmay Başkanlığı'nın 2.4.1984 tarihli açıklamasında, Ölümün beyin kanamasından olduğu söylendi. Necmettin ölümünden birkaç gün önce, yargılandığı mahkemede öldürüleceğini açıklamıştı.
29. MEHMET KAZGAN : Binbaşı Ömer Usta tarafından, Malatya'da Mart 1981 yılında işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.
30. MUSTAFA YALÇIN : 28.8.1980 günü, Mamak Askeri Cezaevinde dövülerek öldürüldü. Ankara Sıkıyönetim Askeri Savcılığı, 19.12.1985 günü, kimin darbesi ile öldüğü anlaşılamadığı gerekçesi ile, takipsizlik kararı verdi.
31. NIYAZİ GÜNDOĞDU : 1.3.1983'de Sivas Emniyet Müdürlüğü, 1. Şube polisleri tarafından gözaltına alındı. 16.3.1983'te cesedi akrabası Hasan'a gösterildi. 17.3.1983'te Sivas, merkeze bağlı İşhanı köyünde gömüldü.
32. METİN SARPULUT : Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde öldürüldü. Tanık: Ali Alfatlı.
33. MEHMET MUTLU ÇETİN : 1983 yılında, Manisa Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldüğü söyleniyor.
34. MUSTAFA HAYRULLAHOĞLU : 14.11.1982 günü, İstanbul Emniyet Müdürlüğü polislerince yakalandı. 16.11.1982 günü, Haydarpaşa Hastanesi'ne ölü getirildi. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1. Numaralı Askeri Mahkemesinin 1.4.1986 günlü kararı ile polis memurları, 1) Ümit Bavbek (Kadıköy Emniyet Amirliği'ne atandı), 2) Memet Yetiş, 3) Orhan Yaman, Mustafa Hayrullahoğlu'na işkence yaparak öldürmekten 10 sene 8 ay hapse mahkum oldular. Askeri Yargıtay, kararı, eksik soruşturmadan bozdu. Sanıklar yeniden yargılanıyorlar.

Ancak, sanık polis memurları hakkında mahkumiyet kararı veren Hak. Yzb. Naci Gürkan ile, Hak. Yzb. Nuh Çetin Kaya'nın, 20 Aralık 1986 tarihli Resmi Gazete'de atamaları yayınlanarak eski görev yerlerine iade edildiler. Böylelikle bu dava, doğal yargıçlarından alındı. Adı geçen yargıçlar karardan sonra tehdit edildiklerini 1. Ordu Komutanlığına iletmişlerdi.

35. VEYSİ ŞİMŞEK

: 24-25.4.1986 günleri Diyarbakır Cezaevi'nde atılan dayak sonucu kafa travmasından öldü. Soruşturma açılmadı.

36. MUSTAFA TAŞ

: 17 yaşında.

29.5.1986 günü, ağabeysinin dükkanından çıktıktan sonra, bir daha kendisinden haber alınamadı.

Ailesi Hürriyet Gazetesi'nin 3.6.1986 günkü sayısında, kayıp ilanı verdi.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'de görevli bir tanıdıkları, Mustafa'nın gözaltında olduğunu söylemiş.

13.6.1986 günü, Sarayburnu'nda, naylon bir torba içinde, Mustafa Taş'ın cesedi çıktı.

37. OSMAN MEHMET ÖNSOY

: İşkence ile öldürüldüğüne dair otopsi raporu olmasına rağmen, Savcılıkça takipsizlik kararı verilmiş. Bu karara itiraz edilmiş.

38. HASAN HAKKI ERDOĞAN

: 18 Eylül 1984'te, İstanbul 1. Şube Müdürlüğü'ne gözaltına alındı.

30.9.1984 günü, saat 01:00'de Çapa Tıp Fakültesi Acil Polikliniği'nde öldü.

İşkence sonucu öldüğü, raporlarla sabit olmasına karşın, sorumluları hakkında dava açılmadı.

39. AKIN TANIS

: Otopark bekçisi.

Bakırköy Merkez Karakolu'nda, falaka ve darp sonucu öldü.

Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde polis memurları:

- 1) Adem Yıldız, (Başkomiser)
 - 2) Sedat Şahin,
 - 3) Şaban Yetişken,
 - 4) Sinan Birkurt,
- Akın Tanış'ı işkence ile öldürmekten yargılanıyorlar.

40. İBRAHİM POLAT

: Nusaybin Kutlubey köyünden.

Ölüm tarihi: 1 Ekim 1985.

7. Kolordu Komutanlığı, çatışmada öldüğünü, Jandarma Bölük Komutanlığı ise, intihar ettiğini açıkladı.

Eşi ise, kocasının işkence ile öldürüldüğünü iddia ediyor.

42. BAHALIR DUMANLI

: 24.12.1981 günü Alemdağ Cezaevinde, koğuşlarına

43. HAKAN MERMEROLUK

: atılan gazbombası sonucu öldürüldüler. Öldü-

44. ŞEREF YAZAR

: rüldükleri gün, duruşmaları olmamasına karşın, tahliye kararı verildi. Sorumluları hakkında bir soruşturma açılmadı.

45. HAMDİ FİLİZCAN

: Çanakkale Cezaevi'nde atılan dayak sonucu öldü.

Ölüm tarihi: 4.7.1983.

Hastaneye, zehirlendiği iddiası ile kaldırıldı.

Ölüm nedeni ise kafa travması. Sorumlular hakkında soruşturma açılmadı.

46. ALİ İNAN

: 17 yaşında. 17 Eylül 1980'de gözaltına alındı. 27 Eylül 1980'de Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne getirildi ve 28.9.1980 günü öldü.

Yargılanan polisler:

- 1) Ramiz Aydemir (1. Şb. Md. Yrd.),
- 2) Osman Akkaya,
- 3) İbrahim Alaçam,
- 4) Adil Genç,
- 5) Şeraffettin İskenderoğlu,
- 6) Tahsin Güner.

47. MAZLUM GÜDER

: Tarsus'ta tutuklandı. Elazığ Cezaevi'ne gönderildi. (Nisan 1981). Yargılama sonunda beraat etmesine karşın, serbest bırakılmadı. Cezaevinde Üsteğmen Fahri tarafından dövülerek öldürüldüğü iddia ediliyor.

Tanıklar:

- 1) Hüseyin Yıldız,
- 2) İrfan Motoroğlu,
- 3) Aydın Gündoğdu,
- 4) Cemil Gündoğan,
- 5) Hüseyin Elmas,
- 6) Ahmet Akkaya,
- 7) Seyit Çubuk
- 8) Fethi Özün,
- 9) Şerafettin Gül,
- 10) Cemal Aktaş,
- 11) Ayhan Tural,
- 12) Lütfü Topal.

48. MUSTAFA IŞIK

: İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2. Şube 1. kısımda, Nisan 1981'de işkence ile öldürüldüğü ve bu emri verenin Kısım Amiri Ahmet Ateşli olduğu iddia ediliyor.

49. BEHZAT AK

: İstanbul 1. Şube'de, Kasım 1984'te işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

50. COSKUN ALTAN

: İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2. Şube 1. Kısım'da Kasım 1982'de, işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

51. HAYDAR SÖNMEZ

: Tunceli'nin Mazgirt ilçesinde 20.1.1982 tarihinde evinden alınıp götürüldüğü Tunceli Emniyet Müdürlüğü'nde gördüğü ağır işkenceler sonucu böbrek kanaması geçirdi. Önce Tunceli Devlet Hastanesi'ne, daha sonra Elazığ Askeri Hastanesi'ne kaldırıldı. 6.3.1982'de öldü.

52. NECİP KUTLU

: 6.5.1981'de işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

53. ŞALAN GAZETECİ

: 26.9.1981 günü İzmit Kapalı Cezaevi'nde öldürüldü.

54. SÜLEYMAN ÖLMEZ

: Tunceli'de 7.11.1980 günü gözaltına alındı. Tunceli Merkez Karakolu'nda 8.12.1980 günü öldürüldü.

55. SÜKRÜ GEDİK

: Elazığ-karakolu'da 12. 11.1980'de gözaltına alındı. Birkaç gün sonra da öldü.

56. SİNAN KARAÇALI : 1981 yılı Ocak ya da Şubat ayı başlarında Adana Emniyet Müdürlüğü'nce gözaltına alındı. İşkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.
57. ŞADIYE YAVUZ : Manisa Emniyet Müdürlüğü'nde yapılan işkence sonucu, 1981 yılında öldürüldüğü iddia ediliyor.
58. YAŞAR OKÇUOĞLU : 4.12.1980'de, İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'de işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.
59. HASAN KILIÇ : Tunceli'nin Merkez Koyluca Köyü'ne kayıtlı. 1.1.1981 tarihinde öldürüldü. Jandarma Yüzbaşı Muammer Yazıcı, Polis Memuru Ahmet Malkaç ve Nedim Kaynar tarafından işkence ile öldürüldüğü iddiası var.
60. HÜSEYİN ÇOLAK : 10.8.1982'de Ankara Emniyet Müdürlüğü 5. katında işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.
61. HAYDAR YAĞMUR : Bayrampaşa Cezaevi'nde gördüğü işkence sonucu, revire kaldırılırken, öldü.
62. HASAN ÇELİK : 29.1.1986 günü, Çorum'da Jandarma Karakolu'nda öldü. Vali, tansiyon yükselmesinden öldüğünü açıkladı. Travmadan öldüğüne dair raporu olduğu söyleniyor.
63. HAYLAR ÖZTÜRK : 26.5.1985'te gözaltına alındı. 9.6.1985'te öldü. Ankara Altındağ Cumhuriyet Savcılığının istemiyle 85/8516 sayılı hazırlık soruşturması açıldı.
64. İBRAHİM ULAĞ : 17 Ekim 1983'te gözaltına alındı. 3 Kasım 1983'te öldü.
65. İSMAİL KIRAN : Polis Memuru. Polder Merkez Yürütme Kurulu üyesi. Kasım 1983'te Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldü.
66. KENAN KÜÇÜK : Eylül 1982'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldüğü söyleniyor.

67. MEHMET CİZRELİ : İdil TÖB-DER Şube Başkanı. 1981 yılı Ocak ayında Mardin Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldü.
68. MUNZUR GEÇGEL : 27.12.1980'de İzmir polisince cesedi ailesine teslim edildi.
69. NIHAT ARDA : 16.12.1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.
70. MUSTAFA ŞAHİN : 26.12.1981'de, Elazığ'da gözaltına alındı. 28.12.1981'de cesedi Peri Çayı'nda bulundu. Cesedin bir kolu kırık ve çeşitli darp izleri ve
71. AZİZ AĞAC : Şubat 1980'de Maraş'taki köyünden alındı. Ailesi iki ay sonra Adana Devlet Hastanesinde ölüsünü buldu..3 Nisan 1980'de öldüğü saptanabildi.
72. OSMAN KARADUMAN : 11.12.1980'de Adana'da gözaltına alındı. Şubat ortalarında Adana Devlet Hastanesi'nde öldü.
73. YILMAZ PEKÖZ : Kırıkkale MHP Gençlik Kolu Başkanı. 1981'de sorguda öldü.
74. SİDDİK BİLGİN : Öğretmen. Resmi açıklamada kaçarken öldürüldüğü söylendi. Ancak işkence ile öldürüldüğü saptandı. Yüzbaşı Ali Şahin Hakkında soruşturma sürüyor.
75. BELRİ BİLGE : 20.7.1981 tarihinde, Artvin Jandarma Alayı'nda işkence yapmayı reddettiği için öldürüldüğü iddia ediliyor.
76. ALAETTİN GÜLMÜŞ : Diyarbakır'da Emniyet Müdürlüğü'nde öldürüldü.
77. KENAN KILIÇ : (Mardin'li) Ankara'da gözaltına alındı. 1982-1983 yıllarında Diyarbakır'da cezaevinde dövülerek öldürüldü.
78. CEMAL KILIÇ : Urfa'lı. 1981 yılında yaşlı olan ve hiç Türkçe bilmeyen bu kişi, Diyarbakır'da cezaevinde dövülerek öldürüldü.
79. İSMET KARAK : Urfa'nın Suruç ilçesinden. 16 yaşında. 1982 yılında, Diyarbakır'da cezaevinde B35. koğuşta bulunan diğer tutukluların gözüönünde, başı betona vurularak öldürüldü. Rapor'da kanserden öldüğü belirtildi.

80. ALİ EREK

: 20.4.1981 tarihinde Diyarbakır Cezaevi'nde açlık grevindeyken, Emniyet'e götürüldü. İşkenceye tabi tutuldu. Tekrar Cezaevi'ne gönderildi. Ölüm orucuna devam etmekte iken zorla ağzına kuru ekmek verilerek, yemeye zorlanması sonucu, boğazı yırtılarak öldürüldü.

81. İBİŞ VURAL

: 33 yaşında. Diyarbakır'da cezaevinde iken, muhbirlik yapması için baskı yapıldı. Kabul etmeyince dövüldü. Askeri Hastane'ye kaldırıldı. 2 gün sonra öldü. (15-20.12.1981)

82. REMZİ YALVAÇ

: 1979 yılı Temmuz, Ağustos aylarında, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

83. AEİÜLKADİR TAPTI

: 1980 yılı Temmuz, Ağustos aylarında, Mardin Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındığı, daha sonra bir arabanın arkasına bağlanarak Mardin-Siirt yolunda sürüklenerek öldürüldüğü ve cesedinin uçurumdan aşağı atıldığı iddia ediliyor.

84. ASKER DEMİR

: 1982 yılında, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındı. Burada işkence edilerek öldürüldüğü iddia ediliyor.

85. SAİT ŞİMŞEK

: 1980 yılında, Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

86. İLHAN ERDOST

: 5 Kasım 1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alındı. 7 Kasım 1980'de Mamak Askeri Cezaevi'ne gönderildi. C Bloka götürülürken arabada dövülerek öldürüldü. Açılan dava sonucu;

- 1) Ahmet Şeker (10 yıl 8 ay),
- 2) Metin gündoğan (10 yıl 8 ay),
- 3) İbrahim Keskin (10 yıl 8 ay),
- 4) Kısmet Çağlar (8 yıl),
- 5) Engin Sovancı (2 ay),
- 6) Ast Sb. Şükrü Bağ (10 yıl 8 ay) olarak; Hapis cezalarına çarptırıldı. Şükrü Bağ dışındakilerin cezası onandı. Askeri Yargıtay 5. Dairesi, Şükrü Bağ'a verilen cezayı bozdu.

Daireler Kurulu mahkumiyet kararını onadı. Şükrü Bağ'ın vekillerince, yargılanmanın yenilenmesi talebini 5. Daire kabul etti. Mahkeme Şükrü Bağ'a yeniden 10 yıl 8 ay ceza verdi. 5. Daire bu kararı bozdu. İtiraz üzerine, Daireler Kurulu bozma kararını onadı. Dosya yeniden Ankara 1. Nolu Askeri Mahkemesi'ne iade edildi. Yapılan yargılamada Ast Sb. Şükrü Bağ 3 yıl hapse mahkum oldu. Dosya, henüz Askeri Yargıtay'da olup Karar Şükrü Bağ yönünden kesinleşmedi.

87. ATAMAN İNCE

: 16.10.1981'de İstanbul Kartal Sovanlık Karakolu'nda gözaltına alındı. Yapılan yoğun işkenceler sonucu 25.10.1981 günü kaldırıldığı Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde öldü. Yedikule Zindanaltı Mezarlığı'na gizlice gömüldü. Sürekli başvurular sonucu, Askeri Savcılık'ça Ataman İnce'ye işkence yapanlar hakkında dava açıldı. ~~sonuçlandırıldı~~ İstanbul 2. Nolu Askeri Mahkemesi'nin 26.2.1986 tarihli 1986/12 esas, 1986/55 Karar sayılı kararı ile, sanık polis memurları;
1) Talat Gül,
2) Celal Aslan,
3) Niyazi Çomak,
4) Yusuf Tokur,
5) Ömer Erdal,
6) Bidat Yıldız,
6'şar yıl, 8'er ay hapis cezasına çarptırıldılar.

88. ALİ SARIBAĞ

: Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde, 1981 yılı Ekim ayında dövülerek öldürüldü.

Resmi açıklamada, eceli ile öldüğü açıklandı.

89. AZİZ ÖZBAY

: Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde, 23.8.1982'de dövülerek öldürüldü.

Resmi açıklamada, siroz nedeni ile öldüğü açıklandı.

90. ABDURRAHMAN ÇEÇEN

: Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde 27.4.1981'de dövülerek öldürüldü.

Resmi açıklamada, eceli ile öldüğü açıklandı.

91. AZİZ BÜYÜKERTAÇ : 22.12.1982'de, Diyarbakır Cezaevi'nde dövülerek öldürüldü.
92. ENSAR KARAHAN : Artvin'in Şavşat ilçesinden. İşkence ile öldürüldü. İşkence yapan polisler:
1) İsmail Kerimoğlu,
2) Yaşar Tanta,
3) Hüseyin Yurtsever,
4) Hıdır Dal,
5) Süleyman Özcan,
6) İbrahim Aslan, isimli polis memurları 5'er yıl 4'er ay hapis cezasına çarptırıldılar. Yargıtay, mahkumiyet kararını bozdu. Mahkeme kararında direndi. Karar henüz kesinleşmedi.
93. ORUÇ KORKMAZ : Kars Emniyet Müdürlüğü'nde 1981 yılında işkence ile öldürüldü. Başkomiser Kemal Kartay, Oruç Korkmaz'ı işkence ile öldürme suçundan 5 yıl 4 ay hapse mahkum oldu. Mahkumiyet kararı kesinleşti.

III- İŞKENCE SONRASI CEZAEVLERİNDE GEREKLİ TEDAVİLERİNİN YAPILMAMASI
YADA TEDAVİYE GEÇ BAŞLANMASI SONUCU ÖLENLER :

1. HASAN ALEMLİOĞLU : Mamak Askeri Ceza ve Tütukevi'nde iken, kaldırıldığı Gülhane Askeri Hastanesi'nde böbrek yetmezliğinden öldü.
2. İSMET BAŞ : Metris Cezaevi'nde, 1982 yılında, mide kanamasından öldü.
3. ADİL CAN : Nisan 1984'te, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce gözaltına alındı. 26.4.1984'te, Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne kaldırıldı. 11.5.1984 gününe kadar tedavi gördü. Doktorlar "Genel vücut travması ve şiddetli darp" teşhisi koydular. Tutuklanarak, Metris Askeri Cezaevi'ne gönderildi. 27.3.1985'te mide kanaması geçirdi, tedavisi yapılmadı. 10 Nisan 1985'te ikinci bir kanama geçirdi. 11-12 Nisan 1985 gecesi, gerekli tedavinin yapılmaması sonucu öldü.
4. ABDULLAH GÜRBUEAK : 15.5.1983 günü, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde kalp yetmezliğinden öldü.
5. MUSTAFA TEPELİ : Karacigerinden rahatsız olup, gerekli tedavinin yapılmaması sonucu öldü. Öldüğü gün tahliye oldu.
6. MUSTAFA TUNÇ : 13.1.1981'de gözaltına alındı. Yoğun işkence gördü. 22.4.1982 günü, Haydarpaşa Askeri Hastanesinde sağ yumurtalığı alındı. 9.7.1982'de hastanece öldü. Ölümünden bir gün önce, mahkemece tahliyesine karar verilmişti.
7. HÜSEYİN AYDIN : Sağmalcılar Cezaevinde Ülserinin tedavisi yapılmadı. Ülseri kanser hastalığına dönüştü. Tahliye olduktan sonra öldü.
8. İSMET TAŞ : 5.12.1981 günü, kalp krizinden öldü. Ölümünden bir gün önce tahliye kararı verilmişti. Serbest bırakılmadan cezaevinde öldü.
9. ZAFER MÜCTEBAĞOĞLU : ODTÜ öğrenci temsilcisi. Mamak Cezaevi'nde rahatsızlandıktan sonra, hastanede öldü. (1982)
10. ŞAZUMAN KANSU : Emniyet 1. Şube'de ve Çanakkale Cezaevi'nde gördüğü işkence sonucu gerekli tedavilerinin yapılmaması sonucu öldü.

11. TURAN ÇAĞLAR : Em. Hv. Alb. Mamak Askeri Cezaevi'nde öldü.
12. HALUK AYDIN : Em. J. Alb. Mamak Askeri Cezaevi'nde öldü.
13. BEKİR ÇELENK : Mamak Askeri Cezaevi'nde öldü.
14. FİKRİ SÖNMEZ : Amasya Cezaevi'nde öldü.

IV- RESMİ AÇIKLAMADA ÇATIŞMADA ÖLÜ OLARAK ELE GEÇİRİLDİĞİ İDDİA EDİLEN KİŞİLER:

1. BEHZAT BAYKAL : 30.12.1984 gününde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekiplerince, hakkında yakalama tutanağı düzenlenmesine karşın, yer göstermeye gidildiği sırada kaçmaya teşebbüs ettiği iddiası ile polisin ateş açması sonucu öldürüldüğü açıklandı. Behzat Baykal'ın işkence ile öldürüldüğüne dair sanık:
1) Şenol Morgül.
2. İSMAİL CÜNEYT : 21.12.1983 günü, İstanbul, Beylerbeyi'nde çatışmada öldürüldüğü açıklandı. İsmail Cüneyt'in 20.12.1983 günü, polis tarafından, Galatasaray'da bulunan, Aşama Yayınevi'nde sak olarak yakalandığına dair tanıklar:
1) Yayınevi sahibi Mahmut Tezcan,
2) Ahmet Sait Oral,
Soruşturma, Üsküdar Cumhuriyet Savcılığı'nın 85/2628 sayılı dosyası üzerinden sürdürülüyor.
3. SELMA AYBAL : 11.8.1981 günü, Adana'da polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesi ile vurulduğu açıklandı.
4. ZEKİ YUMURTACI : 17.9.1980'de, İstanbul'da vurularak öldürüldü.

V- CEZAEVİNDEKİ KÖTÜ KOŞULLARI VE İNSAN ONURUNA YAKIŞMAYAN UYGULAMALARI PROTESTO AMACIYLA BAŞLAIKLARI ÖLÜM ORUCU SONUCU ÖLEN KİŞİLER:

1. MEHMET FATİH ÖKTÜLMÜŞ: İstanbul, 17.6.1984.
2. ABDULLAH MERAL : İstanbul, 15.6.1984
3. HASAN TELCİ : İstanbul, 26.6.1984
4. HAYDAR BAŞBAĞ : İstanbul, 17.6.1984

5. <u>AKİF YILMAZ</u>	: Diyarbakır, 15.9.1982
6. <u>KEMAL PİR</u>	: Diyarbakır, 7.9.1982
7. <u>MEHMET HAYRİ DURMUŞ</u>	: Diyarbakır, 12.9.1982
8. <u>ALİ ÇİÇEK</u>	: Diyarbakır, 17.9.1982
9. <u>ORHAN KESKİN</u>	: Diyarbakır, 5.3.1984
10. <u>CEMAL ARAT</u>	: Diyarbakır, 3.3.1984
-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ÖNSÖZ TASLACIDIR !

Ülkemiz Türkiye'de militarist çevreler 12 Eylül 1980 tarihinde, başta ABD militarist çevrelerinin doğrudan desteğiyle, seçimle işbaşına gelmiş hükümeti bir darbeye devirdiler. Seçimle oluşmuş parlamentoyu dağıttılar. İçlerinde Atatürk'ün kurduğu CHP'de olmak üzere legal partileri kapattılar. Bu partilerin lider ve yöneticilerini gözaltına aldılar. Yürütme ve yasama yetkilerini kendisine MGK adını yakıştıran beş militarist general üstlendi.

Böylece ülkemizde var olduğu kadarıyla demokratik rejim kurumlarıyla birlikte ortadan kaldırıldılar.

Militaristler bir referandum sonucu kabul edilmiş 1961 Anayasası'nı geçersiz ilan ettiler. Tüm ülkede savaş hali durumu ilan edildi. Hemen her kentte askeri mahkemeler kuruldu. Sıkıyönetim yasası ve militarist generallerin istem ve emirleri adeta anayasa düzeyine yükseltildi.

Böylece var olduğu kadarıyla hukuk devleti ortadan kaldırıldı.

Kendine MGK adını yakıştıran militarist klik daha ilk açıklamalarında iç ve dış düşmana ! karşı savaş açtıklarını ilan ettiler. Bundan amacın kendilerinden başka türlü düşünen ve davranan herkese, her şeye karşı savaş olduğu kısa zamanda anlaşıldı.

Böylece hukukun üstünlüğü ilkesi ayaklar altına alındı.

İçlerinde 500.000 üyeli DİSK'te olmak üzere birçok sendika, işlerinde Atatürk tarafından kurulan halkevleri de olmak üzere çok sayıda demokratik yığın örgütü, meslek örgütleri yasa dışı ilan edildiler. Barış düşüncesi ve eylemi yasa dışı ilan edildi. Tüm bu kuruluşların onbinlerce yöneticisi ve üyesi yasa dışı, bazıları terörist ilan olundu. Gözaltına alındı. Tutuklandı. Askeri cezaevlerine tıkıldılar.

Böylece ülkemiz Türkiye kısa zamanda büyük bir zindana dönüştürüldü.

Güvenlik güçleri! olağan üstü yetkilerle donatıldı. Rejim için geniş halk yığınlarında potensiyel karşıtlarını gördüğü için hemen herkes için güvenlik soruşturulması başlatıldı. Tüm ülkede askerî kişilerin bir kısmı, polis ve gizli polisin binaları ile bazı devlet daireleri resmen işkencehaneye çevrildi.

Böylece korkunç bir baskı mekanizması oluşturuldu.

Militarist yönetimin kendisinden farklı düşünen ve davrananlara karşı giriştiği baskı yöntemlerinin odak noktasında yığınsal işkence - politik nedenlerle idamlar - anında öldürmeler (Kaçarken vuruldu) ve kayıplara karıştırma (Verschwinden)

denlassen) yer almıştır.

Maddi ve manevi yığınsal işkence uygulanırken sistemleştirilmiş ve kurumsallaştırılmıştır. Yığınsal, sistemli ve kurumsallaştırılmış işkencenin en vahşi uygulamalarına kürt halkı hedef olmuştur, oluyor.

12 Eylül militarist rejimi işkenceyi genel olarak rejimin aktif karşıtlarına olduğu gibi potansiyel karşıtlarına da uygulayarak, kendine karşı muhalefetin-
dirmeyi amaçlamıştır. Kürt halkına karşı girişilen yığınsal işkencenin başlıca
amacı ise - yukarıda söylenenin yanı sıra - ,kürtlerin ulusal bilincini zayıflat-
mak oluşturmaktadır.

Böylece 12 Eylül militarist rejimi insan haklarını, temel hak ve özgürlükleri
kabaca ayaklar altına almıştır, insanlık suçu işlemiştir.

Bu olgu, militarist yönetime karşı ülke içinde ve dışında insan haklarından
ve demokratik özgürlüklerden yana kişi, grup ve kuruluşların karşı koyuşunu get-
irmiştir.

Göstermelik demokrasiye geçme çabaları, militaristlerin izni ile kurulan par-
tilerin oluşturduğu 1983 parlamentosu durumu değiştirmek için elbette hiçbir
ciddi çabada bulunmamıştır.

Tüm bunlara rağmen ülkemiz Türkiye'de özellikle son iki yıl içinde önemli
gelişmeler oldu. Diktatörlük rejimine karşı olanlar, ağır baskılara rağmen çeş-
itli biçimler altında örgütlenme olanaklarına kavuştular. Liderleri, yöneticileri
siyaset yapma yasasına çarptırılmış olmalarına rağmen burjuva kesimlerinden
legal muhalefet partileri kuruldu. Hala yasak altında tutulan diğer demokratik
partiler ve örgütler ülke yaşamında etkilerini artırebildiler. Bazı sendikalar,
meslek kuruluşları, demokratik örgütlenmeler de giderek daha güçlü olarak ses-
leri yükseltme olanaklarına kavuştular. Tüm bu kuruluşlar günümüzde, ülkemizdeki
rejimin insan haklarını ayaklar altına alan uygulamalarına, özellikle de süre-
giden yığınsal, sistematik, kurumlaştırılmış işkence uygulamalarına karşı çık-
makta birleşmektedirler.

Bu noktada dünya demokratik kamuoyunun ülkemizdeki barış - demokrasi ve in-
san hakları için yürütülen mücadele ile gösterdikleri dayanışmanın önemine özel-
likle değinmek gerekiyor. Bu unutulamaz dayanışmada F. Almanya demokratik ka-
muoyunun yerini ayrıca vurgulamak abartma olmayacaktır.

Böylece insan haklarına, temel hak ve özgürlüklere saygı ve rejimin işkence-
lere hemen son vermesi, işkence suçlularının tarafsız mahkemeler önüne çıkar-
ılmaları ve işkence görenlere devletin tazminat ödemesi istemleri günümüzde ülke-
mizin politik gündemeninde duran başlıca maddeler arasına girmiştir. Bu olgu
yenidir . Öyle de olsa kendi kurumunu yaratmakta geçikmemiştir.

Ülkemiz Türkiye'de günümüzde var olan ağır baskılara rağmen, işkenceye ug-
ratılanların, onların yakınlarının, avukatların, doktorların, gazetecive yazarlar-
ın vb. katılımıyla kısa süre önce Ankara'da Türkiye İnsan Hakları Dernegi kur-
ulabilmiştir.

Bu demek, başta işkence kurbanları olmak üzere, insan haklarının ağır biçim-
ler altında çignenmesine muhatap olmuş yada tanık olmuş yurttaşlara çağrıda
bulunarak somut olayları gün ışığına çıkartmaya uğraşmaktadır. Elinizdeki pro-
şurde sözü edilen vak'alar, derneğin daha yeni başlayan çalışmalarının ilk son-

uçlarını sergilemektedir. İlerideki alışmalar ne yazıkki ilk sonuçları çok geride bırakacaktır.

Kuşku yokki insan haklarının, temel hak ve özgürlüklerin ıgnenmesi gerekdex uluslararası bir olgudur ve kime karşı, ne için yapılmış olursa olsun insanlık suudur. Buyzden de tm insanlığı ilgilendirmektedir. Dolayısı ile bununla mcadelen uluslararası dzeyde gayretleri gerektirmektedir. Bunun byle oldugunu F.Almanya demokratik kamuoyu kendi zgemişinden bilecek durumdadır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAşTIRMA MERKEZİ
TÜSTAV

18.10.1987

AUSZÜGE AUS DEN INFORMATIONEN DES GENERALSEKRETÄRS DER GESELLSCHAFT FÜR MENSCHEN-
RECHTE, NEVZAT HELVACI AUF DER PRESSEKONFERENZ AM 12. FEBRUAR 1987

Die Kommission "Unterdrückung, Folter und Gefängnisse" hat ein Bericht über durch Folter getötete, nicht vorhandene medizinische Versorgung gestorbene, als Todesursache Selbstmord angegebene, als Tot aufgefunden geltende und durch Hungerstreiks in den Gefängnissen verstorbene Personen dem Vorstand vorgelegt.

Unser Vorstand hat beschlossen, diesen Bericht der Öffentlichkeit und anderen interessierten vorzulegen.

Die Zahl derer, die nach ihrer Verhaftung Selbstmord verübt haben ~~soll~~ sollen wird mit 24 angegeben.

97 Personen starben durch Folter in den Polizeirevieren, Polizeipräsidien und Gefängnissen.

14 Personen sind wegen mangelnder mediz. Versorgung an den Folgen der Folterungen gestorben.

4 Personen werden von offiziellen Stellen als Tot aufgefunden oder bei der Verfolgung getötet angegeben.

10 Personen, die die Menschenunwürdige Behandlung in den Gefängnissen durch Hungerstreiks zum Ausdruck brachten, sind an deren Folgen gestorben.

Insgesamt 149 Menschen haben auf verschiedene Weise ihr Leben verloren.

Das sind nur unserer Kommission namentlich bekannte Fälle. Wir sind der Überzeugung, dass unsere Liste unvollständig ist und bitten alle, die über Informationen und Beweise für andere Fälle verfügen, sich an uns zu wenden.

Uns ist bekannt, dass gegen einige der Verantwortlichen Ermittlungen eingeleitet worden und auch Urteile verhängt sind. Wir fordern die Verurteilung aller Verantwortlichen. Es müssen wirkungsvolle und ernsthafte Maßnahmen gegen Folter und Tod in den Gefängnissen ergriffen werden. Nach einem Beschluß des Kassationshofes sind nicht nur Einzelpersonen, sondern auch die Regierung schuld an den Verletzungen der Menschenrechte. Wir verlangen daher die Abschaffung der Folter als Verhörmethode.

Wir bitten die Öffentlichkeit um Kenntnisnahme

Vorsitzender der Gesell. für Menschenrechte

Rechtsanw. Nevzat Helvacı

I. PERSONEN, DIE NACH IHRER VERHAFTUNG SELBSTMORD BEGANGEN HABEN SOLLEN :

1. BEKIR DAL : 28.Okt.1980,Militärisches Strafgefängnis von Mamak.
2. CELAL KIPIRDAMAZ : März.1981.Polizeipräsidium Usak erklärte als Todesursache Selbstmord.Die Leiche wurde den Angehörigen nicht übergeben.Es wird angenommen, das er zu Tode gefoltert worden ist.
3. CUMAALI AY : 12.4.1981.Es wird behauptet, das er bei einer Ortsbesichtigung aus dem Fenster gesprungen sei, und am 14.4.1981 seinen Verletzungen erlag.Nach unseren Unterlagen gibt es aber ein Verhörprotokoll des Cumaali Ay, datiert auf den 15.4.1981, also ein Tag nach seinem Tod.
4. AHMET KARLANGAC : 2.Okt.1980.Verhaftung durch Beamte des 1. Kommisariats Istanbul.Einlieferung ins Haydarpasa -Militärkrankenhaus am 6.10.1980. Verstorben am 12.10.1980.Die erste offizielle Erklärung hieß, er habe versucht, durch Schläge gegen die Wand mit seinem Kopf Selbstmord zu verüben.
Gegen die unten aufgeführten Personen erging durch das Gericht der Ausnahmeregierung Istanbul folgendes Urteil wegen Folter und Totschlag :
 - 1)Selahattin Tür (3Jahre, 4 Monate)
 - 2)Ahmet Gök (1 Jahr)
 - 3)Satilmis Köroglu (1 Jahr)
 - 4)Halis Yelmen (1 Jahr)
 - 5)Aydin Yildirim (6 Jahre, 8 Monate)
5. AHMET HILMI FEVZIOGLU : Es wird behauptet, er sei am 2.10-1980 aus dem Fenster im 5. Stock des Polizeipräsidiums Bursa gesprungen.
6. ABDURRAHMAN AKSOY : Festnahme am 9.2.1982.Es wird angenommen, das er 50 Tage später an Folgen der Folter gestorben ist.Die offizielle Erklärung:Selbstmord
7. IRFAN CELIK : Festnahme am 26.6.1980.Am 14.Sept.1980 wurde sein Tod durch Selbstmord bekanntgegeben.Er wurde Erhängt in seiner Einzelzelle gefunden. Die physischen und psychischen Folgen der Folter waren der Anlaß.

8. SATILMIS SAHIN DOKUYUCU : Festnahme am 15.3.1981 in Ankara.Es wurde erklärt, er sei aus dem 6. Stock des Polizeipräsidiums gesprungen.Die Ermittlungen wurden eingestellt.
9. VEDAT ALDOGAN : Offizielle Erklärung: Selbstmord aus dem 7. Stock des Polizeipräsidiums Ankara.
10. VEYSEL YILDIZ : Selbstmord nach Verhaftung am 1.4.1981 in Malatya.
11. ABDULLAH PAKSOYLU : Zahnarzt aus Adiyaman/Besni.Starb am 16.2.1982
Offizielle Erklärung : Selbstmord.
12. AHMET ERDOGLU : Leutnant der Gendarmerie.Es wurde erklärt, er habe im Jahre 1982 im Militärgefängnis Mamak Selbstmord begangen.(Die Öffnung seines Grabes wurde nicht gestattet)
13. SÜLEYMAN CIHAN : Festnahme am 29.2.1981 in Istanbul.Offizielle Erklärung : Er sei bei einer Ortsbesichtigung aus dem Fenster gesprungen.Zeugen für seinen Tod durch Folter :
1) Halil Gündogdu
2) Binali Sahin
3) M. Ali Korkutan
4) Sezai Ekinci
5) Mustafa Yildirimtürk
6) Tahsin Alpsar
14. RAFET DEMIR : 25.-30.10.1980.Er sei im 5. Stock des Polizeipräsidiums Bursa aus dem Fenster gesprungen.
15. RECEP ESTIK : Am 10.4.1980 wurde er zur Polizeiwache Kücükköy-Istanbul gebracht.Am 13.4.1980 erklärte man seinem Vater, er habe Selbstmord begangen.
16. HASAN HÜSEYİN DUMAN : Tot aufgefunden in seiner Zelle in Kayseri - Yahyali Gefängnis.
17. MEHMET CEREN : Offizielle Erklärung : Selbstmord.Es liegt eine Erklärung des Polizeibeamten Sedat Caner vor (selbst bei der Folterung anwesend), Mehmet Ceren wäre durch Genickbruch beim Abtransport vom Foltergerät gestorben.
18. MAZLUM DOGAN : Aus Protest gegen die Haftbedingungen im Gefängnis von Diyarbakir Selbstmord Verübt.
19. FERHAT KURTAY,
20. NECMI ÖNER,
21. ESREF ANYIK,

22. MAHMUT ZENGİN : Aus Protest gegen die Haftbedingungen im Gefängnis von Diyarbakir, gemeinsames Selbstmord durch Selbstverbrennung.
23. SUPHI CEVIRICI : Am 29.6.1986, Selbstmord im Gefängnis von Diyarbakir mit einer Notiz : "Nach dem Verrat an meinem Volk, kann ich meinem Volk nicht mehr entgegetreten".
24. HAKKI KOCAOĞLU : Nach einem Hungerstreik im Gefängnis von Metris im Jahre 1982 Selbstmord durch Erhängen.

II. PERSONEN, DIE DURCH FOLTER IN POLIZEIREVIEREN, POLIZEIPRÄSIDIEN UND GEFÄNGNISSEN GETÖTET WORDEN SIND :

a) Personen, deren Leichen nicht vorhanden sind :

11. HAYRETTİN EREN : Am 21.11.1980 von Beamten des 1. Kommissariats Istanbul, zusammen mit AHMET ÖZTÜRK festgenommen. Ein Fahrzeug Marke "Murat 124" mit dem Kennzeichen 34 AF 6798, das seinem Vater gehört, aber am Tage der Festnahme von ihm benutzt wurde, sah die Mutter Elmas Eren vor dem Polizeipräsidium. Offizielle Erklärung: Eine solche Person wurde nicht verhaftet. Zeuge der Verhaftung : Ahmet Öztürk.
2. NURETTİN YEDİĞÖL : Verhaftung zwischen dem 9.4. und 12.4.1981 in Istanbul. Offizielle Erklärung: Ein Nurettin Yedigöl wurde nicht verhaftet. Er ist nicht Aktenkundig. Er ist durch Folter umgebracht worden. Der Tod ist durch Einschlagen von Nägeln in seinem Kopf herbeigeführt worden. Zeugen für die Verhaftung und Folterung :
- 1) Nalan Görates
 - 2) Muharrem Karaagil
 - 3) Semsî Aydemir
 - 4) Battal Ugur
 - 5) Buket Öktülmüs
 - 6) İffet Sema Oguz
 - 7) Bedri Yagan
 - 8) Nese Inceoglu
 - 9) Bülent Küçükunal
 - 10) Haydar Yildiz

11) Ümit Efe Kurtug

12) Harun Kartal

13) Aslan Sener Yildirim. Im Präsidium wurden die Kleider, mit der Bemerkung "Nurettin braucht die nicht mehr" Aslan Sener ausgehändigt.

3. MAKSUT TEPELI

: Ist im Mai 1984 mit einer Kopfverletzung festgenommen worden. Es wird angenommen, dass er im Polizeirevier getötet worden ist.

Ein Mann namens Hakki Gercek hat am 22.2.1985 beim 1. Kammer des Militärgerichtes Anzeige gegen die Beamten erstattet. Auch von dem Anwalt des Hakki Gercek, Mehmet Kadioglu wurde Anzeige erstattet. Die zuständigen Stellen leiteten trotzdem keine Ermittlungen ein.

Es ist nicht bekannt, ob es Verwandte von Mahmut Tepeli gibt.

1) Hakki Gercek

2) Niyazi Armutlu haben bei der Polizei Fotos von der Leiche des Mahmut Tepeli gesehen.

4. GAZAL?....

: Es wird angenommen, dass er in Mardin oder Diyarbakir verhaftet worden ist. Seitdem fehlt jede Spur von ihm.

b) Personen, deren Leichen den Familien übergeben worden oder heimlich beerdigt sind :

1. ALI KILIC

: Getötet im Militärgefängnis von Diyarbakir. Bei einem Prozeß am 7. 2. 1986 der 1. Kammer des Militärgerichts gegen 14 Personen der PKK-Hilvan-Siverek wurde von den Angeklagten Anzeige gegen die zuständigen Behörden erstattet.

2. AYHAN ALAN

: Es liegen Informationen vor, daß er am 8.1.1981 in Tarsus bei Vernehmungen durch Folter umgebracht worden ist.

3. ALI UYGUR

Mersin

: Vor dem 12. 9. 1980 im Polizeipräsidium von Mersin zu Tode gefoltert, danach im Waisenfriedhof Grab Nr. 19-193232 beerdigt. Auf Anfrage des Generalsekretärs der SHP Fikri Sagler, antwortete der Innenminister Yildirim Akbulut (siehe Ausgabe der Cumhuriyet vom 13. 1. 1987), Ali Uygur sei bei einer Ortsbesichtigung geflohen. Der noch Inhaftierte

- Hasim Aslan, behauptet, Ali Uygur sei durch Folter umgebracht worden. Entsprechende Schreiben von ihm an die Generalstaatsanwaltschaft blieben ergebnislos.
4. AHMET UZUN : Verhaftung am 14.1.1981 in Rize/Camlihemsin. Gestorben am 16.1.1981 in der Militärleit-zentrale in Rize.
5. ALI ADIL YILMAZ : Getötet am 20.1.1981 in Polizeipräsidium von Ankara.
Zeugen: 1.) TAYFUN MATER
2.) HASAN DÖNMEZ
3.) ISMAIL BAYRAM
6. ALI KÜÇÜK : Im März 1981 in Ordu/Persembe durch Folter umgebracht.
7. AHMET ATLAN : Bei einer Vernehmung im Jan./Febr. 1981 in Kahramanmaraş gestorben.
8. ALI CİCEK : Gestorben am 4.11. 1981 im Gefängnis von Diyarbakir
9. ALI ÇAKMAK : Am 24. 9.1980 in Adana tot aufgefunden.
10. ALI ÖZBEY : Am 27.8.1982 in Diyarbakir tot aufgefunden
11. BEDİİ TAN : Am 14.8.1982 im Gefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen.
12. BAHAR YILDIZ : Es liegen Informationen vor, daß er durch die Polizei in Istanbul getötet worden ist.
13. BOZAN CİMEN : Durch Beamte des Polizeipräsidiums Gaziantep zusammen mit seinem Brüdern Ömer und Bekir am 10.2.1981 verhaftet. Bei einer Vernehmung, bei der er mit Handschellen an seinem Bruder angekettet war, wurde er durch einen Schuß in den Kopf getötet. Anträge auf Strafverfolgung durch seine Familie blieben ergebnislos.
14. BAYRAM KOCABAS : Am 21.8.1981 zu Tode gefoltert.
15. CAFER DAGDOĞAN : Von Beamten des Polizeipräsidiums Adana am 12. 11. 1980 getötet.
Seine Leiche wurde heimlich auf dem Waisenfriedhof von AKKAPI beerdigt. Sein Grab wurde am 19.12.1980 von seiner Familie gefunden.
Gegen folgende Beamte wurden Ermittlungen eingeleitet:
1.) Sadik Torun
2.) Ahmet Ünal Ortunc
3.) Süleyman Ates

- 4.) Osman Özaslan
- 5.) Ünal Büyüker
- 6.) Mustafa Cengiz
- 7.) Ömer Kurt
- 8.) Mehmet Aydın

Alle diese Beamten wurden von dem Kassationsgericht der Militärregierung freigesprochen.

16. BEHCET DINLERER

: Festnahme am 23.11.1980 durch Beamte des Polizeipräsidiums Ankara, Gruppe DAL. Am 30.11.1980 wurde er in das Universitätskrankenhaus Ankara eingeliefert. Er starb an den Folgen eines Traumas an Nierenkolik.

Am 16.6. 1986 wurden gegen die Polizeibeamten

- 1.) Mustafa Yildirim
- 2.) Ibrahim Dedeoglu
- 3.) Tacettin Orhan
- 4.) Alaattin Turan

5.) Nuri Birinci Anklage von der Generalstaatsanwaltschaft Yenimahalle erhoben. Sie wurden der Folter mit Todesfolge beschuldigt. Dieses Verfahren ist immer noch unter dem Aktenzeichen 1986/108 anhängig.

17. BEDRI SINAK

: Gestorben im Febr. 1981 im Polizeipräsidium von Adana. Seine Leiche wurde heimlich beerdigt.

18. HULUSI DALAK

: Festnahme am 14.1.1981 in der Fabrik, wo er beschäftigt war, in Gaziantep. Gestorben am 13.2.1981. Es gibt zwei verschiedene offizielle Berichte über seinen Tod. Der erste Bericht besagt, er sei an Folgen seiner Asthmakrankheit gestorben. Der zweite lautet: Herzversagen. Das Justizministerium behauptet, daß gegen einige Beamte wegen Mißhandlungen an HULUSI DALAK Ermittlungen eingeleitet und die Akten an die Ausnahmeregierung von Adana weitergeleitet seien.

19. HASAN GAZIOGLU

: Durch Folter am 30. 3. 1981 in der Polizeiwache Bakirköy/Istanbul getötet.

20. ERHAN KOCA

: Es wird behauptet, er sei bei einer Verfolgung in Ankara/Demetevler hingefallen und an Gehirnblutung gestorben. Verfahren wurde eingestellt.

21. ZEYNEL ABIDIN CEYLAN

: Durch Folter am 13.12. 1980 im Polizeipräsidium von Ankara getötet. Zeuge: MUSTAFA HASKIRIS: Durch das Militärgericht der Ausnahmeregierung von Ankara zu 14 Jahren, 2 Monaten und 8 Tagen Gefängnis verurteilt. Er wurde vor der Verhandlung aus der Untersuchungshaft entlassen. Später wurde er wegen Raub in einem Juwelier - Geschäft verhaftet. Bei der Verhandlung sagte er aus, seine Aussage wäre mit Folter erzwungen. Er ist wegen des Raubes verurteilt worden.

22. IBRAHIM ESKI

: Festnahme am 7.10.1980 in Ankara. Am 9.11.1980 wegen Gehirnblutungen ins Krankenhaus eingeliefert und am 11.11.1980 gestorben. Gegen folgende Polizeibeamte wurden Ermittlungen durchgeführt :

- 1) Mustafa Öner
- 2) Hamdi Akti
- 3) Hasan Alatas
- 4) Harun Bozukluoglu
- 5) Muzaffer Altinbas
- 6) Erol Aytekin
- 7) Bilal Say
- 8) Mustafa Sagdag
- 9) Kenan Avcı
- 10) Cafer Camli
- 11) Kemal Göker
- 12) Halil Karta1

Durch das Militär. Kassationsgericht freigesprochen

23. HASAN ASKER ÖZMEN

: Festnahme am 2.10.1981. An Folgen der Folter am 6.10.1981 gestorben. Gegen folgende Polizeibeamten wurden Ermittlungen eingeleitet.

- 1) Enver Göktürk (ermordet)
- 2) Niyazi Borc
- 3) Serdar Kerem

Durch das Militärgericht Ankara wurden sie zu 1 Jahr Gefängnis verurteilt.

24. CABBAR DEMIROK

: Es wird angenommen, das er am 8.3.1982 in Lice zu Tode gefoltert worden ist.

25. CUMA ÖZASLAN : Gestorben am 25.11.1980 im Polizeipräsidium von Gaziantep.
26. CENNET DEGİRMENCI : Wurde am 22.5.1982 in der Wohnung in Gaziantep verhaftet. Später zu Tode gefoltert. Die Polizeibeamten Sedat Caner und zwei weitere wurden zu Gefängnisstrafen verurteilt.
27. EKREM EKSI : Festnahme am 12.9.1980. Gestorben am 16.10.1980 im Polizeipräsidium von Istanbul.
28. NECMETTİN BÜYÜKKAYA : Im Militärgefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen. Am 2.4.1984 erklärte der große Generalstab, er sei an Gehirnblutung gestorben. Necmettin sagte einige Tage vor seinem Tod vor Gericht aus, das er umgebracht werden wird.
29. MEHMET KAZGAN : Es wird angenommen, das er von dem Major Ömer Usta im März 1981 zu Tode gefoltert worden ist.
30. MUSTAFA YALCIN : Wurde am 28.8.1980 im Militärgefängnis von Mamak zu Tode geschlagen. Die Militärstaatsanwaltschaft stellt das Verfahren gegen die Beamten wegen Beweismangel ein.
31. NIYAZI GÜNDOĞDU : Festnahme am 1.3.1983 durch das 1. Kommisariat Sivas. Seine Leiche wurde am 16.3.1983 seinem Verwandten Hasan gegenübergestellt und am 17.3.1983 in Ishan beerdigt.
32. METİN SARPULUT : Im Polizeipräsidium von Ankara getötet.
Zeuge : ALI ALFATLI
33. MEHMET MUTLU CETİN ; Es wird angenommen, das er im Polizeipräsidium von Manisa durch Folter umgebracht worden ist.
34. MUSTAFA HAYRULLAH : Festnahme am 14.11.1982 durch Beamte des Polizeipräsidiums Istanbul. Er wird am 16.11.1982 Tot im Krankenhaus Haydarpasa eingeliefert. Das Militärgericht Istanbul verurteilt folgende Beamte wegen Totschlag und Folterung zu 10 Jahren und 8 Monaten Gefängnisstrafe :
1) Ümit Bavbek (versetz
2) Memet Yetis
3) Orhan Yaman
Die Urteile wurden durch das Kassationsgericht aufgehoben. Es wird neu verhandelt

35. VEYSI SIMSEK : Am 24.-25.4.1986 im Gefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen. Ermittlungen wurden nicht eingeleitet.
36. MUSTAFA TAS : 17 Jahre alt. Er verließ am 29.5.1986 das Geschäft seines Bruders und galt seitdem als vermißt. Die Familie gab in der Zeitung "Hürriyet" am 3.6.1986 eine Vermißtenanzeige auf. Ein Bekannter der Familie, der beim 1. Kommisariat in Istanbul beschäftigt ist, sagt der Familie, das Mustafa verhaftet worden sei. Am 13.6.1986 findet man die Leiche von Mustafa Tas in einer Plastikfolie in Sarayburun.
37. OSMAN MEHMET ÖNSOY : Trotz Autopsiebericht, die Folterungen nachweist, leitet die Staatsanwaltschaft keine Ermittlungen ein. Gegen diesen Beschluß wird Widerspruch eingelegt.
38. HASAN HAKKI ERDOGAN : Festnahme am 18. 9. 1984 durch das erste Komissariat Istanbul. Gestorben in der Poliklinik Capa am 30.9. 1984 um 1 Uhr. Trotz Beweisen, daß er an Folgen der Folter gestorben ist, werden keine Ermittlungen eingeleitet.
39. AKIN TANIS : Parkplatzwächter. Er starb an den Folgen der Schläge mit schweren Eisengegenständen auf seinen Körper.
Die zweite Kammer des Gerichts Bakirköy erhob gegen folgende Polizeibeamte Anklage wegen Totschlag:
1.) Adem Yildiz (Hauptkomissar)
2.) Sedat Sahin
3.) Saban Yetsken
4. Sinan Birkurt
40. IBRAHIM POLAT : Aus Nusaybin Kutlubey. Gestorben am 1.10.1985
Das siebte Armeekorps behauptet, er sei bei einer Schießerei umgekommen. Die Gendarmeriebezirksleitung dagegen, er hätte Selbstmord begangen. Seine Frau ist überzeugt, daß er zu Tode gefoltert worden ist.
42. BAHADIR DUMANLI
43. HAKAN MERMEROLUK
44. SEREF YAZAR

: Sie wurden durch eine Gasbombe in ihrer Zelle im Gefängnis von Alemdag getötet. Am Tage ihres Todes wurde ohne Verhandlung ihre Entlassung aus der Haft beschlossen. Gegen die Verantwortlichen wurden keine Ermittlungen eingeleitet.

45. HAMDİ FILİZCAN

: Im Gefängnis von Canakkale zu Tode geschlagen. Gestorben am 4.7.1983. Er wurde mit der Begründung "Vergiftung" ins Krankenhaus eingeliefert. Todesursache: Gehirntrauma. Keine Ermittlungen gegen die Verantwortlichen.

46. ALİ İNAN

: 17 Jahre alt. Festnahme am 17.9. 1980. Einlieferung am 27.9.1980 in das Militärkrankenhaus Haydarpaşa. Gestorben am 28.9.1980. Folgende Polizeibeamte wurden angeklagt:

- 1.) Ramiz Aydenir (stellvertr. Leiter des 1. Kommissariats)
- 2.) Osman Akkaya
- 3.) İbrahim Alacam
- 4.) Adil Genc
- 5.) Serafettin Iskenderoglu
6. Tahsin Güner

47. MAZLUM GÜDER

q.

: Festnahme in Tarsus. Einweisung in das Gefängnis von Elazığ. Trotz Freispruch keine Freilassung. Es wird angenommen, daß er vom Oberleutnant Fahri zu Tode geschlagen worden ist. Zeugen:

- 1.) Hüseyin Yıldız
- 2.) İrfan Motoroglu
- 3.) Aydın Gündoğdu
- 4.) Cemil Gündoğan
- 5.) Hüseyin Elmas
- 6.) Ahmet Akkaya
- 7.) Seyit Cubuk
- 8.) Fethi Özün
- 9.) Serafettin Gül
- 10.) Cemal Aktas
- 11.) Ayhan Tural
- 12.) Lütfü Topal

48. MUSTAFA ISIK : Im April 1981 auf Befehl vom Abteilungsleiter des zweiten Komissariats Istanbul, Ahmet Ateşli zu Tode gefoltert.
49. BEHZAT AK : Im November 1984 beim 1. Komissariat Istanbul zu Tode gefoltert.
50. COSKUN ALTAN : Es wird angenommen, daß er vom 2. Komissariat Istanbul zu Tode gefoltert worden ist.
51. HAYDAR SÖNMEZ : Aus der Wohnung in Tunceli/Mazgirt zum Polizeipräsidium Tunceli gebracht und an Folgen der Folter wegen Nierenblutungen zuerst ins Staatskrankenhaus anschl. ins Militärkrankenhaus Elazig eingeliefert, wo er am 6.3.1982 starb.
52. NECIP KUTLU : Es wird angenommen, das er am 6.5.1981 zu Tode gefoltert worden ist.
53. SABAN GAZETECI : Getötet am 26.9.1981 im Gefängnis von Izmir.
54. SÜLEYMAN ÖLMEZ : Festnahme am 7.11.1980 in Tunceli. Getötet am 8.12.1980 in der Hauptwache von Tunceli.
55. SÜKRÜ GEDİK : Festnahme am 12.11.1980 in Elazig. Er starb einige Tage später.
56. SINAN KARACALI : Festnahme im Jan./Febr. 1981 in Adana. Es wird angenommen, das er zu Tode gefoltert worden ist.
57. SADIYE YAVUZ : Es wird angenommen, das sie im Jahre 1981 an Folgen der Folter im Polizeipräsidium von Manisa gestorben ist.
58. YASAR OKCUOĞLU : Es wird angenommen, das er am 4.12.1980 im 1. Komissariat Istanbul durch Folter getötet worden ist.
59. HASAN KILIC : Aus Koyluca/Tunceli. Am 11.1981 getötet. Es wird behauptet, daß der Gendarmarie Hauptmann Muammer Yazici, die Polizeibeamten Ahmet Malkac und Nedim Kayner die Folter vollzogen und ihn getötet haben.
60. HÜSEYİN COLAK : Es wird angenommen, das er am 10.8.1982 im Polizeipräsidium von Ankara im 5. Stock durch Folter getötet worden ist.
61. HAYDAR YAGMUR : An den Folgen der Folter starb er im Gefängnis von Bayrampasa, als er zu seinem Block geführt wurde.
62. HASAN CELİK : Starb am 29.1.1981 in der Gendarmariewache von Corum. Der Oberbürgermeister erklärte,

- Hasan Celik sei an zu hohen Blutdruck gestorben.
Es wird behauptet, das ein Bericht über die tatsächliche Todesursache (Trauma) existiert.
63. HAYDAR ÖZTÜRK : Festnahme am 26.5.1985. Er starb am 9.6.1985.
Von der Staatsanwaltschaft Ankara/Altindag wurden unter dem Aktenz. 85/8516 Ermittlungen eingeleitet.
64. IBRAHIM ULAG : Festnahme am 17.10.1983. Gestorben am 3.11.1983.
65. ISMAIL KIRAN : Polizeibeamter. Vorstandsmitglied der POL-DER.
Getötet durch Folter im Nov. 1983 im Polizeipräsidium von Diyarbakir.
66. KENAN KÜÇÜK : Es wird angenommen, das er im Sept. 1982 im Polizeipräsidium von Ankara gefoltert worden ist.
67. MEHMET CİZRELİ : Vorsitzender der TÖB-DER in Idil. Durch Folter im Jan. 1981 im Polizeipräsidium von Mardin getötet.
68. MUNZUR GECGEL : Am 27.12.1980 wurde seine Leiche von der Polizei in Izmir seiner Familie übergeben.
69. NİHAT ARDA : Es wird angenommen, das er am 16.12.1980 im Polizeipräsidium von Ankara zu Tode gefoltert worden ist.
70. MUSTAFA SAHİM : Festnahme am 26.12.1981 in Elazığ. Seine Leiche wurde am 28.12.1981 in dem Bach PERİ gefunden.
Die Leiche wies Armbrüche und mehrere andere Verletzungen auf.
71. AZİZ AGAC : Im febr. 1980 wurde er aus seinem Dorf bei Maras abgeholt. Seine Familie konnte nach 2 Monaten seine Leiche im Staatskrankenhaus von Adana finden. Es konnte festgestellt werden, das er am 3.4.1980 starb.
72. OSMAN KARADUMAN : Festnahme am 11.12.1980 in Adana. Im Februar starb er im Staatskrankenhaus von Adana.
73. YILMAZ PEKÖZ : Vorsitzender der MHP-Jugend. Er starb 1981 bei einer Vernehmung.
74. SİDDİK BİLGİN : Lehrer. Offiziell wurde erklärt, das er bei einem Fluchtversuch getötet worden sei. Es konnte Tod durch Folter bewiesen werden. Ermittlungen gegen den Hauptmann Ali Sahin dauern z.Zt. noch an.
75. BEDRİ BİLGE : Da er nicht bereit war zu Foltern, wurde er am 20.7.1981 in Artvin getötet.

76. ALAETTIN GÜMÜS
77. KENAN KILIC
78. CEMAL KILIC
79. ISMET KARAK
80. ALI EREK
81. IBIS VURAL
82. REMZI YALVAC
83. ABDÜLKADIR TAPTI
84. ASKER DEMİR
85. SAIT SIMSEK
86. İLHAN ERDOST
- :Getötet im Polizeipräsidium von Diyarbakir.
: Aus Mardin.Festnahme in Ankara.In den Jahren 1982-1983 im Gefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen.
: Aus Urfa.Ein sehr alter und der türkischen Sprache nicht mächtiger Mann, wurde 1981 im Gefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen.
: Aus Urfa/Suruc.16 Jahre alt.Er wurde 1982 getötet. In Anwesenheit seiner Mithäftlinge wurde ihm der Kopf gegen die Wand geschlagen.Im Offiziellen Bericht hieß es, er sei an Krebs gestorben.
: Während eines Hungerstreiks wurde er am 20.4.1981 vom Gefängnis Diyarbakir ins Polizeipräsidium gebracht.Natürlich zum Zwecke der Folterung. Zurück im Gefängnis wurde er bei einer Zwangs-ernährung getötet.
: 33 Jahre alt.Im Gefängnis von Diyarbakir wurde er gezwungen, für die Polizei zu arbeiten.Nachdem er das ablehnte, wurde er zusammengeschlagen. Er starb zwei Tage später im Militärkrankenhaus. (15.-20.12.1981)
: Es wird angenommen, das er in den Monaten Juli/August 1979 im Polizeipräsidium von Diyarbakir zu Tode gefoltert worden ist.
: Es wird angenommen, das er in den Monaten Juli/August 1980 durch Beamte des Polizeipräsidi-ums von Mardin verhaftet, später an einem PKW angebunden die Straße Mardin-Siirt geschleift worden ist.Seine Leiche wurde einem Abhang runtergeworfen.
: Festnahme 1982 in Ankara.Es wird angenommen, das er zu Tode gefoltert worden ist.
: Es wird angenommen, das er im Polizeipräsidium von Gaziantep, im Jahre 1980 zu Tode gefoltert worden ist.
: Festnahme am 5.11.1980 in Ankara.Einlieferung in das Militärgefängnis von Mamak am 7.11.1980. Auf der Fahrt zum C-Block im Fahrzeug zu Tode geschlagen.Es ergingen folgende Urteile :
1) Ahmet Seker (10 Jahre, 8 monate)
2) Metin Gündogdu ((10 Jahre, 8 Monate)
3) Ibrahim Keskin (10 Jahre, 8 Monate)

- 4) Kismet Caglar (8 Jahre)
- 5) Engin Sovanci (2 Monate)
- 6) Der Offiziersanwärter Sükrü Bag (10 Jahre, 8 Monate)

Alle Urteile, außer Sükrü Bag sind rechtskräftig. Das Urteil von Sükrü Bag wurde durch die 5. Kammer des Militärischen Kassationsgerichts aufgehoben und bei einer neuen Verhandlung wieder bestätigt. Auf Widerspruch der 5. Kammer wurde erneut vor der 1. Kammer verhandelt. Das Urteil lautete auf 3 Jahre. Die Akten sind z.Zt. noch bei der Kammer und das Urteil ist noch nicht rechtskräftig.

87. ATAMAN INCE

: Wurde am 16.10. 1981 von Beamten der Kartal - Sovanlik - Wache in Istanbul festgenommen. Am 25.10.1981 starb er an den Folgen der Folter im Krankenhaus Haydarpasa und wurde heimlich am Friedhof Yedikule-Zindanalti beerdigt. Aufgrund mehrere Strafanträge wurden gegen die Verantwortlichen Ermittlungen eingeleitet. Nach Beschluß der 2. Kammer des Militärgerichts wurden die Beschuldigten,

- 1) Talat Gül
- 2) Celal Aslan
- 3) Niyazi Comak
- 4) Yusuf Tokur
- 5) Ömer Erdal
- 6) Bidat Yildiz zu 6 Jahren und 8 Monaten Gefängnis verurteilt

88. ALI SARIBAG

: Er wurde im Okt. 1981 im Militärgefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen. Im offiziellen Bericht hieß es, er sei eines natürlichen Todes gestorben.

89. AZIZ ÖZBAY

: Am 23.8.1982 im Militärgefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen. Die offizielle Version: Zirose.

90. ABDURRAHMAN CECEN

: Am 27.4.1981 im Militärgefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen. Im offiziellen Bericht hieß es, er sei eines natürlichen Todes gestorben.

91. AZIZ BÜYÜKERTAC

: Am 22.12.1982 im Gefängnis von Diyarbakir zu Tode geschlagen.

92. ENSAR KARAHAN

: Aus Samsat/Artvin. Durch Folter getötet. Die ausführenden Beamten,

1) Ismail Kerimoglu

2) Yasar Tanta

3) Hüseyin Yurtsever

4) Hidir Dal

5) Süleyman Özcan

6) Ibrahim Aslan, wurden zu 5 Jahren, 4 Monaten Gefängnis verurteilt. Das Urteil wurde durch das Kassationsgericht aufgehoben. Die Staatsanwaltschaft besteht auf die Verurteilung. Ein rechtskräftiges Urteil ist noch nicht gefällt.

93. ORUC KORKMAZ

: Er wurde im Jahre 1981 im Polizeipräsidium von Kars zu Tode gefoltert. Hauptkomisar Kemal Kartay ist zu 5 Jahren, 4 Monaten Gefängnis verurteilt. Das Urteil ist rechtskräftig.

III. PERSONEN, DIE AN MANGELNDER MEDIZ. VERSORGUNG NACH FOLTERUNGEN GESTORBEN SIND.

1. HASAN ALEMLIOGLU

: Inhaftiert im Militärgefängnis von Mamak. Wurde ins Militärkrankenhaus Gülhane eingeliefert und starb an Nierenversagen.

2. ISMET BAS

: Im Metris-Gefängnis an Magenblutungen im Jahre 1982 gestorben.

3. ADIL CAN

: Im April 1984 in Istanbul festgenommen. Einlieferung ins Militärkrankenhaus Haydarpasa. Diagnose: Trauma und schwere Blutergüsse. Behandlung bis zum 11.5.1984. Danach inhaftiert im Militärgefängnis von Metris. Am 27.3.1985 wurde seine Magenblutung nicht behandelt. Am 2. April 1985 erneute Magenblutung. Er starb in der Nacht vom 11. zum 12. April 1985.

4. ABDULLAH GÜRBÜBAK

: Starb am 15.5.1983 im Gefängnis von Ankara an Herzversagen.

5. MUSTAFA TEPELI

: Da er an einem Leberleiden litt und nicht die entsprechende medizinische Versorgung bekam, starb er im Gefängnis. Am Tage seines Todes beschloß man seine Haftentlassung.

6. MUSTAFA TUNC

: Festnahme am 13.1.1981.

Wurde mehrere Male gefoltert. Am 22.4.1982 wurde ihm der rechte Hoden im Militärkrankenhaus

Haydarpasa entfernt. Am 9. 7. 1982 starb er. Einen Tag vor seinem Tod beschloß das Gericht seine Entlassung.

7. HÜSEYİN AYDIN

: Im Gefängnis von Sıgırmacılar wurde sein Magengeschwür nicht behandelt. Nach seiner Haftentlassung starb er an Krebs.

8. İSMET TAŞ

: Starb am 5.12.1981 an Herzschlag. Einen Tag vor seinem Tod wurde seine Haftentlassung beschlossen.

9. ZAFER MÜCTEBAGÖLÜ

: ÖDTÜ-Schülervertreter. Nach Erkrankung im Militärgefängnis von Mamak im Krankenhaus gestorben. (1982)

10. SAZUMAN KANSU

: Starb an Folgen der Folter beim 1. Kommissariat und Gefängnis von Canakkale, da die notwendige medizinische Versorgung nicht gewährt wurde.

11. TURAN CAĞLAR

: Luftwaffenoberst a.Ö.. Starb im Militärgefängnis Mamak.

12. HALUK AYDIN

: Gendarmerieoberst a.Ö.. Starb im Militärgefängnis Mamak.

13. BEKİR CELENK

: Gestorben im Militärgefängnis Mamak.

14. FIKRİ SÖNMEZ

: Gestorben im Gefängnis von Amasya.

IV. PERSONEN, DIE LAUT OFFIZIELLEN ANGABEN BEI SCHIESSEREIEN MIT DER POLIZEI ODER BEI FLUCHTVERSUCH GESTORBEN SIND.

1. BEHZAT BAYKAL

: Nach der Festnahme durch die Beamten des Polizeipräsidiums Istanbul wurde er bei einer Ortsbesichtigung bei Fluchtversuch erschossen.

Zeugen für die Tötung durch Folter:

Senol Morgül

2. İSMAİL CÜNEYT

: Er sei bei einer Schießerei am 21.12.1983 in Beylerbeyi/Istanbul getötet worden. Es gibt Zeugen dafür, daß er im Verlagshaus Asama in Galatasaray/Istanbul am 20.12.1983 lebendig verhaftet worden ist. Zeugen:

1.) Der Eigentümer des Verlagshauses

Mahmut Tezcan

2.) Ahmet Sait Oral

Die Ermittlungen der Staatsanwaltschaft Üsküdar werden unter dem Aktenzeichen Nr. 85/2628 durchgeführt.

3. SELMA AYBAL : Sie wurde am 11.8.1981 erschossen, weil sie angeblich die "Halt" Rufe der Polizeibeamten ignoriert hätte.
4. ZEKI YUMURTACI : Wurde am 17.9.1980 in Istanbul erschossen.

V. PERSONEN, DIE AN FOLGE HUNGERSTREIKS GEGEN DIE VERHÄLTNISSE IN GEFÄNGNISSEN GESTORBEN SIND.

1. MEHMET FATİH ÖKTÜLMÜS : Istanbul, 17.6.1984
2. ABDULLAH MERAL : Istanbul, 15.6.1984
3. HASAN TELCI : Istanbul, 26.6.1984
4. HAYDAR BASBAG : Istanbul, 17.6.1984
5. AKIF YILMAZ : Diyarbakir, 15.9.1982
6. KEMAL PIR : Diyarbakir, 7.9.1982
7. MEHMET HAYRI DURMUS : Diyarbakir, 12.9.1982
8. ALI CICEK : Diyarbakir, 17.9.1982
9. ORHAN KESKIN : Diyarbakir, 5.3.1984
10. CEMAL ARAT : Diyarbakir, 3.3.1984

TÜRK HUKUKUNA GÖRE VATANDAŞLIK ve
VATANDAŞLIĞIN KAYBETTİRİLMESİ, VATANDAŞLIĞIN ÇIKANMA
PASAPORTLARA EL KOYMA UYGULAMALARI

Giriş :

12 Eylül 1980 den bu yana Türkiye'de, hukuk tarihinde görülmedik bir olaya tanık olumaktadı. 6 Nisan 1987 tarihli Türk Gazetelerinde yayınlanan bir habere göre, 12 Eylül'den bu yana 14.000 kişinin "Vatandaşlık Hakkını Kaybettiği" ya da "Vatandaşlıktan Çıkarıldığı" ve 26.000 kişi hakkında da böyle bir işlemin devam ettiği bildirilmektedir. Bu denli geniş bir uygulama Türkiye tarihinin hiçbir döneminde söz konusu olmamıştır. Örneğin Osmanlı İmparatorluğunun yıkılıp yerine Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu dönemde bile yalnızca Padışah ailesi ile saray mensuplarından bir kısım hakkında böyle bir işlem uygulanmıştır. Yine Osmanlı tarihinin en karanlık baskı dönemi olan 1877-1908 arasında Avrupa'ya gelen ve burada "Yön Türkler" diye tanınan ardin-ların arasından bile bu sayıda kişi böyle bir işleme ta-bi tutulmamışlardır.

Ancak, "vatandaşlığı kaybettirme işlemi" yanında ve o-nunla paralel olarak uygulanan diğer önemli bir işlem daha vardır. Buda "yurt dışındaki kişilerin pasaportlarına el konulması"dır. "Pasaportlara el koyma işlemi" gerçekte "va-tandaşlığı kaybettirme" ya da "vatandaşlıktan çıkarma" işle-minin ilk etabı olarak uygulanmaktadır. Ne var ki, bu uygu-lamaya maruz kalanların sayısı konusunda kesin bir incele-me ve araştırma henüz mevcüt değildir.

İşte burada bu uygulamaların hukuksal yönüne değinmeye ve bunların hukuksal dayanaklarını anlatmaya çalı şacağım. Tabii ki bu uygulama yalnızca hukuksal sınırlı değildir. Hukuksal yönü yanında hatta ondan da önemli olan politik yönü bulundu'u gibi, sosyal, etnik, asleri v.b. gibi yönleri ve dayanakları da mevcuttur. Ancak ben bu konu-ların uzmanı olmadığımından bunlara değinmeyeceğim. Belli, diğer konuşmacılar bunlara değinirler ya da tartışmalar b'ltirinde konunun bu yönleri de tartışılır.

Uluslararası Hukuk Açısından bazı sorunlar :

Ben, asıl konuya girmeden önce bu uygulamanın Uluslararası Hukuk alanında ortaya çıkardığı bazı sorunlara kısaca değinmek istiyorum. Üzerinde durmak istediğim ilk sorun, Türkiye Cumhuriyeti'nin bugünkü hükümeti tarafından devam edegelen bu uygulamanın Birleşmiş Milletler sözleşmelerine aykırılığıdır. Bilindiği gibi BM uzun yıllardan Vatansızlık Hallerinin Azaltılması'na ilişkin çalışmalar yapmaktadır. 1954 tarihli "Vatansızların Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme", 1961 tarihli "Vatansızlığın gelecekte azaltılmasına ilişkin sözleşme" ve yine 1973 tarihli "Vatansızlık hallerinin Sayısının azaltılmasına ilişkin" BERN Sözleşmesi hep bu amaçla yapılmıştır. Türkiye, bu sözleşmelerin bir kısmına taraftır. Hatta son BERN Sözleşmesi Türkiye'de 1883 sayılı Kanunla onanarak yürürlüğe girmiş ve bir iç hukuk normu olmuştur.

İşte 12 Eylül 1980 den bu yana süren uygulama ile Türkiye, kendisinin de taraf olduğu Uluslararası Taahhüdlerine, Devletler Hukukuna aykırı davranmaktadır.

İkinci önemli nokta Devletler Özel Hukuku alanında ortaya çıkmaktadır. Bilindiği gibi Vatansızlar Sorunu Devletler Özel Hukukunda yıllardır çözüm aradığı sorunlardan biridir. Gerçi üzerinde yaşadığımız Federal Almanya'da Einführungs-gesetz zum BGB Art. 29'la (Lex domicilii) ilkesi benimsenerek sorun önemli bir yönü ile çözülmüş ise de konuya henüz çözüm getirmemiş ülkeler de mevcuttur. İşte Türkiye son yedi yıllık uygulaması ile vatansızların sayısını arttırarak bu sorunun çözümünü de olumsuz etkilemektedir.

Türk Vatandaşlık Hukukunun kısa tarihçesi ve konuya ilişkin bazı kavramlar :

Osmanlı İmparatorluğunda 1869' a kadar bir Vatandaşlık Kanunu mevcut değildi. Bu tarihe kadar vatandaşlık konusunda dini hukuk uygulanmaktaydı. Buna göre Osmanlı ülkesine gelip yerleşen her müslüman eşit haklara sahip Osmanlı vatandaşı sayılıyordu. Müslüman olmayan Osmanlı vatandaşları ise "ikinci sınıf" vatandaştı. Bunlardan özü bir vergi alınırdı askerlik yapmazlardı.

1869 yılında 1851 tarihli Fransız Vatandaşlık Kanunu örnek alınarak ilk Osmanlı Vatandaşlık Kanunu kabul edildi. Bu kanunla müslüman olan olmayan vatandaş farkı kaldırıldı.

Bu kanun Osmanlı vatandaşlığının kazanılmasında kural olarak kan bağı ilkesini (jus sanguinis) benimsemişti. Ana, babası ya da yalnızca babası Osmanlı vatandaşı olan çocuk Osmanlı vatandaşı sayılıyordu.^(md.11) Ayrıca kanunun ilginç bir özelliği de Osmanlı ülkesinde yaşayan herkesi Osmanlı vatandaşı saymasıydı. Yabancı ülke vatandaşı olduğunu ileri sürenler bunu ispatlamadıkça Osmanlı Vatandaşı sayılıyorlardı.^(md.9)

Cumhuriyet döneminde ise 1924 anayasası 88.maddesinde "Türkiye halkı din ve ırk farkı gözetilmeksizin Türk vatandaşı sayılır" demekteydi. Bu maddenin ikinci fıkrasında ise

- Türk babanın çocuğu ister ülke içinde ister ülke dışında olsun Türk vatandaşı olur, (kan bağı-jus sanguinis)
- Türkiye'de oturan yabancı babanın Türkiye'de doğan çocuğu, Türkiye'de ikamet etmek koşulu ile, rüste erdiğinde Türk Vatandaşlığını seçebilir, (toprak ilkesi-jus soli)
- Kanun gereğince Türk vatandaşlığına alınacak diğer kişilerde Türk vatandaşı olacaktır.

Cumhuriyetin bu ilk anayasasına göre hazırlanan 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ise 23 Mayıs 1928'de yürürlüğe girdi ve vatandaşlığın kazanılması bakımından Anayasaya paralel olarak yukarıda gördüğümüz gibi hem kan bağı (jus sanguinis) ve hem de toprak bağı (jus soli) nı benimsedi. Böylece, Türkiye'de doğup da anası babası belli olmayan ya da anası babası veya bunlardan biri yurtsuz olan çocukların Türk Vatandaşı olabilmelerine olanak tanınmış oldu.

1961 Anayasasında ise vatandaşlık konusu 54.maddede düzenlenmiştir. 54.madde "vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir" diyerek konunun ayrıntılarına kanuna bırakmıştır. 1961 Anayasasının bu hükmüne göre ise 11 Şubat 1964 tarih ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı kanunu kabul edilmiştir. Bu kanun uluslararası alanda vatandaşlık hukuku bakımından mutabık kalınan "herkesin yalnız bir vatandaşlığı olmalı", "kişi vatandaşlığını seçmede ve değiştirmede özgür olmalı" gibi ilkelere uygun olarak hazırlandı. Kanun vatandaşlığın kazanılmasında esas olarak kan bağı (jus sanguinis) ilkesini kabul etmiş, ancak bunun yanında istisnai olarak toprak bağı (jus soli) ilkesine de yer vermiştir. Vatandaşlık hakkının kazanılmasını en ince detaylarına kadar düzenleyen kanunun bu ayrıntılı hükümlerini burada incelemek olası değildir.

Ben burada konumuzla ilgili olarak kanununda yer alan bazı kavramlara değinmek istiyorum. Bir hukuki sorun olarak bu kavramlar üzerinde kısaca bilgi vermek gerekiyor. İnceleyebildiğim kadarı ile Federal Alman hukuk mevzuatında, Türk hukukunda yer alan bu kavram farkı bulunmadığından konunun daha iyi anlaşılması bakımından burada bu farka değinmek gerekiyor. Çünkü, bu fark birçokları tarafından anlaşılmamakta, hatta Türkiye'de yayınlanan gazetelerde dahi yanlış yansıtılmaktadır. Türk Hukukunda vatandaşlığın yitirilmesi ve vatandaşlığın terkedilmesi konusu genel olarak üç ana başlıkta toplanabilir. Bunlar ;

- Kişinin kendisine tanınan seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılması. (~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ^{Ayrılma} T.V.K. madde 27)
- Kişinin, başvurusu üzerine yetkili makamın izni ile Türk vatandaşlığından çıkması (Çıkma, T.V.K. md. 20 v.d.)
- Kişinin kendi başvurusu gerekmeksizin yetkili makamın kararı sonucunda Türk vatandaşlığından yoksun bırakılması (Yoksun bırakma, T.V.K. md. 25-26)

Bizim burada inceleyeceğimiz konu işte bu üçüncü ana başlığa dahildir. Kişinin kendi başvurusu gerekmeksizin yetkili makamın kararı ile Türk vatandaşlığından yoksun bırakılması hali Türk hukukunda iki türdür. ~~İki türdür. Birincisi~~

- Türk vatandaşlığının KAYBETTİRİLMESİ, ki bu usul doğrudan Türk vatandaşı olanlar için uygulanır. (T.V.K. md. 25)
- Türk vatandaşlığından ÇIKARMA, ki bu usul sonradan Türk vatandaşlığını kazananlara uygulanır. (T.V.K. md. 26) (1)

Bu iki usul arasında sebepler bakımından olduğu gibi hatta ondan daha da önemli hukuki sonuçlar bakımından farklar bulunmaktadır.

Bu genel bilgilerden sonra şimdi asıl konumuza dönebiliriz sanırım. Burada Vatandaşlığı KAYBETTİRME ve vatandaşlıktan ÇIKARMA üzerinde duracağız ve ~~XXXXXXXXXX~~ bunların hukuki nedenleri ile sonuçları üzerinde bilgi vermeye çalışacağız.

Türk Vatandaşlığının KAYBETTİRİLMESİ :

12 Eylül 1980'den önceki durum :

1961 Anayasasının 54/4 maddesinde "Hiçbir Türk vatana

(1) Kaybettiirme ve çıkarma yanında yurttaşlığa alınmanın iptali (md. 31) halleri içinde saymak gerekir.

bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz" deniliyordu. Aynı maddenin son fıkrasında ise "vatandaşlıktan çıkarılma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz" denilerek yargı güvencesi sağlanmıştı.

1961 Anayasasına göre hazırlanan 11 Nisan 1964 tarih ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda ise "Vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" başlığı altında 25 madde de bu haller yedi bent halinde gösterilmişti. Bunlar kısaca şöyleydi ;

- 1) İzin almaksızın kendi isteğiyle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanma,
- 2) Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan bir hizmetinde bulunup, bu görevi bırakması istenildiği halde bırakmama,
- 3) Türkiye ile savaş halindeki bir devletin her türlü hizmetinde hükümetin izni olmaksızın çalışma,
- 4) Askerlik hizmetini yapmak üzere davet edildiği halde üç ay içinde yurda dönmeme,
- 5) Askerden yurt dışına kaçıp da kanuni süresi içinde dönmeme,
- 6) Askerden izinli olarak çeşitli nedenlerle yurt dışına gidip süresi bitmesine rağmen üç ay içinde geri dönmeme,
- 7) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra kesintisiz yedi yıldan fazla yurt dışında oturup bu süre içinde vatandaşlığını muhafaza etmesine delâlet edecek resmi temas ve işlemlerde bulunmama.

İşte 12 Eylül 1980 den önce "vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" olarak bunlar kabul edilmekteydi. Bu hallerin uluslararası hukuk açısından hukuka aykırı bir yönü mevcut olmayıp, esasen birçok ülkede de bunlar vatandaşlığı kaybetirme ya da vatandaşlıktan çıkarma nedenleri olarak kabul edilmektedirler.

12 Eylül 1980'den sonraki durum :

12 Eylül 1980'de darbeyi gerçekleştiren Askeri Cunta bildiğiniz gibi beş Generalden oluşuyordu. Bu beş General darbeden sonra hem yasama ve hem de yürütme fonksiyonlarını üst-

lendiler. Kanunkoyucu sıfatıyla 12 Eylül 1980'den seçimler yapıp Meclis Başkanının seçildiği tarih olan 6 Aralık 1983'e kadar 668 kanun kabul ettiler (2). İşte bu kanunlardan biri de 13 Şubat 1981 tarih ve 2383 sayılı kanundur. Bu kanunla 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda önemli değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklerden bir kısmı da Vatandaşlığı kaybettirme ve vatandaşlıktan çıkarma halleri ile ilgiliydi. 2383 sayılı kanunla "vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" başlıklı yukarıda değindiğimiz 25.mad'eye üç yeni fıkra eklendi. Bu fıkralarla getirilen hükümlerle "vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" e üç yeni hal daha eklendi. Bunları şöyle özetlemek mümkündür ;

- 1) Yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyette bulunma^{ma},
- 2) Yine yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin kanunun suç saydığı şekilde ekonomik ve mali güvenliği aleyhine faaliyette bulunma,
- 3) Yurt içinde böyle faaliyetlerde bulunup da daha sonra yurt dışına çıkma ve Türkiye'de bu nedenle hakkında dava açılmasına, ceza kovuşturmasına veya hükmün infazına olanak bulunmama .

Yukarıda belirttiğimiz bu üç gruptan herhangi birinin kapsamına alınan kişiye önce "Yurda dön çağırısı" adı verilen bir davet yapılmaktadır. Kişinin bu gruplardan birinin kapsamına girdiğine içişleri veya Milli Savunma Bakanlıkları tarafından karar verilmektedir. "Yurda dön çağırısı" adı verilen davette kişinin normal dönemlerde üç ay, sıkıyönetim ve olağanüstü hal uygulanan dönemlerde ve yerlerde ise bir ay içinde yurda dönmesi istenilmektedir. Bu çağırılara uyup yurda dönmeyenler hakkında ise Bakanlar Kurulu tarafından vatandaşlığın kaybettirilmesine karar verilmektedir.

Görülüyorki, 12 Eylül'den sonra eklenen yeni hükümlerle aslında iki ana eylem biçimi getirilmektedir. Birincisi, "Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyet", ikincisi ise "Türkiye Cumhuriyetinin kanunların suç saydığı biçimde ekonomik ve mali güvenliği aleyhine faaliyet". Bu iki ana eylem biçiminin yurt dışında ya da yurt içinde yapılması arasında fark yoktur. Bu iki ana eylem biçimi arasındaki

(2)1982 Anayasasının geçici 15.md.göre bu 668 kanunun Anayasaya aykırılığı ileri sürülemez.

en önemli fark, ekonomik ve mali güvenlik aleyhine faaliyetin aynı zamanda "kanunun suç saydığı biçimde" olması öngörülmüş iken iç ve dış güvenlik aleyhine faaliyetin ~~xxxxxxx~~ suç olmasının gerekmemesidir. İşte bu nedenle de iç ve dış güvenlik aleyhine faaliyet kavramının hukuki olmaktan çok politik bir nitelik taşıdığı öne sürülmekte ve nitekim de uygulama da bu niteliği ağır basmaktadır.

Kanun hükmünden de açıkça anlaşılan bu politik belirlemeye hukuki bir kılıf giydirebilmek için de 21 Mart 1981 tarihinde "Türk Vatandaşlık Kanununun uygulanmasına ilişkin yönetmelik" te bazı değişiklikler yapıldı. Bu yönetmeliğin 37 maddesine eklenen bir fıkra ile "iç ve dış güvenlik aleyhine faaliyetin" Türk Ceza Kanununun 2. Kitabının 1. Bölüm 1 ve 2. kısımlarındaki suçlar ile Askeri Ceza Kanununda aynı amaca yönelik suçlar olarak belirlendi.

Nedir bu suçlar? Bunlar, Türk Ceza Kanununda 125. maddeden 163. maddeye kadar olan suçlarla Askeri Ceza Kanununda 54. md. den 62. md. ye kadar olan suçlar ve 67, 69, 94, 95, 97, 100 v.b. maddelerdeki suçlardır.

Bu suçlara birkaç somut örnek vermek gerekirse; örneğin TCK. nun en çok tartışılan 141-142. maddeleri, "iç ve dış güvenlik aleyhine faaliyet" kapsamına girmektedir. Bunlar dışında örneğin "Türk Bayrağına hakaret" (md. 145), "Cumhurbaşkanına hakaret" (md. 158), "Bakanlar Kuruluna veya bir bakana hakaret" (md. 159), "Yurt dışında devletin itibarını sarsacak beyanda bulunma" (md. 140) v.b. hep bu kapsama girmektedir.

Bu suçlar bakımından genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, bunların hepsi siyasi ya da yarı siyasi suçlardır. Birçoğu demokratik ülkelerde suç bile sayılmamaktadır.

Ancak çok daha önemlisi bu suçlar arasında cezaları çok az olan suçların bulunmasıdır. Örneğin TCK. nun 136/5 de "gizli kalması gereken malumatı ifşa suçunun" taksirli hali düzenlenmiştir. Bu suçun cezası altı ay hapidir. Yine 137/5 md. de aynı ceza öngörülmektedir. 143. md. deki "kökü memleket dışındaki cemiyete girme suçu" na para cezası öngörülmektedir. 155. md. deki "halkı kanunlara karşı gelmeye teşvik" suçunun cezası iki ay hapidir. 159/2 md. deki "kanunlara sövme suçu" nun cezası 15 gün hapidir. Görülüyorki, böylesine küçük cezaları öngören önemsiz suçlar ~~ixix~~ dahi "iç ve dış güvenlik aleyhine faaliyet" ~~xxxxxxx~~ ve dolayısıyla "vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylem" sayılmaktadır.

Burada konunun vehametini gözler önüne sermek için biraz da usul hukuku açısından durumu irdelememiz gerekiyor. Türk vatandaşlığını kaybettirme işleminin uygulanması için usul bakımından kişi hakkında bu suçlardan dolayı dava açılmış olması aranmamaktadır. Yalnızca soruşturma açılmış olması yeterli sayılmıştır. Ayrıca, Türk usul hukuku sistemine göre soruşturma ve dava açmada savcılar bağımsız da değildirler. Ceza Usul Kanununun 148. md. ne göre Adalet Bakanı, hatta Vali, Savcıya "dava açmak için emir verebilir". Benzer ~~kır~~ hükümler Askeri Ceza Usul Yasasında (md. 111) ve Sıkıyönetim Yasasında (md. 15) da mevcuttur. Bu hükümlere göre Milli Savunma Bakanı ve Sıkıyönetim hallerinde de Sıkıyönetim Komutanı Askeri Savcılara dava ve soruşturma açma emri verebilirler. Böyle bir emri alan C. Savcısı veya Askerî Savcı soruşturma ya da dava açmak zorundadır. Görülüyor ki, sonuçta kişinin vatandaşlığı kaybetmesine yol açacak işlem tarafsız bir yargı merciince değil, iktidarca ya da onun emri altındaki idarece başlatılabilmektedir. Böyle olunca da konu hukuki olmaktan çıkmakta politik nitelik kazanmaktadır.

Kaldı ki bir kimsenin bir suçlama karşısında kendini savunmaması dünyanın hiçbir hukuk sisteminde O'nun bu suçu işlediğine ilişkin delil sayılamaz ve bu yüzden ona ceza verilemez. Bilindiği gibi "sanığın susma hakkı" en doğal hakkıdır. Bir kişi, yaşanan olayların çoğunluğunda görüldüğü gibi hiçbir esasa dayanmayan bir soruşturma için yurda çağırılmakta, daha sonra da yurda dönüp kendini savunmadı diye, dönüp kendini savunsa ve suçlu bulunsa para cezasına ya da 15 gün veyahut iki ay hapis cezasına mahkûm edileceği bir suçtan dolayı vatandaşlık hakkını kaybetmektedir. Bu uygulamanın demokratik bir hukuk devletinde örneği olabileceğini hiç sanmıyorum.

Kaldı ki, söz konusu kişi çağırılara uyup yurda döndüğünde başına başka olayların gelmeyeceğinden emin de değildir.

Kısaca, bu uygulamada ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ "vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" değil olsa olsa "iktidara bağlılıkla bağdaşmayan eylemler" söz konusudur.

Türk Vatandaşlığından ÇIKARMA :

Yukarıda belirttiğimiz gibi "vatandaşlığı kaybettirme" doğuştan vatandaşlık hakkını kazananlara uygulandığı halde "vatandaşlıktan çıkarma" vatandaşlık hakkını sonradan kazananlara uygulanır. Ancak, bir halde doğuştan vatandaşlık hakkını kazananlarda "vatandaşlıktan çıkarılabilir" ki, bu hal "Türki-

yenin savaş halinde bulunması" halidir.T.V.K.nun 26/son md.sine göre doğuştan türk vatandaşlığını kazanmış kişiler "Türkiye savaş halinde bulunduğu zaman" "çıkarma" yolu ile vatandaşlıktan yoksun bırakılabilirler.

Kanunun "vatandaşlıktan çıkarma" halini düzenleyen 26.md.si de 12 Eylül'den sonra değiştirildi.Bu değişikliğe göre; Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişi,

- a)Yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyetlerde bulunursa,
- b)Yine yurt dışında bulunup da Türkiye Cumhuriyetinin kanunun suç saydığı biçimde ekonomik ve mali güvenliği aleyhine faaliyetlerde bulunursa,
- c)Yurt içinde böyle faaliyetlerde bulunup daha sonra yurt dışına çıkar ve bu nedenle hakkında Türkiye'de dava açılmasına,ceza koğuşturmasına ve hükmün infazına olanak bulunmazsa,

Ve de yapılan çağırıya rağmen Sıkıyönetim ve Olağanüstü hallerde bir ay,normal dönemlerde üç ay içinde yurda dönmezse "vatandaşlıktan çıkarılır".

"Vatandaşlığı Kaybettirme" ve "Vatandaşlıktan Çıkarma"nın hukuki sonuçları :

Hakkında "vatandaşlığı kaybettirme" ya da "vatandaşlıktan çıkarma" işlemi uygulanan kişiler,bu tarihten başlayarak yabancı sayılırlar. "Kaybettirme" ve "çıkarma" kararlarının eğerlerin vatandaşlık durumuna tesiri yoktur. Çocuklar bakımından ise durum farklıdır. "Vatandaşlığı kaybettirme" çocukların vatandaşlık durumlarını etkilemez. Oysa "vatandaşlıktan çıkarma" halinde çıkarılan kişinin çocukları da O'na bağlı olarak vatandaşlıktan çıkarılırlar. "kaybettirme" ve "çıkarma" hallerinde ilgili kişi,eğer başka bir devlet vatandaşı değilse "vatansız" olur.

Kişinin sahip olduğu malların hukuki durumu bakımından da "kaybettirme" ve "çıkarma" halleri açısından fark vardır. "Vatandaşlıktan çıkarma" halinde ilgili kişinin Türkiye'deki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarına devletçe el konulur ve bunlar devletçe tasfiye edilir. "Vatandaşlığı kaybettirme" halinde ise ilke olarak kişinin mallarına devletçe el konulmaz. Ancak, 12 Eylül 1980'den sonra yapılan değişiklikle eğer "kaybettirme" "Türkiye Cumhuriyetinin iç ve dış güvenliği yahutta ekonomik ve mali güven-

liğı aleyhine faaliyet nedeniyle uygulanmış ise, bu halde de aynen "çıkarma" halinde olduğu gibi ilgilinin mallarına Bakanlar kurulu kararı ile devletçe el konulabilir.(T.V.K.25/2)

"Kaybettirme" halinde ilgili kişi yeniden Türk Vatandaşlığına alınabilir.Oysa "çıkarma" halinde kişi "hiçbir şekilde yeniden Türk vatandaşlığını kazanamaz." (T.V.K.md.35/son)

"Kaybettirme" ve "Çıkarma" kararlarına karşı yargı yolu :

"Kaybettirme" ve "Çıkarma" ya Bakanlar Kurulunca karar verilir.Bu karar Resmi Gazete'de yayınlanacağı gibi adresi bilinen ilgiliye de tebliğ olunur. 1982 Anayasasına göre bu karara karşı yargı yolu kapatılamaz.(md.66/son)

Bakanlar kurulunun bu kararına karşı ilgili kişi 60 gün içinde Danıştay'da iptal davası açabilir.

Teorik olarak yargı yolu olanağı mevcut bulunmakla birlikte uygulamada bu yola başvurabilmek pek mümkün olmamaktadır.Zira önce ilginin bir avukat bulması ve asıl önemlisi bu avukata bu dava için özel bir vekaletname vermesi gereklidir.Yurt dışındaki kişi böyle bir vekaletnameyi ancak yurt dışında noterlik görevi yapan Türk konsolosluklarında düzenletebilir.Uygulamada ise buna kesinlikle olanak verilmemekte,hatta kişi konsolosluklara dahi alınmamaktadır.Alınsa dahi konsoloslukta görevli polislerce tehdit edilmekte,hakarete uğramaktadır. İlgili kişinin tüm engelleri aşp vekaletname çıkarabildiği ve davasını açabildiği varsayılssa dahi davada aleyhindeki somut isnadı ve bunun delillerini öğrenebilmek ve bunları çürütücü karşı deliller ileri sürebilmek olanağından da yoksundur.Çünkü,öncelikle aleyhine dava açılan Bakanlar Kurulu kararında hiçbir şekilde ilgilinin hangi eylemde bulunarak "ülkenin iç ve dış güvenliği aleyhine" çalıştığı bildirilmemektedir.Esasen Resmi Gazetede yayınlanan bu kararlar tek tek kişilerle de ilgili olmayıp genellikle 30-40 ve hatta daha çok kişiyi kapsamakta,bu kişilerin adları bir liste halinde yayınlanmakta,bunun üstündede bir cümle ile "ülkenin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyette bulundukları için aşağıdaki kişilerin ~~xxxxxxx~~ hakkında vatandaşlığı kaybettirme kararı verilmiştir" denilerek ~~xxxxxx~~ Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanının imzaları yer almaktadır.Bu nedenle ilgilinin davanın başında iddianın aksini ispatlaması olanaksız olduğu gibi dava devam ederken de iddianın so-

mut dayanaklarını, delillerini, hatta bir soruşturma olduğu iddia ediliyorsa bile bunun dosya no.sunu bile öğrenebilmesi mümkün değildir. Gerçekten de 12 Eylül'den sonra Cunta tarafından kabul edilen 6.1.1981 tarih 2575 sayılı Kanunun 49/2. maddesi ile 6.1.1981 tarih 2577 sayılı kanunun 20/3. maddesine göre hükümet veya idare "devlet güvenliği ile ilgili konularda Danıştay tarafından istenilen bilgi ve belgeleri Danıştaya vermemek" hakkına sahip olduğu gibi yine 2577 sayılı kanunun 20/4. maddesine göre hükümet veya idare tarafından Danıştay'a "...gönderilen gizli belge ve dosyalar taraf ve vekillerine incelettirilmez."

Görülüyorki, ilgili karar aleyhine dava açabilse dahi, bu davada bilinmeyenlere karşı mücadele etmek zorundadır. Hukuken böyle bir davanın kazanılmasının zorluğunu avukatlar çok iyi bilirler. Son dönemde açılıp da lehe sonuçlanan ~~bir dava ben~~ bu tür bir davaya ben tanık olmadım.

Yurt dışındakilerin Pasaportlarına zorla el konulması :

Konuya son vermeden önce yurt dışındaki Türk Vatandaşları hakkındaki başka bir uygulamaya "pasaporta el koyma" işlemine ~~dağı~~ kısaca değinmek istiyorum. Bunun nedeni bu işlemin yukarıda değindiğim "vatandaşlığı kaybettirme" ya da "vatandaşlıktan çıkarma" nın bir bakıma ilk basamağını oluşturmalarıdır. Gerçekten de özellikle son zamanlarda daha da yoğun bir biçimde uygulanan bu yolla daha sonra hakkında "vatandaşlığı kaybettirme" ya da "vatandaşlıktan çıkarma" işlemi uygulanacak yurt dışındaki kişi önce konsolosluklara davet edilmekte ve burada kendisine Türkiye'de hakkında bir konudan dolayı (ki bu açıkça bildirilmemektedir) soruşturma bulunduğu bu nedenle Türkiye'ye geri dönmesi gerektiği bildirilip, pasaportu elinden alınmakta, yerine Türkiye'ye dönüş için geçerli "geçici seyahat belgesi" verilmektedir. Bu işlem yıllardır Türkiye'ye izin için dahi gitmemiş kişiler hakkında dahi uygulanmaktadır. Yapılan birkaç gayri resmi inceleme bu işlemin genellikle yurt dışında sendikalara üye olan, sendika ya da derneklerde çalışan kişiler hakkında uygulandığını, kişinin yurt dışındaki bu çalışmalarını nedeniyle Türkiyede hakkında soruşturma açıldığını göstermiştir. Son zamanlarda oldukça artan bu uygulamaya Alman gazeteleri de yer vermektedirler.

Yukarıda kısaca açıkladığımız bu uygulamanın hukuksal dayanağı 12 Eylül 1980 den sonra 25.2.1981 tarih ve 2418

sayılı kanunla "Pasaport kanunun"da yapılan değişikliklerdir. Buna göre;

- a) Kanunda detaylı bir biçimde sıralanan birçok suçtan dolayı hakkında kovuşturma ya da dava açılanlara pasaport verilmesi yasak olduğu gibi,
- b) "Memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından sakınca bulunduğu İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlere ve vergi borcu bulunanlara da pasaport verilmez. (Pasaport Kanunun md.22/1

13 Nisan 1987 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan bir habere göre "memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından sakınca bulunduğu İçişleri bakanlığınca tespit edilenlerin sayısı 300.000 bini aşmış bulunmaktadır. Bu uygulama kişilerin fiilenmesi uygulaması ile paralel yürütölmektedir.(3) Ve bu kişiler arasında bilim adamları, üniversite öğretim üyeleri, yazarlar, sanatçılar, hukukçular çoğunluktaadır.

Ülkedekiler hakkındaki uygulama "pasaport verilmemesi" şeklinde sürerken daha önce pasaport alıp yurt dışına çıkmış olanlarla yurt dışında çalışanların durumu ise Pasaport kanununun 22/4. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre "yurt dışında kalmalarında genel güvenlik bakımından mahzur bulunduğu tespit edilenlerin pasaportları yenilenmez", bu pasaportlar geri alınır ve "bunlara sadece Türkiye'ye dönmeleri için seyahat vesikası verilir."

Bu gibilerin yurt dışında ~~karşılıklı~~ oturma izni, oturma hakkı, çalışma izni gibi konularda karşılaştıkları güçlükler, burada yaşayan siz hukukçular tarafından çok iyi ~~bilinmektedir~~ bilinmektedir.

Yurt dışında bulunup da yukarıda açıklanan şekilde pasaportlarına zorla el konulanlar Türkiye'ye dönmedikleri takdirde ise haklarında "vatandaşlığı kaybettirme" ya da "vatandaşlıktan çıkarma" işlemi uygulanmaktadır.

(3) 14 Nisan 1987 tarihli Türkiye gazetelerinde yer alan bir habere göre bizzat İçişleri Bakanı fiilenenlerin sayısının 1.400.000 kişiyi aştığını açıklamıştır.

Juristische Gedanken über das letzte Urteil
des Istanbuler Militärgerichts im Türkischen Friedens-
vereinsanklage vom 28.4.1987

Einführung :

Die Anklage ist nach 4 Jahren, 11 Monaten, 11 Tagen nach ihrer Eröffnung vor der 2. Kammer des Istanbuler Militärgerichts zum dritten Mal mit einem Urteil abgeschlossen worden. Die Verhandlung fand diesmal unter anderem Richterergremium als den beiden vorhergegangenen statt. Am Anfang war die Anklage gegen 30 Friedenskämpfer erhoben worden. Am 14.11.1983 wurden 23 der Angeklagten nach Artikel 141 Absatz 1 und 5 des StGB zu 5 bis 8 Jahren mit der Freiheitstrafe verurteilt. Dieses erste Urteil ist durch die 3. Kammer des militärischen Kassationsgerichts am 29.8.1984 aufgehoben worden. Das Istanbuler Militärgericht bestand jedoch auf die Verurteilung. Das höchste Gremium des militärischen Kassationsgerichtshofs hob das Urteil teilweise zu Gunsten der Angeklagten, teilweise zu Gunsten der Staatsanwaltschaft auf. Inzwischen wurde am 25.9.1984 die zweite Anklage gegen den türkischen Friedensverein eröffnet und gleichzeitig gegen 48 weitere Friedenskämpfer Anklage erhoben. Danach wurden die erste und die zweite Anklage vom Gericht zusammengelegt, womit sich die Zahl der Angeklagten auf 71 erhöht. Am 28.4.1987 hat das Istanbuler Militärgericht die beiden Anklagen mit einem Urteil abgeschlossen. Nach diesem Urteil wurden der Vorsitzende des Türkischen Friedensvereins Mahmut Dikerdem und die Angeklagte C.Reha Isvan gemäss Artikel 141 Absatz 5 und Artikel 59 des StGB zu 4 Jahren und 2 Monaten verurteilt. Die anderen Angeklagten Dr.Erdal Atabek, Prof.Dr.Metin Özek, H.Aykut Göker, Orhan Taylan, Hüseyin Baş, Nedim Tarhan und Erol Saraçoğlu wurden nach dem Artikel 143 des StGB und dem Vereinsgesetz mit der Nummer 1630 wegen "Gründung eines Vereins mit internationalem Charakter, ohne die Erlaubnis der Regierung, gegründet, organisiert und verwaltet zu haben" und wegen "dem Verstoss des internationalen Betätigungsverbots der Vereine" zu einem Jahr, 6 Monaten und 15 Tagen

Freiheitstrafe und 18.000.- türkischen Pfund Geldstrafe verurteilt. Die anderen Angeklagten Niyazi Dalyancı und Nurettin Yılmaz wegen dem Verstoss gegen das Vereingesezt zu 6 Monaten Haft verurteilt. Die Anklagen gegen den Schriftsteller Aziz Nesin, Vedat Türkali, Journalisten Ali Sirmen, Hüseyin Baş, viele Rechtsanwälte u.a. wurden wegen Verjährung eingestellt. Die Anklage gegen Ali E. Taygun, Gün Doğan Görsev, Şefik Asan, Ataoğlu Behramoğlu wurde abgetrennt, weil gegen diese Angeklagten in dem früheren KPdT-Prozess Anklage erhoben worden war und ein abschliessendes Urteil abgewartet wird. Die Anklage gegen Ismail Hakkı Öztörün und Orhan Apaydın wurde eingestellt, weil sie verstorben sind. Die Verhandlungen gegen Turgan Arınır und Ayfer Çoşkun wurden wegen ihrer Abwesenheit vertagt. Die Anklage gegen Prof. Dr. Sadun Aren wurde abgewiesen. Die restlichen Angeklagten wurden freigesprochen.

Die juristische Auswertung des letzten Urteils :

Was ist dieses letzte Urteil des Istanbuler Militärgerichts juristisch wert ? Es ist notwendig juristische Vergleiche zwischen Urteilen der verschiedensten Instanzen zu ziehen. Später werden wir auf die juristischen Widersprüche der Urteile eingehen.

A - Juristischer Vergleich der Urteile des Istanbuler Militärgerichts und des militärischen Kassationsgerichtshofes :

Sowohl nach der zivilen StPO als auch nach der militärischen StPO sind Urteile des Kassationsgerichtshofes für alle Gerichte bindend. Wie oben ausgeführt, hatte die 2. Kammer des Istanbuler Militärgerichts die Anklage gegen den Türkischen Friedensverein und seine Mitglieder zwei Mal wegen Verstoss gegen den Artikel 141 des StGB abgeschlossen. Als im Februar 1982 die erste Anklage erhoben wurde, haben ca. 15 Prozessbevollmächtigten Anwälte aufgrund einer Konsultation festgestellt, dass die Anklage überhaupt wegen des Verstosses gegen den Artikel 64 des Vereingesezt erhoben werden könnte. Als die Anklage jedoch gestützt auf den Artikel 141 erhoben wurde, versuchte man die Verteidigung darauf aufzubauen, dass der Türkischen Friedensverein nicht eine

Organisation sei, die unter diesem Artikel falle. Das Militärgericht entschied jedoch anders. Die Urteilsaufhebung durch das höchste Gremium des Kassationsgerichtshofes stützte sich auf zwei Punkte. Der erste Punkt war : Es lagen keine Sachverständigenberichte über die Tonbandaufnahmen vor. Der zweite Punkt war : Es lagen keine anderen Berichte ausser der, der Polizei vor. Es hätten noch Berichte von einem offiziellen Inspektor vorliegen sollen. Ferner wurde auch festgestellt, dass der Türkische Friedensverein eine Organisation gewesen sei, die gegen den Artikel 141 verstossen habe und die Verbindungen zum Weltfriedenskomitee unterhalten habe, das wiederum eine Tarnorganisation der UdSSR sei. Diese Auslegung des Kassationsgerichtshofes spielte bei der Auswertung der Staftaten der Angeklagten eine wesentliche Rolle, weil nur mit dieser Begründung der Artikel 141 Absatz 1 und 5 angewendet werden könnte. Das Istanbululer Militärgericht hat dieses Urteil des Kassationsgerichtshofes befolgt. Nach den zivilen und militärischen StPO darf ein Gericht nicht mehr das Urteil ändern, nachdem es das Urteil des Kassationsgerichtshofes befolgt hat. Jedoch hat das Istanbululer Militärgericht in diesem Fall, in seinem letzten Urteil das Urteil des Kassationsgerichtshofes und auch die Straftatbestände der Angeklagten geändert. Das ist rechtswidrig. Dieses kann man juristisch nicht erklären. Die Erklärung liegt in der internationalen Politik, auf die wir später detailliert eingehen werden.

B - Juristische Widersprüche bei dem Urteil :

Abgesehen von den erwähnten juristischen Auswertungen lässt das letzte Urteil viele Fragen offen. Das liegt nicht daran, dass die Richter keine juristischen Kenntnisse haben, sondern Werkzeuge der internationalen reaktiinären Politik sind, und daher das Urteil mit Widersprüchen verkünden. Dies wird vor allem, von Juristen schon beim ersten Blick erkannt. Was sind die Widersprüche ?

1 - Es wird deutlich, dass die Schliessung des Friedensvereins nicht auf Artikel 141 des StGB, sondern auf das Vereinsgesetz mit der Nummer 1630 beruht. Das lässt die Schlussfolgerung zu, dass der Friedensverein keine Organisation ist, die unter dem Artikel 141 des StGB fällt. Trotzdem sind zwei der Angeklagten

wegen Verstoss gegen den Artikel 141 Absatz 5 des StGB verurteilt worden. Damit jemanden wegen Verstoss gegen den Artikel 141 Absatz 5 des StGB verurteilt werden kann, muss das Gericht in seinem Urteil eine Organisation bestimmen, die gegen diesen Artikel verstösst. Dieser Punkt stammt aus den Rechtsprechungen der zivilen- und militärischen Kassationsgerichtshöfe. Bei der Urteilsbegründung ist aber nicht erklärt worden, dass der Friedensverein solch eine Organisation sei. Daher die Frage, wessen Mitglieder waren die, die nach dem Artikel 141 Absatz 5 des StGB verurteilt worden ist, und der Vereinsvorsitzende M.Dikerdem. Gibt es solche Organisation wirklich? Wenn es sie gibt, fällt sie dann unter den Artikel 141 des StGB? Wer sind ihre Gründer und Funktionäre? Auf all diese Fragen gibt es im Urteil keine Antwort durch das Gericht. Deswegen können diese beiden Angeklagten nach dem Artikel 141 Absatz 5 des StGB nicht verurteilt werden. Wenn das Militärgericht den Friedensverein als eine Organisation ansähe, die gegen den Artikel 141 des StGB verstösst, so hätte es ihr 1. Vorsitzender M.Dikerdem nicht nach dem Artikel 141 Absatz 5 sondern nach dem Artikel 141 Absatz 1 des StGB verurteilen müssen.

2 - Die rechtliche Situation der Angeklagten, die nach dem Artikel 143 des StGB und nach dem Vereinsgesetz mit der Nummer 1630 verurteilt worden sind, ist auch rechtswidrig, weil das Militärgericht früher das Urteil des militärischen Kassationsgerichtshofes befolgt hatte. Nachdem es das Urteil befolgt hat, darf es nicht das Urteil ändern. Wenn diese letzte juristische Auslegung des Militärgerichts in seinem ersten Urteil gewesen wäre, wäre diese Auslegung vielleicht rechtlich. Im heutigen Zeitpunkt der Anklage ist es aber nicht mehr möglich, die Angeklagten sowohl nach dem Artikel 143 des StGB, als auch nach dem Vereinsgesetz zu verurteilen, weil beide Artikel sich widersprechen. So könnten wir es erklären: Um eine internationale Organisation in der Türkei zu gründen und zu organisieren, muss man gegen das Verbot der internationalen Betätigung verstossen.

3 - Auf der anderen Seite ist das Verfahren gegen vier weitere Angeklagten, die in der Anklage gegen die KPdT verurteilt sind (dieses Urteil ist auch noch nicht rechtskräftig), gesondert verhandelt worden. Auch das kann man juristisch nicht erklären. Vielmehr ist juristisch richtig, dass jeder Angeklagter ein gesondertes Verfahren bekommt. Wenn es der Fall ist, dass diese Personen

innerhalb des Friedensvereins aktiv waren, so hätten sie nach Beweislage auch danach verurteilt werden müssen. Es ist laut StPO nicht möglich, einen Urteilspruch abzuwarten, um einen fällen und begründen zu können. Dies kann nur ein Zwischenurteil in einer Anklage sein. Daher kann dieses Urteil nur eine politische Bedeutung haben und keine juristische. Dies kann nur bedeuten, dass eine Verurteilung im Friedensvereinsprozess, auch im Falle eines Freispruchs in der Anklage der KPdT, möglich gemacht werden soll.

4 - Es ist auch nicht zu erklären, warum einige Anklagen wegen Verjährung nicht erhoben worden sind, obwohl die Anschuldigungen bei allen identisch sind. In der 2. Anklage des Friedensvereins kann es vielleicht verstanden werden, weil diese später eröffnet worden ist und deswegen eine Verjährung eintreten kann. Aber in der ersten Anklage handelt es sich überhaupt nicht um solche juristische Möglichkeit. In der ersten Anklage kann solche Auslegung nicht in Betracht kommen.

Allgemeine Auswertung des Urteils :

Es ist vielleicht möglich, dass die europäische Öffentlichkeit diese Strafen im letzten Urteil für angebracht halten, da die Strafen nicht so hoch sind und ausser 2 Angeklagten keine weitere Freiheitsstrafen zu erwarten sind. Das ist auch das Ziel derjenigen, die dieses Urteil gefällt haben. Das oberste Ziel solcher Verhandlungen kann nur die Kriminalisierung des Friedensvereins und ihre Arbeit sein. Alle Urteilsverkündigungen sprechen dafür. Das ist auch der Kurs der Regierung. Dieses wird auch dadurch deutlich, dass die Anklage auf Artikel 141 des StGB gestützt, und Verbreitung kommunistischer Propaganda Gegenstand der Verhandlungen würde. Das ist damit zu beweisen, dass M. Dikerdem und C. Reha Isvan nach Artikel 141 Absatz 5 des StGB verurteilt worden sind.

Darüber könnten wir zahlreiche Beispiele geben, die diese Schlussfolgerungen belegen. Dieses Urteil ist noch nicht rechtskräftig und befindet sich in der Berufung. Wenn wir es juristisch betrachten, muss dieses Urteil aufgehoben werden. Aber leider hatten und haben diese Verhandlungen von Anfang an nichts mit der Gerechtigkeit und Justiz zu tun. Dieses wird sich auch nicht ändern. Wie in vielen Bereichen versucht man auch hier mit "Schlitzohrigkeit" ans Ziel zu gelangen. Wir zweifeln aber an, ob "Schlitzohrigkeit" zur Gerechtigkeit führt.

T. BARIŞ DERNEĞİ'NİN (Komitesi'nin)
Nisan 1987'de üçüncü kez mahkûm edilmesine ilişkin
G ö z l e m l e r

Soruşturma ve Yargılama Süresi

- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının, emrindeki askeri savcıya, Türkiye Barış Komitesi yöneticileri hakkında soruşturma açılması emri 27.10.1980 tarihlidir. Bu duruma göre, suçlananların sorgulanması ve yargılanması 2374 gün (339 hafta) sürmüştür.
- Ne var ki, mahkumiyet kararı sanıklar tarafından temyiz edilmediğinden, yargılama henüz son bulmuş da değildir.

Sanıkların Sayısı

- Askeri savcının 17.5.1982 tarihli iddianamesiyle, T.Barış Komitesinin önce 30 yöneticisi yargılanmaya başlanmış, sonradan 25.9.1984 tarihli ayrı bir iddianameyle suçladığı 48 kişiyle, sanıkların sayısı 78'e yükselmiştir.

Tutukluluk Süresi

- Türkiye Barış Komitesi yöneticileri genellikle 3 yılı aşkın tutuklu bırakılmışlardır. Ne var ki, Askeri Mahkemenin 28.4.1987 günkü mahkûmiyet kararı karşısında bile, önemli süreler "alacaklı" kalmışlardır. Örneğin:

Doç.Dr. Gencay Şaylan	- 37 ayı aşkın yasa-dışı tutuklu
Ali Sirmen (Gazeteci)	- 37 " " " " luk
Prof.Dr.Haluk Tosun	- 36 " " " "
Tahsin Usluoğlu (İktisatçı)	- 36 " " " "
Dr.Erdal Atabek (Hekim)	- 30 " " " "
Hüseyin Baş (Gazeteci)	- 30 " " " "
Prof.Dr.Metin Özek	- 29 " " " "
Aykut Göker (Y.Mühend.)	- 29 " " " "

Orhan Taylan (	(Ressam)	- 28	ay	aşkın	yaşa-dışı	tutuklu
Prof.Dr.Melih Tümer		- 21	"	"	"	"luk
Bn. Reha İsvan	(Öğretmen)	- 17	"	"	"	"
Niyazi Dalyancı	(Gazeteci)	- 17	"	"	"	"
Aybars Ungan	(Y.Mühend.)	- 10	"	"	"	"
Mustafa Gazalcı	(Milletvek.)	- 10	"	"	"	"
Kemal Anadol	(")	- 10	"	"	"	"
Uğur Kökden	(Y.Mühend.)	- 10	"	"	"	"
Nurettin Yılmaz	(Milletvek.)	- 7	"	"	"	"

vs. vs.

T.Barış Komitesi yöneticilerini yargılayan askeri mahkemenin tutukluluk konusunda verdiği ara-kararlarda ortaya çıkan bu inanılmaz isbetsizlik ve adaletsizlik, başlı başına, nihai mahkûmiyet kararı hakkında da pek haklı olarak kuşkular uyandırmaktadır.

Yargılama Yöntemi

- T. Barış Komitesi davası, yargıçları atama yoluyla belirlenen İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmüş, yargıçları birçok kez değiştirilmiştir. Askeri yargıçların birçoğu tutuklama ve mahkûmiyet konularında aleyhte kanaat açıklamışlardır.
- Yargılama sırasında, Türkiye'de 1980 Eylül askersel darbesinden sonra açılan sayısız davalardan bile ayrı olarak, istisnai "Savaş Hali Hükümleri" uygulanmış, böylece, özellikle savunma hakkı kısıtlanmıştır.
- İddia makamı, sanıkların somut fiillerine ilişkin suç delilleri sunamamış, Amerikan CIA kaynaklı anti-komünist genel suçlamaları tekrarlamakla yetinmiştir. Örneğin, somut delil yokluğunda, Rusya Çarı Büyük Petro'nun (1672-1725) vasiyetnamesine dava dosyasında yer verilmiştir.

Nitekim, askeri mahkemenin ilk iki mahkûmiyet hükmü Askeri Yargıtay tarafından "eksik soruşturma" nedeniyle bozulmuştur. Askeri mahkemenin bu üçüncü ve sonuncu mahkûmiyet kararı içinde, varolan yetersiz, eski delillere yenileri eklenmiş değildir.

Askeri Mahkemenin Mahkûmiyet Kararı

- İstanbul 2 Numaralı Askeri Mahkemesi 28.4.1987 günü açıkladığı

mahkûmiyet kararında:

A) T.Barış Komitesinin aşağıdaki 12 yönetici ve üyesine şu cezalar verilmiştir:

M. Dikerdem (Em.Büyük Elçi)	- 4 yıl 2 ay hapis
Bn.Reha İsvan(Öğretmen)	- 4 " 2 " "
Dr.E.Atabek (Hekim)	- 1 " 6 " 15 gün hapis
Prof.Dr.M.Özek	- 1 " 6 " 15 " "
A.Göker (Y.Mühendis)	- 1 " 6 " 15 " "
O.Taylan (Ressam)	- 1 " 6 " 15 " "
H.Baş (Gazeteci)	- 1 " 6 " 15 " "
N.Tarhan (Milletvekili)	- 1 " 6 " 15 " "
E.Saracoğlu (")	- 1 " 6 " 15 " "
Doç.Dr.A.Tangör	- 1 " 6 " 15 " "
N.Dalyancı (Gazeteci)	- 6 ay hapis
N.Yılmaz (Milletvekili)	- 6 " "

B)T.Barış Komitesi örgüt olarak kapatılmıştır.

C) 21 ayı aşkın tutukluluktan sonra vefat etmiş bulunan sanıklar Av.Orhan Apaydın (İstanbul Barosu Başkanı) ve ve İsmail H.Öztorun'un (CHP Milletvekili) yargılanmasına son verilmiştir.

D) Daha önce 5 kişi hakkında kesinleşmiş olan beraat kararına ek olarak, bu kez de 31 kişi beraat ettirilmiştir.

E) 19 sanık için beraat kararı verilmemiş, fakat onların suçlarının zaman aşımına uğradığı inanılmaz şekilde öne sürülerek, onlar davadan cezasız ayrılmıştır.

F) 4 sanık için, ikinci bir davada yargılanmakta oldukları gerekçesiyle bekleme kararı alınmıştır.

G) 1 sanık hakkında dava reddedilmiştir.

H) Türkiye 'de bulunamıyan önceki 2 sanığa ek olarak, ayrıca daha 2 sanık hakkındaki dava da geçici olarak durdurulmuştur.

Sayın M.Dikerdem'in 3. mahkûmiyet kararına ilişkin görüşleri

- T.Barış Komitesi 'nin Genel Başkanı, Emekli Büyük Elçi Sayın Mahmut Dikerdem, askeri mahkemenin üçüncü mahkûmiyet kararı konu-

sundaki görüşlerini, Askeri Yargıtay'a temyiz başvurusunda şöyle dile getirmiştir:

İstanbul 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin, Türkiye Barış Derneği (Komitesi) davasında 28.4.1987 günü açıkladığı karar haksızdır.

Haksızdır, çünkü hukuka ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin taraf olduğu uluslararası belgelerden doğan yükümlülüklerine aykırıdır. Söz konusu karar, hukuk devleti ilkelerini ve adaleti gözetmek yerine, Türkiye'nin halen içinde bulunduğu siyasal ortamın gereklerine uymak amacına yöneliktir.

T.Barış Derneğine ilişkin ilk yargılamada Dernek yöneticilerinin uzun süren tutukluluk halleri dolayısıyla, haklarında zaten peşin ceza infazı yapılmış bulunmaktadır. Bu kez kararda, bir kısım Dernek Yönetici ve üyelerinin suçluluğunda ısrar edilmekte, ancak, ceza indirimi yapmak ve zaman aşımı uygulamak yoluyla, adil ve makul bir karar verildiği izlenimi yaratılmak istenmektedir. Kararın bu amacı taşıdığı, T.Barış Derneğinin illegal bir örgüte dönüştüğünün belirtilerek kapatılmasından açıkça anlaşılmaktadır.

Mahkemece verilen cezalar ve yapılan uygulamalar ne olursa olsun, bu kararlar T.Barış Derneği illegal bir örgüt kabul edilerek kapatılmıştır. Bu durumun, içerde kamu vicdanını yaralayacağı gibi, dışarda dünya barışı için sürdürülen uğraşların Türkiye'de suçlanıp mahkûm edildiği kanısını yaratacağı kuşkusuzdur.

MAHKUMİYET KARARINDAKİ BAZI HUKUKSAL ÇELİŞKİLER:

- A) Daha önceki kararlarda esas alınmış olandan farklı ceza maddeleri uygulanması

- Türkiye'deki temel hukuk kurallarına göre, Askeri Yargıtay

Daireler Kurulu'nun davalarda verdiği kararlar, mahkemeler için zorunlu bir çerçeve oluşturur ve bağlayıcıdır.

- Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, İstanbul Askeri mahkemesinin verdiği 2. mahkûmiyet hükmünü incelerken, T.Bariş Komitesi yöneticilerinin, ağır cezalar öngören TCK 141. maddesine göre yargılanmasını onaylamıştı. Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun, İstanbul askeri mahkemesinin mahkûmiyet hükmünü bozması, işte bu çerçeve içindeki "eksik soruşturma" nedeniyle olmuştur.
- İstanbul askeri mahkemesi 3. mahkûmiyet kararını verirken, özellikle uluslararası kamuoyunun T.Bariş Komitesi yöneticilerinin ağır hapis cezalarına çarptırılmasına yoğun tepkisi karşısında açıkça gerileyerek, T.Bariş Komitesi yöneticilerine daha hafif cezalar seçmek zorunda kalmış; bu amaçla da zorunlu yasal çerçevenin dışına çıkarak, başka ceza maddeleri uygulamıştır. (TCK 143 ve 1630 sayılı Dernekler Yasası)
- İstanbul askeri mahkemesinin bu son kararında dikkati çeken, uluslararası kamuoyunu yatıştırmaya yönelik bu yasa-dışı gerileyişe rağmen, T.Bariş Komitesi'ni illegal bir örgüt saymaktan, -hem de biraz aşağıda değineceğimiz yasal çelişkilere rağmen illegal bir örgüt saymaktan- vazgeçmeyerek, onu ısrarla kapatmak istemesidir.
- Kısacası, İstanbul askeri mahkemesinin, daha önce Askeri Yargıtay Daireler Kurulu tarafından onaylanmış olan "suçun niteliği"nde sonradan bir değiştirme yaparak, başka ceza maddeleri uygulaması hukuken olanaklı değildir.

Böyle bir değişiklik ancak hukuk-dışı, açıkçası, siyasal nedenlerle açıklanabilir. Böyle bir değişiklik, T.Bariş Komitesi yöneticilerinin yargılanmasında hukukî normlardan çok, siyasal etkilerin ağır bastığını (ve davanın, Türkiye'deki iktidar tarafından bir pazarlık konusu haline getirildiğini) açıklıkla göstermektedir.

B) Suçlu yöneticiler kim ?

- T.Bariş Komitesinin Genel Başkanı M.Dikerdem ile, Genel Yönetim Kurulu üyelerinden Bn.Reha İsvan, şimdiye kadar, diğer yöneticilerle birlikte, y ö n e t i c i konumlarına tekabül eden TCK 141/1 maddeye göre yargılanmışlar ve askeri mahkemenin daha önceki iki kararında, diğer pek çok yöneticinin yanı sıra, bu maddeye göre

mahkûm edilmişlerdi.

Yönetici konumunda olmayan ya da mahkemece öyle görülmeyen diğer sanıklar ise, önceki kararlarda, ü y e konumlarına tekabül eden ve göreceli olarak daha hafif ceza öngören TCK 141/5 maddeye göre mahkûm edilmişlerdi.

- Oysa, askeri mahkemenin son kararında, yöneticilere mahsus TCK 141/5 maddeye göre hiç kimseye ceza verilmemiş, üyelere mahsus TCK 141/5 madde ise, aralarında pek çok yönetici de bulunan tüm sanıklar arasında yalnızca Sayın M.Dikerdem ile Sayın (Bn) Reha İsvan'a uygulanmıştır.
- Ne var ki, askeri mahkeme son kararında Sayın M.Dikerdem ile Sayın R.İsvan'ı, TCK 141/5 maddeye göre illegal bir örgüt ü y e s i olarak -daha hafif bir cezayla- cezalandırmak isterken, bu sanıkların hangi illegal örgüte üye bulunduklarını, onları diğer sanıklardan hangi nesnel kriterlerle ayırarak cezaya müstehak gördüklerini ve, asıl en önemlisi, -Sayın M.Dikerdem ve Sayın R.İsvan yalnızca üye konumunda sayıldıklarına göre- o zaman suçlu yöneticilerin kimler olduğunu kararında belirtmemiştir.

C) T.Bariş Komitesi'nin dışındaki "İllegal Örgüt" hangisi ?

- Bu son karara göre, T.Bariş Komitesinin, -askeri mahkemenin daha önceki kararlarından farklı olarak- bir "illegal örgüt" olmadığı ortaya çıkmakta, T.Bariş Komitesi aklanmaktadır. Çünkü:
 - ✓ T.Bariş Komitesi eğer bir "illegal örgüt" olsaydı, Sayın M.Dikerdem ve Sayın R.İsvan'ın, bu örgütün fiili yöneticileri olarak, TCK 141/1 maddeye göre cezalandırılmaları gerekirdi. Askeri mahkemenin yönelimi bu değildir.
 - ✓ T.Bariş Komitesi eğer bir "illegal örgüt" olsaydı, askeri mahkemenin, cezalandırmak istediği diğer sanıkları başka maddelere göre değil, TCK 141/1 ya da 141/5 maddelere göre mahkûm etmesi gerekirdi.

Askeri mahkemenin kararı, Sayın M.Dikerdem ile Sayın R.İsvan'ı "illegal örgüt" ü y e'si olarak, TCK 141/5 maddeye göre cezalandırmak isterken, "illegal örgüt"ün hangisi olduğunu, asıl y ö n e t i c i'lerinin kimler olduğunu yeni delillerle açıklamadığı için, mantıksal ve hukuksal dayanaklardan yoksun görünmektedir.

D) Biri diğeri için içeren iki eylem için iki ayrı ceza

- Askeri mahkemenin son kararında, 8 sanığın her biri 1 yıl 6 ay 15'er gün hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Bu sanıklara TCK 143 madde ve Dernekler Yasası hükümleri birarada uygulanmıştır.

Oysa, sanıklar için suç nedeni sayılan eylemler birbirini içerdiğinden, bunlardan yalnızca biri cezalandırılmaya konu olabileceken, her ikisi için ayrı ayrı ceza uygulamaya girişmek, son mahkûmiyet kararının hukuka aykırı bir başka yönünü oluşturmaktadır.

E) İkinci bir davada ayrıca yargılanan sanıklar için hükmün geciktirilmesi

- T.Barış Komitesi yönetici ve üyelerinden 4 sanığın, ayrıca TKP davasında da yargılandıklarını öne sürerek, askeri mahkemenin, daha önce kabul ettiği yargılamayı doğallıkla hükme bağlamaktan şimdilik kaçınması ve bekleme kararı alması da hukuka aykırıdır.

Askeri mahkemenin bu alışılmamış kararı, sanıkların ikinci TKP davasında beraat etmeleri halinde, bu davadan mahkûm edilebilmelerinin gözetildiği izlenimini vermektedir.

F) Aynı zamanda gerçekleşmiş ortak eylemler konusunda sanıklar arasında ayırım

- 19 sanık askeri mahkemenin son 28.4.1987 günkü duruşmasından ceza almadan ayrılmıştır. Askeri mahkeme bunları beraat ettirmeyerek, suçlu olduklarını, ama suçlarının zaman aşımına uğradığını ilan etmiştir.
- Askeri mahkeme, bu kararıyla, ceza veremediği 19 sanığı beraat ettirmeyerek, onları yine de şaibe altında bırakmış, onlar hakkında toplumda "suçlu" imajının sürmesine olanak yaratmıştır.

Ancak şurası dikkate değer ki askeri mahkemenin kararından, bu 19 sanık ile beraat ettirilen 31 sanığın, aynı zamanda gerçekleşmiş ortak eylemleri konusunda nasıl bir ölçüyle ayırım yapıldığı hiç belli olmamaktadır.

- Askeri mahkemenin kararında daha da anlaşılmaz, hatta şaşırtıcı bir başka nokta var: "Suç"larının zaman aşımına uğradığı açık-

lanan söz konusu 19 sanık ile, suçlu görülerek cezalandırılan 12 sanığın ortak eylemleri arasında nasıl bir ölçüyle ayırım yapılabildiği de kararda belirtilmiş değildir.

- Kısacası, T.Barış Komitesinin her zaman yasal çerçeve içinde kalmış, özellikle 1978 Aralığından 1980 Eylülüne, askersel darbeye kadar, sıkıyönetim komutanlıklarının yakın denetimi altında yürütülmüş faaliyetlerinin birer parçası olmuş eylemlerin, Askeri mahkeme tarafından, 31 sanık için suç olarak görülmemesi, 19 sanık için suç olarak görüldüğü halde cezalandırılmaması, 12 sanık için de somut delillere dayalı olmaksızın suç olarak ilan edilmesi ve cezalandırılmak istenmesi, besbelli ki anlaşılmasın hiç de kolay olmayan bir olgudur.

S o n u ç

Türkiye'nin yalnızca hukuk tarihinde değil, aynı zamanda yakın siyasal tarihinde de önemli bir yeri olan Türkiye Barış Komitesi davasını böylesine yürüten ve hükme bağlayan yargıçların atabildiği günümüz Türkiyesinde, sağduyunun ve insan haklarına saygının egemen duruma gelmesi için daha katedilecek çok yol olduğu ve bu süreçte uluslararası dayanışmanın büyük değer taşıdığı belli olmaktadır.

Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi
için Dayanışma Girişimi

- F.Almanya

①

EINDRÜCKE ÜBER DIE DRITTE VERURTEILUNG DES TÜRKISCHEN FRIEDENSVEREINS (KOMITEE)

②

Untersuchung- und Prozeßdauer

③

- Der Befehl, der dem militärischen Staatsanwalt zur Untersuchung für den TFV gegeben wurde, trägt das Datum 27.10.1980. Seitdem sind bis zur dritten Verurteilung genau 2374 Tage (339 Wochen) vergangen. Aber da gegen das Urteil von den Angeklagten Berufung eingelegt wurde, steht das Urteil noch nicht fest.

④

Der Prozeß um 30 Funktionäre von TFV wurde am 17.2.1982 begonnen, jedoch die Zahl der Angeklagten wurde mit dem 2. Prozeß am 25.9.1984 auf 78 Personen erhöht.

Die Dauer der Untersuchungshaft

Die Funktionäre des TFV verbrachten über 3 Jahre im Untersuchungshaft. Z.B:

Doz. Dr. Gencay Saylan	-über 37 Monate
Ali Sirmen (Journalist)	- " 37 "
Prof. Dr. Haluk Tosun	- " 36 "
Tahsin Usluoglu (Wirtschaftswiss.)	- " 36 "
Dr. Erdal Atabek (Arzt)	- " 30 "
Hüseyin Bas (Journalist)	- " 30 "
Prof. Dr. Metin Özek	- " 29 "
Aykut Göker (Dipl. Ingenieur)	- " 29 "
Orhan Taylan (Kunstmaler)	- " 28 "
Prof. Dr. Melih Türel	- " 21 "
Reha Isvan (Lehrerin)	- " 17 "
Niyazi Dalyanci (Journalist)	- " 17 "
Aybars Ungan (Dipl. Ingenieur)	- " 10 "
Mustafa Gazalci (Abgeordneter)	- " 10 "
Kemal Anadol "	- " 10 "
Ugur Kökden (Dipl. Ingenieur)	- " 10 "
Nurettin Yilmaz (Abgeordneter)	- " 7 "
u.a.	

6. ? | - Die ersten zwei Urteile des Militärgerichtes wurden vom Kassationsgericht aufgehoben. Der Grund war Beweismangel. Bei dem dritten Prozeß sind keine weiteren Beweise vorgelegt worden.

7. Yargıdan Ym. Ym. -
Hafturteile des Militärgerichtes

8. - Die 2. Kammer des Militärgerichts in Istanbul verkündete am 28.4.1987 folgende Urteile:

9. ?

A) 12 Mitglieder des TFCV erhielten Hafturteile:				
M. Dikerdem (Botschafter a.D.)	4	Jahre	+	2 Mon.
Reha Isvan (Lehrerin)	4	"		2 "
Dr. Erdal Atabek (Arzt)	1	Jahr	+	6 Mon. + 15 T.
Prof. Dr.M. Özek	1	"		6 " 15 T.
A. Göker (Dipl. Ing.)	1	"		6 " 15 T.
O. Taylan (Maler)	1	"		6 " 15 T.
H. Bas (Journalist)	1	"		6 " 15 T.
N. Tarhan (Abgeordneter)	1	"		6 " 15 T.
E. Saracoglu "	1	"		6 " 15 T.
Doz. Dr. A. Tangör	1	"		6 " 15 T.
N. Dalyanci (Journalist)	-	-		6 Monate
N. Yilmaz (Abgeordneter)	-	-		6 "

B) Der Türkische Friedensverein wurde als Organisation verboten.

C) Das Verfahren der nach über 21 Monaten Haft verstorbenen Angeklagten Rechtsanwalt Orhan Apaydin (Vorsitzender der Anwaltskammer) und Ismail Öztörün (CHP-Abgeordneter) wurden eingestellt.

D) Nach den 5 freigesprochenen Angeklagten wurden zusätzlich 31 Angeklagte freigesprochen.

E) Das Verfahren gegen 19 Angeklagte wurde wegen Verjährung eingestellt.

10. F) Der Prozeß gegen 4 Angeklagte wurde vertagt.

G) Eine Anklageerhebung wurde abgelehnt.

H) Gegen 2 im Ausland befindlichen und 2 anderen Angeklagten wurde das Verfahren vorläufig eingestellt.

Die Ansichten des M. Dikerdem zu seiner dritten Verurteilung

- Der Vorsitzender des TFCV Mahmut Dikerdem, Botschafter a.D., wertete seine dritte Verurteilung in einem Schreiben an das Kassationsgericht folgendermaßen:

"Das Urteil der 2. Kammer des Militärgerichts Istanbul im Verfahren gegen den TFCV ist ungerecht. Das Urteil verstößt gegen Internationale Abkommen, die die Türkei auch unterzeichnet hat. Die Urteile sind keine juristische, sondern das Regime unterstützende politische Urteile.

Die langen Untersuchungszeiten sind schon eine Vorabverurteilung der Angeklagten. Man bestand auf eine Verurteilung der Angeklagten, verminderte jedoch die Haftstrafen und stellte einige wegen Verjährung ein, um der Öffentlichkeit vorzutäuschen, es existiere eine gerechte Justiz. Daher versucht man den TFCV als eine illegale Organisation darzustellen. Diese Darstellung und diese Entscheidung ist für die Öffentlichkeit eine nicht hinzunehmende Tatsache. Im Angesicht der Internationalen Friedensbewegung werden die Verhältnisse in der Türkei durch diese Entscheidung deutlich."

WIDERSPRÜCHE IN DEN URTEILEN:

A) Die Anwendung von verschiedenen Paragraphen

- Die Urteile der Militärgerichte bilden einen Rahmen für die Verfahren der anderen Gerichte und sind auch bindend.
- Das Militär-Kassationsgericht verurteilte die Mitglieder des TFCV nach dem § 141 TCK. Das Urteil wurde wegen mangelnde Ermittlungen aufgehoben.

- Das Militärgericht Istanbul sah sich durch die internationale Solidarität gezwungen, mildere Urteile zu fällen und die Angeklagten nach anderen Paragraphen zu verurteilen (TCK 143 und 1630 des Vereinsrechts).
- Trotz Anwendung anderer Paragraphen bestand das Gericht darauf, den TVF als eine illegale Organisation anzusehen und sprach deren Verbot aus.
- Kurzum, es ist rechtlich nicht möglich, bei einem Revisionsverfahren andere Paragraphen anzuwenden.

13. Das macht wieder deutlich, daß das ganze Verfahren keine rechtliche Grundlage hat, sondern politischen Zielen dient, die mit der Regierung vorher "ausgehandelt" worden sind.

14. B) Wer sind die Funktionäre?

- Der Vorsitzender des TFCV M. Dikerdem und Mitglied des Vorstandes Frau Reha Isvan wurden bisher nach § 141 TCK verurteilt. Einige Mitglieder oder Personen, die vom Gericht als solche angesehen wurden, sind nach § 141/5, der geringere Strafen vorsieht, verurteilt worden.
- 15. - Keiner ist nach § 141/1 verurteilt. Der für einfache Mitglieder vorgesehene § 141/5 wurde jedoch nur bei den Funktionären M. Dikerdem und Reha Isvan angewendet.
- Es wurde bei den Urteilen nicht deutlich, warum nur diese beiden Personen nach § 141/5 verurteilt, welche Kriterien angewandt worden sind. Durch dieses Urteil wird die Frage offen-
16. gelassen, wer die Funktionäre dieser "illegalen Organisation" sind.

17. C) Welche Organisation ist "illegal"?

- 18. - Nach dieser Entscheidung -im Gegensatz der Entscheidung der Militärgerichte- ist der TFCV keine illegale Organisation. Weil:
19. Wenn es so wäre, hätten ihre Funktionäre M. Dikerdem und Reha Isvan nach §141/1 verurteilt werden müssen. Dazu war das Militärgericht nicht geneigt.

Wenn der TFV eine "illegale Organisation" wäre, hätten auch ihre Mitglieder nach § 141/1 und 141/5 verurteilt werden müssen.

Bei der Verurteilung von M. Dikerdem und R. Isvan als Mitglieder einer "illegalen Organisation" wird nicht deutlich, welcher "illegalen Organisation" sie angehören und wer dessen Funktionäre sind. Dies ist unlogisch und widerspricht der gesetzlichen Grundlage.

D) Zwei verschiedene Strafen für zusammenhängende Tätigkeiten

- 19- - Nach der letzten Entscheidung des Militärgerichts sind 8 Angeklagten zu 1 Jahr, 6 Mon. und 15 Tagen Haft verurteilt worden.
20- Es wurde § 141 TCK und das Vereinsrecht angewendet.

Das macht die Praxis der Gerichte deutlich, die zusammenhängende Tätigkeiten einzeln, unabhängig voneinander bewertet und verschiedene Paragraphen anwendet.

E) Die Verschiebung der Urteilsverkündung für Angeklagte, gegen die andere Verfahren anhängig sind

- Es ist juristisch nicht haltbar, daß Urteile gegen einige Personen verschoben werden, weil gegen sie wegen Mitgliedschaft in der KPdT ermittelt wird.
- Es kann als eine Maßnahme für den Fall angesehen werden, falls sie im KPdT-Prozeß freigesprochen werden, um sie dennoch verurteilen zu können.

F) Die verschiedene Behandlung der Angeklagten trotz gemeinsamer Tätigkeiten

- 21 - 19 Personen wurden am 28.4.1987 nicht verurteilt. Sie wurden auch nicht freigesprochen. Der Prozeß wurde wegen Verjährung eingestellt.
- Dadurch wurde ermöglicht, die Angeklagten in der Öffentlichkeit trotzdem als schuldig darzustellen.

Es wird nicht deutlich, nach welchen Kriterien die Fälle der anderen 31 Personen getrennt behandelt und sie freigesprochen worden sind, obwohl die Beschuldigungen identisch mit den anderen 19 waren.

- Welche Kriterien sind angewendet worden zwieschen diesen 19 und 12 Verurteilten, die wiederum unter der gleichen Anklage standen.
- Wie kann man erklären, daß die Tätigkeit in dem TFV von 1978 bis 1980 für 31 Personen nicht strafbar, für 12 Personen strafbar ist und für 19 verjährt sein soll.

E r g e b n i s :

Der TFV hat in der türkische Rechtsgeschichte und der aktuellen politischen Situation eine bedeutende Rolle eingenommen. Ein Land wie die heutige Türkei, in dem solche Verfahren von solchen Richtern möglich ist, braucht vielmehr internationale Solidarität für die Erreichung von Menschenrechten und Demokratie. Die internationale Solidarität ist daher von größter Bedeutung.

Solidaritäts-Initiative für
Menschenrechte und Demokratie
in der Türkei

- BRD -

①. Eindrücke über die dritte Verurteilung (im April 87)
des türkischen Friedensverein (Komitee)

②. Ermittlungs- u. Strafverfahrensdauer.

③. Der Ermittlungsbefehl der Istanbul Kriegsrechtskommandatur,
der dem militärischen Staatsanwalt zur Ermittlung für den TFCV
gegeben wurde, trägt das Datum 27.10.1980

④. Die Anklageschrift der Militärstaatsanwaltschaft trägt das
Datum 17.5.1982. Durch diese Anklageschrift wurde
das 1. Verfahren gegen 30 Funktionäre des TFCV eingeleitet.
Jedoch —————

5. ?

6. ?

7. Verhandlungsmethode.

8. Istanbul.

9. 12 Mitglieder des TFCV sind wie folgendes bestraft worden.

10. ~~Das Verfahren gegen 4 Angeklagte wurde abgelehnt.~~
die Akten der anderen 4 Angeklagten wurden abgelehnt.

11.

12.

13.

14. - Wer sind die Verbrecher?

15. - Aber niemand wurde im letzten Urteil des Militärgerichtes nach 14/11 verurteilt

16. - Wer die tatsächlichen Verbrecher dieser
sind.

17. - Wenn der TFV nicht "illegal" gewesen wäre.
Welche Organisation ist "illegal".

18. Urteil

19. Urteil

20. - 1993.

21. - Angeklagten -

berachtet, Sie in plädieren auch Syllarom
wegen

Das Gericht hat jedoch sie als schuldig gehalten aber es hat das
Verfahren wegen Verjährung eingestellt

Eindrücke über die dritte Verurteilung des Türkischen Friedensvereins (Komitee)

Untersuchung - und Prozeßdauer

- Der Befehl, der dem militärischem Staatsanwalt zur Untersuchung für den T.F.V. gegeben wurde, trägt das Datum 27.10.1980. Seitdem sind bis zur dritten Verurteilung genau 2374 Tage (339 Wochen) vergangen. Aber gegen das Urteil von den Angeklagten Berufung eingelegt wurde, steht das Urteil noch nicht fest.

Der Prozeß um 30 Funktionäre von T.F.V wurde am 17.2.1982 begonnen, jedoch die Zahl der Angeklagten wurde mit dem 2. Prozeß am 25.9.1984 auf 78 Personen erhöht.

Die Dauer der Untersuchungshaft

Die Funktionäre des T.F.V verbrachten über 3 Jahre im Untersuchungshaft.

(—————> Buraya isimler gelecek)
Methode der Verurteilung

- Die Staatsanwälte wurden während des Prozesses öfter gewechselt oder gar versetzt. Viele von ihnen haben die rechtliche Grundlage angezweifelt.
- Wie in vielen Prozessen wurde auch bei diesem Prozeß Kriegszustandsrecht angewendet. Dadurch wurden auch die Verteidigungsmöglichkeiten eingeschränkt.
- Staatsanwälte konnten nicht genügend Beweismaterial vorlegen. Es wurden die „berühmten“ anti-kommunistischen Hetzkampagnen wiederholt. Sogar das Testament vom russischen Zar Petro (1672-1725) wurde als Beweismaterial vorgelegt.

Die ersten zwei Urteile des Militärgerichtes wurden vom Kassationsgericht aufgehoben. Der Grund war Beweismangel. Bei dem dritten Prozeß sind keine weiteren Beweise vorgelegt worden.

Hafturteile des Militärgerichtes

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

- 2. Kammer des Militärgerichts in Istanbul verkündete am 28.4.1987 folgende Urteile:

A) 12 Mitglieder des Friedenskomitees erhielten Hafturteile

M. Dikerdem (Botschafter a.D.)	4 Jahre - 2 Monate
Reha İsvan (Lehrerin)	4 " - 2 "
Dr. Erdal Atabek (Arzt)	1 Jahre - 6 Monate - 15 Tage
Prof. Dr. M. Özek	1 Jahre - 6 Monate - 15 Tage
A. Göker (Dip. Ing.)	1 Jahre - 6 Monate - 15 Tage
O. Taylan (Maler)	1 " - 6 " - 15 "
H. Baş (Jurnalist)	1 " - 6 " - 15 "
N. Tarhan (Abgeordneter)	1 " - 6 " - 15 "
E. Sarıoğlu (")	1 " - 6 " - 15 "
Dr. A. Tangör	1 " - 6 " - 15 "
N. Dalyancı (Journalist)	6 Monate
N. Yılmaz (Abgeordneter)	6 "

B) Das Friedenskomitee wurde als Organisation verboten.

C) Das Verfahren der nach über 21 Monat Haft verstorbenen Angeklagten Rechtsanwalt Orhan Apaydın (Präsidenten-Vorsitzender) und İsmail H. Öztürk (CHP-Abgeordneter) wurden eingestellt.

D) 31 Angeklagte wurden zusätzlich zu den vorherigen 5 Angeklagte freigesprochen.

E) 19 Angeklagte wurden nicht freigesprochen, sondern das Verfahren wurde wegen Verjährung eingestellt.

F) Der Prozeß gegen 4 Angeklagte wurde vertagt.

G) Eine Anklageerhebung wurde abgelehnt.

H) Gegen 2 im Ausland befindlichen und 2 anderen wurde das Verfahren vorläufig eingestellt.

Die ~~Aussichten~~ ^{Aussichten} des M. Dikerdem zu seiner dritten Verurteilung.

Der Vorsitzender des Friedenskomitees, Botschafter a.D.

Mahmut Dikerdem wertete seine dritte Verurteilung in einem Schreiben an das Kassationsgericht folgendermaßen:

" Das Urteil der 2. Kammer des Militärgerichts Istanbul im Verfahren gegen das Türkische Friedenskomitee ist ungerechtfertigt. Das Urteil verstößt gegen internationale Abkommen, die die Türkei auch unterzeichnet hat. Die Urteile sind keine juristische, sondern das Regime unterstützende politische Urteile.

Die langen Untersuchungshaftzeiten sind schon eine Vorabverurteilung der Angeklagten. Man bestand auf eine Verurteilung der Angeklagten, verminderte jedoch die Haftstrafen und stellte einige wegen Verjährung ein, um der Öffentlichkeit vorzutäuschen, es existierte eine gerechte Justiz. Daher versucht man das Türkische Friedenskomitee als eine illegale Organisation darzustellen. Diese Darstellung und diese Entscheidung ist für die Öffentlichkeit eine nicht hinzunehmende Tatsache. Im Angesicht der Internationale Friedensbewegung werden die Verhältnisse in der Türkei durch diese Entscheidung deutlich.

Widersprüche in den Urteilen

A.) Die Anwendung von verschiedenen Paragraphen

- Die Urteile der Militärgerichte bilden einen Rahmen für die Verfahren der anderen Gerichte und sind auch bindend.
- Das militär. Kassationsgericht verurteilte die Mitglieder des Friedenskomitees nach dem § 141 TCK. Das Urteil wurde wegen mangelnde Ermittlungen aufgehoben.
- Das Militärgericht Istanbul sah sich durch die intern. Solidarität gezwungen, mildere Urteile zu fällen und die Angeklagten nach anderen Paragraphen zu verurteilen (TCK 143 und 1630 des Vereinsrechts)
- Trotz Anwendung anderer Paragraphen bestand das Gericht darauf, das Friedenskomitee als eine illegale Org. anzusehen und sprach deren Verbot aus.
- Kurzum, es ist rechtlich nicht möglich, bei einem Revisionsverfahren andere Paragraphen anzuwenden.

Das macht wieder deutlich, daß das ganze Verfahren keine rechtliche Grundlage hat, sondern politischen Zielen dient, die mit der Regierung vorher „ausgehandelt“ worden sind.

B.) Welche Personen sind Funktionäre?

- Der Vors. des Friedenskomitees M. Dikerdem und Mitglied des Vorstandes Fr. Reha Isvan wurden bisher nach § 141 TCK verurteilt.

Einige Mitglieder oder Personen, die vom Gericht als solche angesehen wurden, sind nach § 141/5, der geringere Strafen vorsieht, verurteilt worden.

- Keiner ist nach § 141/1 verurteilt. Der für einfache Mitglieder vorgesehene § 141/5 wurde jedoch nur bei den Funktionären M. Dikerdem und Fr. Reha Isvan angewendet.

- Es wurde bei den Urteilen nicht deutlich, warum nur diese beiden Personen nach § 141/5 verurteilt, welche Kriterien angewandt worden sind. Durch dieses Urteil wird die Frage offengelassen, wer die Funktionäre dieser „illeg. Org.“ sind.

c) Welche Org. ist „illegal“?

- Nach dieser Entscheidung - im Gegensatz der Entscheidung der Militärgerichte - ist das türk. Friedenskomitee keine illegale Organisation. Weil:

x Wenn es so wäre hätten ihre Funktionäre M. Dikerdem und R. Isvan nach § 141/1 verurteilt werden müssen. Dazu war das Militärgericht nicht geneigt.

x Wenn das Friedenskomitee eine „illegale Org.“ wäre, hätten auch ihre Mitglieder nach § 141/1 und 141/5 verurteilt werden müssen.

Bei der Verurteilung von M. Dikerdem und R. Tsuan als Mitglieder einer „illegalen Org.“ wird nicht deutlich, welcher „illegalen Org.“ sie angehören und wer dessen Funktionäre sind. Dies ist unlogisch und widerspricht der gesetzl. Grundlage.

D.) Zwei verschiedene Strafen für zusammenhängend Tätigkeiten

- Nach der letzten Entscheidung des Militärgerichts sind 8 Angeklagten zu 1 Jahr, 6 Mon. und 15 Tagen Haft verurteilt worden. Es wurden § 143 TCK und das Vereinsrecht angewendet.

Das macht die Praxis der Gerichte deutlich, die zusammenhängende Tätigkeiten einzeln, unabhängig voneinander bewertet und vers. Paragr. anwendet.

E.) Die Verschiebung der Urteilsverkündung für Angeklagte, gegen die andere Verfahren anhängig sind.

- Es ist juristisch nicht haltbar, daß Urteile gegen einige Personen verschoben werden, weil gegen sie wegen Mitgliedschaft in der KPdT ermittelt wird.
- Es kann als eine Maßnahme für den Fall angesehen werden, falls sie im KPdT-Prozeß freigesprochen werden, um sie dennoch Verurteilen zu können.

F.) Die vers. Behandlung der Angeklagten trotz gemeinsamer Tätigkeiten

- 19 Personen wurden am 28.4.1987 nicht verurteilt. Sie wurden auch nicht freigesprochen. Der Prozeß wurde wegen Verjährung eingestellt.
- Dadurch wurde ermöglicht, die Angeklagten in der Öffentlichkeit trotzdem als schuldig darzustellen.

Es wird nicht deutlich, nach welchen Kriterien die ^{Fälle der} anderen 31 Personen getrennt behandelt und ^{sie} freigesprochen worden sind, obwohl die Beschuldigungen identisch mit den anderen 19 waren.

- Welche Kriterien sind angewendet worden zwischen diesen 19 und der 12 Verurteilten, die wiederum unter der gleichen Anklage standen.
- Wie kann man erklären, daß die Tätigkeit in dem T.F.K. ~~von~~ von 1978 bis 1980 für 31 Personen nicht strafbar, für 12 Personen strafbar ist und für 19 verjährt sein soll.

Ergebnis:

Das T.R.K. hat in der türkischen Rechtsgeschichte und der aktuellen pol. Situation eine bedeutende Rolle eingenommen. Ein Land wie die heutige Türkei, in dem solche Verfahren von solchen Rechtsystemen möglich ist, braucht vielmehr intern. Solidarität für die Erreichung von Menschenrechten und Demokratie. Die intern. Solidarität ist daher von größter Bedeutung.

Solidaritäts-Initiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei

- BRD -

TÜRKİYE HALKI 6 EYLÜL 1987 REFERANDUMUNDA

"YASAKLARA HAYIR !" DEDİ

Türkiye halkı 1980 Eylül askersel darbesinden sonra, demokrasi mücadelesinde önemli bir mevzi kazandı: Baskı Anayasasının 1980 öncesi siyasal liderlerine getirdiği yasak, 6 Eylül 1987 günü referandumda halkımız tarafından reddedildi.

Siyasal yaşama katılım gibi temel bir insan hakkını referandum konusu haline getirerek yasakları sürdürmeye yeltenen Özal-Evren yönetimine halkınız, yasaklı bir demokrasiye razı olmadığı yanıtını yüzde elliyi aşkın "EVET" oylarıyla verdi.

Aslında, 6.9.1987 referandumunda Türkiye halkının bu yanıtı, açıklıkla, Özal-Evren yönetiminin, kitle iletişim araçlarının en etkili bölümünü kullanarak, hükümet olanaklarını Amerikanvari seçim kampanyalarını andırır biçimde seferber ederek yürüttüğü tehdit ve aldatmacalara rağmen, 1982 Anayasasının ve bugünkü baskı rejiminin reddi anlamına gelmektedir.

Nitekim, Özal Hükümetinin henüz referandum sürmekteyken alelacele erken seçim kararı alması, bir yıl sonra yapılacak genel seçimlere kadar ayakta kalamıyacağı korkusunu ortaya koymaktadır.

Kuşkusuz, referandumun bu sonucu, 1982 Anayasasında ve hukuksal olarak ona dayanan baskı rejiminde derin bir gedik açmıştır. Bununla birlikte, Türkiye'de demokrasi doğrultusunda daha katedilecek çok yol vardır. Referandumla yasaklara hayır diyen Türkiye halkı, çağdaş yeryüzü toplumunun demokrasiye lâyık bir üyesi olduğunu kanıtlamıştır. Ona bugünkü baskı rejimini reva görenlerin çabalarını, uluslararası demokratik kamuoyunun dayanışmasıyla da, kuşkusuz gitgide geriletecektir.

Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 Tel. 0203/33181-67

Duisburg, 25 Ağustos 1987

Sayın Mahmut D KERDEM
Moda, Mektep Sokak No.23/6
 STANBUL-Kadıköy

(T   r k i y e)

Sayın Mahmut D KERDEM,

Barış sorununun yalnızca tek tek ülkelerde değil, tüm yer-yüzü ölçeğinde birincil öneminin bilincinde olan bizler, yaklaşan 1/EYLÜL Dünya Barış Günü dolayısıyla, Türkiye barış hareketinin seçkin temsilcisi olarak sizi ve şahsınızda tüm Türkiye'li barış savunucularını selamlamaktan onur duyuyoruz.

F.Almanya'da yaklaşık bir yıldır faaliyette bulunan Girişimimiz, Türkiye barış hareketiyle de dayanışmayı önde gelen görevlerinden biri olarak kabul etmiştir ve o yönde çaba göstermektedir. Türkiye Barış Derneği'nin 10. yılı kutlamalarına bir katkı olarak F.Almanya'da çıkardığımız Almanca broşürün bir örneğini ilişikte sunuyoruz. Ayrıca, Barış Derneği davasındaki son savunmanızın metnini, F.Almanya'da önümüzdeki sonbaharda yükseltilecek barış eylemleri sırasında yaygınlaştırılmak üzere, Almanca ve Türkçe olarak yayımlamaya hazırlanmaktayız. Diğer taraftan, F.Almanya'da bahar aylarında yapılan geleneksel Oster (Paskalya) barış yürüyüşlerinin sonuncusunda, geçen Nisanda yürütülmüş olan ve F.Almanya barış hareketince de desteklenmiş olan "10. Kuruluş Yılında T.Barış Komitesine  zg rl k" kampanyasına mütevazı ama etkili katkılarımız olduğuna da işaret etmek isteriz.

Yedi yıldan beri ülkemizde yasak altında tutulan barış hareketinin, 1/EYLÜL Dünya Barış Günü'n  yığinsal katılımıla ve eskilerinden daha görkemli şekilde kutlayacağı günlerin uzakta olmadığına inanıyoruz. Bu inancımız, dünyada barıştan yana g  lerin konumlarının gitgide güçlenmesinden, ülkemizde de barış savunucularının zor koşullarda başı dik olarak ve kararlılıkla sınav vermiş olmalarından kaynaklanmaktadır.

Dostça selamlarımızla,

Girişim Sekreteri

Murat TOKMAK

Solidarit tsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei - Bundesrepublik Deutschland
Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi İçin Dayanışma Girişimi - Federal Almanya

Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 Tel: 0203/33 81 67

Türkiye Ceza ve Tutukevle-
rindeki Açlık Grevleriyle
Dayanışma Komitesi
DUISBURG

Duisburg- 28 Ağustos 1987

Değerli Arkadaşlar!

1980 sonrasındaki zulme demir parmaklıklar arkasından direnişin yeni bir halkası olarak süren yaygın ve yığinsal cezaevleri açlık grevleri ile dayanışma amacıyla başlattığınız eyleminizi saygıyla selamlıyoruz.

Özellikle yurtsever tutuklu ve hükümlüleri fizik ve psik olarak yoketmeyi amaçlıyan insanlık dışı cezaevi koşulları, zindanlarda ölümü göze alarak direnen bu yiğit insanlarımızla etkili bir dayanışmanın yurtta ve yurtdışında örülmesiyle değişebilir inancındayız. Bu nedenle nerede ve ne biçimler altında olursa olsun her dayanışma eylemine büyük değer biçiyor ve destekliyoruz.

Bugün burada cezaevlerindeki direnişçilerin taleplerini desteklemek üzere açlık grevine oturan birleşik gücün, yarın  lkemizdedeki zindanların boşalması için, genel bir siyasi af için, Türkiyede gerçek bir demokrasinin kurulması için, Türk ve Kürt tüm halklarımızın  zg r ve eşit haklarla birarada yaşayacağı Türkiyenin kurulması için mücadele edeceğine olan inancımızı dile getirerek eyleminizde başarılar diliyoruz.

Türkiye'de İnsan Hakları
ve Demokrasi için Dayanışma Girişimi
Sekreterlik Bürosu adına

Sevilmeyene
gerek yok

"Dauerauftrag" başlıs formülleri
icin Girişimin amacını tanıttı
metin olarak hazırlandı
(Mayıs 1987)

Değerli İnsan Hakları Savunucusu,

" Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi için Dayanışma Girişimi" miz, Türkiye'deki her türlü insan hakları ihlallerine, işkence uygulamalarına, insanların düşünce ve inançlarından dolayı kovuşturmaya uğramalarına, hapisanelerde çürütölmelerine, Kürt Halkına karşı sürdürölen barbarca baskılara karşı çıkmanın asgari bir insanlık, demokratlık ve yurtseverlik görevi olduğu gerçeğinden hareketle kurulmuştur.

Girişimimiz, Türkiye halkının da insanlık ailesinin diğör üyeleri kadar insan haklarını ve temel özgürlüklerini kullanabildikleri demokratik bir düzende yaşamaya layık olduğuna inanan her kişinin Türkiye halkıyla dayanışmaya hazır olduğundan kuşku duymadığı için, bu dayanışmanın kolaylaştırılması işlevini güçlü ölçüsünde üstlenmek üzere kurulmuştur.

Girişimimiz, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi altında imzası bulunan Türkiye Cumhuriyeti'nin, bu temel sözleşmelerdeki hükümlere uyması için uluslararası denetim mekanizmalarının işletilmesinde uyarıcı olmayı, bu amaçla kamu- oyu yaratılmasına katkıda bulunmayı görev sayar.

Girişimimiz yukarıda belirtilen kuruluş amaçlarına uygun olarak aşağıdaki faaliyetleri yürötmeye çaba göstermektedir:

. Sendikal hakların, her türlü örgütlenme özgürlüğünün, düşünce, inanç ve vicdan özgürlüğünün, basın özgürlüğünün, öğrenim özgürlüğünün, seyahat özgürlüğünün vb. temel özgürlüklerin Türkiye'deki parlamenter görünümlü baskıcı rejim tarafından sistemli olarak çiğnenmesinin örneklerini F. Alman kamuoyuna ve F. Almanya'da yaşayan Türkiyeli göçmen işçilerin bilgisine sunmak ve bu uygulamalardan zarar görenlerle maddi-manevi dayanışmalarını sağlamak;

. Bu amaçla enformasyon malzemesi hazırlamak, yayınlamak ve dağıtmak, dayanışma toplantıları düzenlemek, çeşitli ~~en~~ biçimlerde dayanışma eylemleri gerçekleştirmek;

. Türkiye'de sistemli hale getirilmiş olan ve devlet eliyle teşvik edilen işkence uygulamalarına teşhir etmek, işkence uygulamalarından zarar gören kişilerle maddi, hukuki, manevi dayanışma örgütlemek;

. Politik tutuklularla ve aileleriyle maddi-manevi dayanışmada bulunmak;

. Grevdeki sendikalarla, işçilerle maddi-manevi dayanışma kampanyaları örgütlemek, dayanışma toplantıları düzenlemek;

. Baskıcı yönetime karşı mücadele eden muhalefet partileriyle ve onların üyeleriyle dayanışmak;

. Türkiye'de barış hareketinin yeniden örgütsel birliğine kavuşması için yürütülen çabalarla, barış için faaliyet gösteren derneklerle, girişimlerle ve barışı savunduğu için baskı gören tek tek kişilerle dayanışmak;

. Türkiye'de demokratik hak ve özgürlükleri, sosyal adaleti, savunmak bilim, sanat ve kültürün gelişmesini ve yığınsallaşmasını, halklar arasında dostluğun ve kültürel alışverişin derinleşmesini, doğal ve tarihsel çevrenin korunmasını sağlamak üzere kurulmuş derneklerle, meslek kuruluşlarıyla ve diğer örgütlerle dayanışmak;

. Türkiye'deki rejimden zarar gördüğü için yurt dışında yaşamak zorunda kalmış politik göçmenlerle, pasaportuna el konmuş ya da vatan-daşlıktan çıkartılmış ilerici, demokrat Türkiyeli göçmenlerle dayanışmak.

" Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi için Dayanışma"Girişimi"miz bu görevleri F. Almanyalı'ların katkılarıyla yerine getirdiği ölçüde, aynı zamanda, F. Almanya'da barış, uluslararası yumuşama, halklar arasında dostluk, insan haklarının derinleşmesi için verilen savaşıma da katkıda bulunulacağı samimi inancındadır.

Bütün bu yüce amaçlara hizmet etmenin maddi olanaklarını sağlamakda, bir demokrat, bir insan hakları savunucusu olarak, sizin için belki küçük ancak Girişimimiz için değerli olan "Dauerauftrag" bağışınızla yapacağınız katkı için önceden teşekkür ederiz.

Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi
için
Dayanışma Girişimi

1a) Mit Hilfe der Kraft dieser Initiative soll die Solidarisierung erleichtert werden.

Wir leisten einen Beitrag zur Öffentlichkeitsarbeit, indem unsere Initiative sich verpflichtet sieht, bei der Ein-
setzung von internationalen Kontrollmechanismen

1b) aufklärend zu wirken, damit die Türkei als Unterzeichnerin der Menschenrechtsdeklaration der Vereinten Nationen sowie der Menschenrechtskonvention, zur Einhaltung dieser grundlegenden Vereinbarungen, veranlaßt wird. Unser Ziel ist ein Beitrag zur Öffentlichkeit.

2) Wir sind bemüht, indem wir der Friedensbewegung in der Türkei soweit zur organisatorischen Einheit verhelfen und mit Verweilen, mit Initiativen und Einzelpersonen, die unterstützt werden, weil sie sich für den Frieden einsetzen, ^{uns} zu solidarisieren.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

3

Unsere „Solidaritäts - Initiative
für Menschenrechte und Demo-
kratie in der Türkei“ glaubt
fest daran, daß, in dem Maße,
in dem Menschen in der BRD sich
daran beteiligen, gleichzeitig in
der Bundesrepublik die Friedens-
bewegung, die Bemühungen um
internationale Entspannung,
Freundschaft zwischen den Völkern
und der Kampf zur Verwirklichung
der Menschenrechte Unterstützung
finden wird.

Um diesen hohen Zielen zu dienen
und die finanziellen Mittel beschaffen zu können,
wenden wir uns an Sie als Demokrat(in)
und Schützer(in) der Menschenrechte.

④ Für Ihre Spende in Form eines Dauer-
auftrages, für Sie vielleicht unbedeutend,
für die Initiative jedoch sehr wertvoll,
bedanken wir uns im Voraus.

Solidaritätsinitiative
für Menschenrechte und Demokratie
in der Türkei

Geehrte(r) Menschenrechtsvertreter(in)

Unsere "Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei" ist ^{entstand} aus dem Bewußtsein entstanden, daß es ein Minimum an Menschlichkeit, sowie die Aufgabe eines Demokraten und Patrioten darstellt, gegen jede Art von Menschenrechtsverletzungen in der Türkei, gegen die Anwendung von Folter, gegen die Verfolgung von Menschen aufgrund ihrer Gedanken und ihres Glaubens und gegen ihre Verelendung in den Gefängnissen ^{sowie} gegen die barbarische Unterdrückung des kurdischen Volkes einzutreten.

Unsere Initiative ^{beweifelt nicht,} hat ~~keine~~ Zweifel, daß ~~ein~~ jeder, der daran glaubt, daß dem Volk der Türkei ^{ebenso} ~~genauso~~ sehr wie anderen Mitgliedern der Menschheitsfamilie ein Leben in einem System, in den sie von ihren Menschenrechten und Grundfreiheiten Gebrauch machen können, gebührt, bereit ist, sich mit dem Volk in der Türkei zu solidarisieren. Die Initiative ist entstanden, um, im Rahmen ihrer Kraft, die Funktion der Erleichterung der Solidarität zu übernehmen.

Unsere Initiative sieht ~~es~~ als ihre Pflicht an, bei der Einsetzung von internationalen Kontrollmechanismen, ^{welche} die Türkei, ^{als} die Unterzeichner der Menschenrechtsdeklaration der Vereinten Nationen sowie der Europäischen Menschenrechtskonvention ist, zur Einhaltung

dieser grundlegenden Vereinbarungen, veranlassen sollen, aufklärend zu wirken und mit diesem Ziel, einen Beitrag zur Schaffung einer Öffentlichkeit zu leisten.

Unsere Initiative bemüht sich, gemäß den erwähnten Gründungszielen folgende Aktivitäten zu unternehmen:

- Die Beispiele der systematischen Rechtsverletzungen in der Türkei, wie die der gewerkschaftlichen Rechte, jede Art von Organisationsfreiheit, Glaubens-, Bekenntnis- und Gewissensfreiheit, Pressefreiheit, Freiheit der Lehre, Reisefreiheit usw., ^{verursacht} durch ein Regime mit parlanentarischer Erscheinung, der bundesdeutschen Öffentlichkeit sowie den, in der Bundesrepublik lebenden Emigranten aus der Türkei bekannt zu machen und ihre materielle - moralische Solidarität mit dem, von diesen Maßnahmen Betroffenen zu gewährleisten;
- Zu diesen Zwecke Informationsmaterialien zusammenzustellen, zu veröffentlichen und zu verteilen, Solidaritätstreffen zu organisieren, in verschiedenen Formen Solidaritätsaktionen zu verwirklichen;
- Die, in der Türkei systematisierten und von Seiten des Staates geförderten Folteranwendungen aufzuzeigen, mit ~~Menschen, die von Folter gequält sind~~ ^{Folteropfern}, eine materielle, rechtliche und moralische Solidarisierung zu organisieren;

- Mit den politischen Gefangenen und deren Familien materiell und moralisch ^{soll} zu solidarisieren;
- Materielle und moralische Solidaritätskampagnen mit den streikenden Gewerkschaften ^{und} Arbeitern zu organisieren, Solidaritätstreffen durchzuführen;
- Mit den Oppositionsparteien und deren Mitgliedern, die gegen das repressive Regime kämpfen, ^{sich} zu solidarisieren;

2. Mit den Benützungen in der Türkei, der Friedensbewegung ^{wieder} eine organisatorische Einheit zu geben, mit Vereinen und Initiativen, die sich für den Frieden einsetzen und mit einzelnen Personen, die aufgrund ihres Eintretens für den Frieden verfolgt werden zu solidarisieren;

- Mit Vereinen, Berufsorganisationen und anderen Verbänden, die zum Zwecke des ~~Verfestigung~~ ^{Schutzes} der demokratischen Rechte und Freiheiten und der sozialen Gerechtigkeit in der Türkei ^{gegründet wurden, die} der Entwicklung von Wissenschaft, Kunst und Kultur und ihrer massenhaften Verbreitung, der Vertiefung der Freundschaft und des kulturellen Austausches zwischen den Völkern ^{sowie} der Erhaltung der natürlichen und historischen Umwelt ^{dienen} ~~gegründet wurden~~ ^{uns} zu solidarisieren;

- Mit politischen Emigranten, die von kirchlichen Regime Schaden erlitten und gezwungen ^{sind} ~~waren~~, im Ausland zu leben, mit fortgeschrittenen, demokratischen Emigranten aus der Türkei, deren Pässe beschlag-

nahmt, oder die eingebürgert wurden, ^{um} zu solidarisieren;

Unsere "Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei" ist ~~in dem ernsthaften~~ ^{glaubt fest daran} ~~Glauben~~, daß soweit diese Aufgaben mit der Beteiligung von bundesdeutschen Bürgern erfüllt werden, dies gleichzeitig einen Beitrag ^{für den} im Kampf in der Bundesrepublik für Frieden, internationale Entspannung, Freundschaft zwischen den Völkern, der ~~Vertiefung~~ ^{Verankerung} der Menschenrechte darstellen wird.

Für Ihre Spende in Form eines Dauerauftrages, ~~der~~ für Sie vielleicht unbedeutend, aber für unsere Initiative bei der Bereitstellung materieller Möglichkeiten zur Erreichung dieser hohen Ziele ^{jedoch} wertvoll ~~ist~~, bedanken wir uns in Voraus.

Solidaritätsinitiative
für Menschenrechte u. Demokratie
in der Türkei

Geehrte(r) Menschenrechtsvertreter(in) ← 2

Unsere "Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei" entstand aus dem Bewußtsein, daß es ein Minimum an Menschlichkeit, sowie die Aufgabe einer F... einer Demokraten und Patrioten darstellt, gegen jede Art von Menschenrechtsverletzungen in der Türkei, gegen die Anwendung von Folter, gegen die Verfolgung von Menschen aufgrund ihrer Gedanken und ihres Glaubens und gegen ihre Verelendung in den Gefängnissen sowie gegen die barbarische Unterdrückung des kurdischen Volkes eintreten.

Unsere Initiative bezweifelt nicht, daß jeder, der daran glaubt, daß dem Volk der Türkei ebenso wie anderen Mitgliedern der Menschheitsfamilie ein Leben in einem System, in dem sie von ihren Menschenrechten und Grundfreiheiten Gebrauch machen können, gebührt, bereit ist, sich mit dem Volk in der Türkei zu solidarisieren. Mit Hilfe dieser Initiative soll die Solidarisierung erleichtert werden.

Wir leisten einen Beitrag zur Öffentlichkeitsarbeit, in dem unsere Initiative sich verpflichtet sieht, bei der Einsetzung von internationalen Kontrollmechanismen aufklärend zu wirken, damit die Türkei als Unterzeichner der Menschenrechtsdeklaration der Vereinten Nationen sowie der Menschenrechtskonvention, zur Einhaltung dieser grundlegenden Vereinbarungen veranlaßt wird.

Unsere Initiative bemüht sich, gemäß den erwähnten Gründungszielen folgende Aktivitäten zu unternehmen.

Die Beispiele systematischer Rechtsverletzungen in

der Türkei, wie die der gewerkschaftlichen Rechte, jede Art von Organisationsfreiheit, Glaubens-, Bekenntnis- und Gewissensfreiheit, Pressefreiheit, Freiheit der Lehre, Reisefreiheit usw., veranlasst durch ein Regime mit parlamentarischer Erscheinung, der bundesdeutschen Öffentlichkeit sowie den, in der Bundesrepublik lebenden Emigranten aus der Türkei bekannt zu machen und ihre materielle- moralische Solidarität mit dem, von diesen Maßnahmen Betroffenen zu gewährleisten.

- Zu diesem Zwecke Informationsmaterialien zusammenzustellen, zu veröffentlichen und zu verteilen, Solidaritätstreffen zu organisieren, in verschiedenen Formen Solidaritätsaktionen zu verwirklichen.

- Die, in der Türkei systematisierten und von Seiten des Staates geförderten Folteranwendungen aufzuzeigen, mit Folteropfern eine materielle, rechtliche und moralische Solidarisierung zu organisieren.

- Mit den politischen Gefangenen und deren Familien materiell und moralisch sich zu solidarisieren.

- Materielle und moralische Solidaritätskampagnen mit den streikenden Gewerkschaften und Arbeitern zu organisieren, Solidaritätstreffen durchzuführen.

- Mit den Oppositionsparteien und deren Mitgliedern, die gegen das repressive Regime kämpfen, sich zu organisieren. Wir sind bemüht, indem wir der Friedensbewegung in der Türkei erneut zur organisatorischen Einheit verhelfen und mit Vereinen, mit Initiativen und Einzelpersonen, die unterdrückt werden, weil sie sich für den Frieden einsetzen, uns zu solidarisieren.

Unsere "Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei" glaubt fest daran, daß in dem Maße, in dem Menschen in der BRD sich daran beteiligen, gleichzeitig in der Bundesrepublik die Friedensbewegung, die Bemühungen um internationale Entspannung, Freundschaft zwischen den Völkern und der Kampf zur Verwirklichung der Menschenrechte Unterstützung finden wird.

Um hohen Zielen dienen und die finanziellen Mittel bereitstellen zu können, wenden wir uns an Sie als Demokrat(in) und Schützer(in) der Menschenrechte.

Für Ihre Spende in Form eines Dauerauftrages, für Sie vielleicht unbedeutend, für die Initiative jedoch sehr wertvoll, bedanken wir uns im Voraus.

Solidaritätsinitiative
für Menschenrechte und Demokratie
in der Türkei.

reg. Alternative
platz in mode.

Mit der Besorgnis, unsere Aktivitäten
und der menschenunwürdigen Zustände
gegen menschenunwürdige Bedingungen
in der Türkei, hoffen wir auf ~~Sie~~
Ihre Solidarität mit unserer Arbeit
und den Menschen der Türkei.
Wir möchten diesen Brief deshalb mit
einer dringenden Bitte beenden:

Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei - Bundesrepublik Deutschland
Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi İçin Dayanışma Girişimi - Federal Almanya

Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 Tel: 0203/33 81 67

Duisburg, Eylül 1987

Değerli Dostumuz,

Size, "U.Z. Şenliği" sırasında ilgi gören Türkçe ve Almanca yayınlarımızın bir listesini ilişkide sunuyoruz.

Bunların içeriklerinin tanınması ve yaygınlaşması, kuşkusuz, ülkemizde barış ve demokrasi hareketine yurt dışından ilgi ve dayanışmanın güçlenmesine yardımcı olacak, sizin de aynı doğrultudaki çabalarınızı madd  olarak destekleyecektir.

İhtiyaç duyduğunuz yayınlarımız için, tutarını önce-
den havale ederek, siparişlerinizi bildirirseniz, memnunlukla yardımcı olmaya hazırız.

Dostça selamlarımızla,

Sekreterlik Bürosu

T ü r k ç e Y a y ı n l a r :

- o M.Dikerdem (T.Barış Derneği Genel Başkanı)
"BARIŞ DERNEĞİ DAVASINDA ÜÇÜNCÜ SAVUNMA"..... DM.3,--
/M.Dikerdem'in 19.1.1987 günü yaptığı son savunmanın
metni, 53 sayfa/
- o Av. N.Helvacı (İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı)
"TÜRKİYE'DE İNSAN HAKLARININ DURUMU"..... DM.1,50
/İnsan Hakları Derneği'nin 1.Genel Kurulunu açış ko-
nuşması, 18 sayfa/
- o Av. T.Arınır (İstanbul Barosu eski Yönetim Kurulu Üyesi)
"TÜRKİYE'DE YURTTAŞLIKTAN ÇIKARMA VE PASAPORTLARA EL KOY-
MA UYGULAMALARI"..... DM.1,50
/Türkiye'deki son uygulamaları hukuksal açıdan incele-
yen Almanca seminer tebliği'nin Türkçe çevirisi, 18 syf/
- o "TÜRKİYE BARIŞ DERNEĞİ'NİN NİSAN 1987'DE ÜÇÜNCÜ KEZ MAH-
KUM EDİLMESİNE İLİŞKİN GÖZLEMLER" /8 sayfa/..... DM.0,50

A l m a n c a Y a y ı n l a r :

- o RA Nevzat Helvacı
"DIE LAGE DER MENSCHENRECHTE IN DER TÜRKEI"..... DM.2,--
/Yukarıda adı geçen açış konuşmasının Almanca çevirisi/
- o RA Turgan Arınır
-Staatsangehörigkeit nach türkischem Recht- Die Praxis
der Zwangsausbürgerungen und der Passentzüge..... DM.2,--
/Yukarıda adı geçen seminer tebliği, 24 sayfa/
- o "FREIHEIT FÜR DAS FRIEDENSKOMITEE DER TÜRKEI"..... DM.2,--
/Türkiye'de barış hareketinin kısa tarihçesi ve T.Barış
Derneği davasının seyri, resimli, 26 sayfa/
- o "MENSCHENRECHTE IN DER TÜRKEI - Ein Verzeichnis der durch
Folter ermordeten Bürger"..... DM.2,--
/Türkiye'de 12 Eylül'den sonra, sorgulamalar sırasında
ve cezaevlerinde ölenlerle ilgili, İnsan Hakları Der-
neği'nin 12.2.1987 güncü basın açıklamasının Almanca
çevirisi, 22 sayfa/

Almut KAAS
Krozingen str. 52
7800 Freiburg

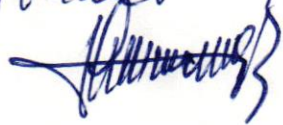
X

Infomedia DM. 44.50 ödemeli
Postabadi 6/11/87

Türkiye'de İnsan Hakları ve
Demokrasi için Dayanışma
Girişimi'ne
Duisburg

Dayanışma Girişimi' yayınlamadan
olan anağıda çokları yazılı, yapıtları
Türkiye/Almanya edinmek istiyorum.

Adresime ödemeli olarak gönderişiniz
sevinirim.

31. 10. 1987
İzcek selâmlar
Almut KAAS

Türkiye

- Barış Derneği davasında dağınca savunma
- Türkiye'de İnsan haklarının durumu
- Türkiye'de yandaşlıktan çıkarma ve Sasapartlara el koyma uygulamaları
- Türkiye'de Barış Derneği'nin dağınca kez mahkum edilmesine ilişkin Gözlemler

Almanca

- Die Lage der Menschenrechte in der Türkei
- Staatsangehörigkeit nach türkischem Recht die Praxis der Zwangsreisbürgerschaften und der Passenbürgerei
- Freiheit für das Friedenskomitee der Türkei
- Menschenrechte in der Türkei

..

Handwritten signature

2

1

İnsan Hakları Derneği
Yenişehir, Konur sok. 15/3
Ankara
Türkei

İnsan Hakları Derneği
Yenişehir, Konur sok. 15/3
Ankara
Türkei

İnsan Hakları Derneği
Yenişehir, Konur sok. 15/3
Ankara
Türkei

İnsan Hakları Derneği
Yenişehir, Konur sok. 15/3
Ankara
Türkei

**Initiative Solidarität
mit den Demokraten in der Türkei**
c/o H.J.Lemmer
Diekmühlenstr. 15
5657 Haan/Rheinland

**Solidaritätsinitiative für Menschenrechte
und Demokratie in der Türkei**
Moltkestr. 45
4100 Duisburg

Die Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei arbeitet seit 1 1/2 Jahren in der Bundesrepublik. Der Sitz der Initiative ist in Duisburg. Es gibt ein verantwortliche Sekretariat, der die laufende Aktivitäten koordiniert. Die Initiative gibt zum wichtigen Themen und Ereignissen in der Türkei Informationsbroschüren heraus. Diese haben zum Ziel die deutsche und türkische Öffentlichkeit zu informieren. Bisher erschienen z.B.: Friedensverein Prozeß ; Ausbürgerungen ; Die Erklärungen des Menschenrechtsvereines der Türkei (zum Thema Foltertote und Generalamnestie) .

Bei den Ostermärsche 1986 hat die Initiative eine Kampagne unter dem Motto "Freiheit für Friedensverein der Türkei" geführt. Bei dieser Kampagne, die zum 10. Jahrestag des Vereines durchgeführt wurde haben über zehntausend Teilnehmer des Marsches mit eine Postkarte ihre Solidarität bekundet.

Seit dem Menschenrechtsverein in der Türkei eine Kampagne für "Generalamnestie und gegen die Todesstrafe" begonnen hat, führt auch die Initiative mit drei weiteren zentralen Initiativen eine gemeinsame Unterstützungsaktion. In dieser Zeit haben wir dafür gewirkt, daß über 35000 Postkarten in der Bundesrepublik verteilt und in die Türkei verschickt werden.

Außerdem leisten wir auch eine materielle Unterstützung für diese Kampagne in der Türkei.

**Initiative Solidarität
mit den Demokraten in der Türkei**
c/o H.J.Lemmer
Diekermühlenstr. 15
5657 Haan/Rheinland

**Solidaritätsinitiative für Menschenrechte
und Demokratie in der Türkei**
Moltkestr. 45
4100 Duisburg

Die "INITIATIVE Solidarität mit den Demokraten der Türkei" hat unmittelbar nach dem Putsch 12.9.1980 ihre Arbeit aufgenommen. Zu ihren Initiatoren gehören der ehemalige Bundestagsabgeordnete der SPD Klaus Thüsing, Prof. Klaus-Liebe Harkort der Betriebsratsvorsitzende Karl-Heinz Stommel, Rainhard Hocker GEW Vorsitzender Köln, der ehemalige Betriebsrat Peter Heinrich und der Pfarrer Michael Höhn.

Die Initiative hat zum Ziel die deutsche Öffentlichkeit, vor allem auch den gewerkschaftlichen Bereich über aktuelle, wichtige Ereignisse in der Türkei zu informieren und die konkrete Solidaritätsarbeit mit den demokratischen Kräften zu organisieren. Zu diesem Zweck gibt sie den "Rundbrief" heraus und erstellt zu wichtigen Schwerpunktthemen Broschüren. Zu den Jahrestagen des Putsches führte sie in der Vergangenheit eine Reihe örtlicher und zentraler Veranstaltungen durch. Darüberhinaus fanden eine große Solidaritätsveranstaltung mit der türkischen Gewerkschaftsbund DISK und ein Tribunal zur Situation und den Menschenrechten in der Türkei statt. Gleichzeitig koordiniert die Initiative die Arbeit der örtlichen Gruppen.

Gemeinsam mit der Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei und weiteren Initiativen unterstützt sie die Kampagne des Menschenrechtsvereines der Türkei für eine Generalamnestie und gegen Todesstrafen.

Eine weitere wichtige Aufgabe der Initiative ist die materielle Solidarität mit den verfolgten Demokraten und ihren Familienangehörigen in der Türkei.

**Initiative Solidarität
mit den Demokraten in der Türkei**
c/o H.J.Lemmer
Dieckermühlenstr. 15
5657 Haan/Rheinland

**Solidaritätsinitiative für Menschenrechte
und Demokratie in der Türkei**
Moltkestr. 45
4100 Duisburg

Die "INITIATIVE Solidarität mit den Demokraten der Türkei" hat unmittelbar nach dem Putsch 12.9.1980 ihre Arbeit aufgenommen. Zu ihren Initiatoren gehören der ehemalige Bundestagsabgeordnete der SPD Klaus Thüsing, Prof. Klaus-Liebe Harkort der Betriebsratsvorsitzende Karl-Heinz Stommel, Rainhard Hocker GEW Vorsitzender Köln, der ehemalige Betriebsrat Peter Heinrich und der Pfarrer Michael Höhn.

Die Initiative hat zum Ziel die deutsche Öffentlichkeit, vor allem auch den gewerkschaftlichen Bereich über aktuelle, wichtige Ereignisse in der Türkei zu informieren und die konkrete Solidaritätsarbeit mit den demokratischen Kräften zu organisieren. Zu diesem Zweck gibt sie den "Rundbrief" heraus und erstellte zu wichtigen Schwerpunktthemen Broschüren. Zu den Jahrestagen des Putsches führte sie in der Vergangenheit eine Reihe örtlicher und zentraler Veranstaltungen durch. Darüberhinaus fanden eine große Solidaritätsveranstaltung mit der türkischen Gewerkschaftsbund DISK und ein Tribunal zur Situation und den Menschenrechten in der Türkei statt. Gleichzeitig koordiniert die Initiative die Arbeit der örtlichen Gruppen.

Gemeinsam mit der Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei und weiteren Initiativen unterstützt sie die Kampagne des Menschenrechtsvereines der Türkei für eine Generalamnestie und gegen Todesstrafen.

Eine weitere wichtige Aufgabe der Initiative ist die materielle Solidarität mit den verfolgten Demokraten und ihren Familienangehörigen in der Türkei.

**Initiative Solidarität
mit den Demokraten in der Türkei**
c/o H.J.Lemmer
Diekermühlenstr. 15
5657 Haan/Rheinland

**Solidaritätsinitiative für Menschenrechte
und Demokratie in der Türkei**
Moltkestr. 45
4100 Duisburg

Die Solidaritätsinitiative für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei arbeitet seit 1 1/2 Jahren in der Bundesrepublik. Der Sitz der Initiative ist in Duisburg. Es gibt ein verantwortliche Sekretariat, der die laufende Aktivitäten koordiniert. Die Initiative gibt zum wichtigen Themen und Ereignissen in der Türkei Informationsbroschüren heraus. Diese haben zum Ziel die deutsche und türkische Öffentlichkeit zu informieren. Bisher erschienen z.B.: Friedensverein Prozeß ; Ausbürgerungen ; Die Erklärungen des Menschenrechtsvereines der Türkei (zum Thema Foltertote und Generalamnestie) .

Bei den Ostermärsche 1986 hat die Initiative eine Kampagne unter dem Motto "Freiheit für Friedensverein der Türkei" geführt. Bei dieser Kampagne, die zum 10. Jahrestag des Vereines durchgeführt wurde haben über zehntausend Teilnehmer des Marsches mit eine Postkarte ihre Solidarität bekundet.

Seit dem Menschenrechtsverein in der Türkei eine Kampagne für "Generalamnestie und gegen die Todesstrafe" begonnen hat, führt auch die Initiative mit drei weiteren zentralen Initiativen eine gemeinsame Unterstützungsaktion. In dieser Zeit haben wir dafür gewirkt, daß über 35000 Postkarten in der Bundesrepublik verteilt und in die Türkei verschickt werden.

Außerdem leisten wir auch eine materielle Unterstützung für diese Kampagne in der Türkei.